Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 34

Poznań, środa dnia 22 stycznia 1930

Rok XXV

Konferencja morska

Oficjalnie mówi się, że konferencja w Londynie ma się zająć ograniczeniem zbrojeń na morzu. Usłyszymy na ten temat wiele pacyfistycznych frazesów. W istocie zadaniem konferencji będzie rozdział wpływów w świecie największych mocarstw, a więc Stanów Zjednoczonych, Anglji, Japonji, Francji i Włoch, które są w Londynie reprezentowane.

Po wojnie sfery wpływowe mocarstw morskich uległy zasadniczym zmianom. Stany Zjednoczone chcą mieć flotę równą angielskiej W tym celu w r. 1921 zwołały do Waszyngtonu konferencję tych samych pięciu mocarstw celem ustalenia propozycyj dla wielkich jednostek bojowych Przyjęto wówczas stosunek, który się tak wyraża: Jeżeli siłę wielkich jednostek bojowych Ameryki przyjmiemy za 10, to siła takich samych jednostek angielskich będzie się równała również — 10, japońskich — 6, francuskich i włoskich po — 3,5.

tosunek ten, korzystny zwłaszcza dla Anglji i Włoch, był dlatego z łatwością przyjęty, że dotyczył wielkich pancerników, których nikt nie kwapi się budować z powodu ogromnych kosztów. Ale obecnie Stany Zjednoczone i Włochy pragną, by ten stosunek zachować dla mniejszych jednostek, któremi konferencja waszyngtońska nie zajmowała się.

Anglja, w r. 1921 reprezentowana przez rząd liberalny, pod rządami konserwatystów nie chciała się zgodzić na zrównanie swej floty — także co do mniejszych jednostek — z flotą amerykańską. Przyjęcie takiej tezy oznaczałoby dla niej zerwanie z tradycyjnym postulatem posiadania marynarki równej dwom największym flotom świata. Dlatego sir Austen Chamberlain próbował w tej sprawie zawrzeć porozumienie z Francją. Zostało ono jednak obalone wskutek agitacji liberałów i socjalistów. Rząd Mac Donalda postanowił kapitulować przed Ameryką i w zasadzie zgodził się na zrównanie floty brytyjskiej z amerykańską.

Kierowały nim przedewszystkiem względy finansowe. Wielka Brytanja nie wytrzyma już wyścigu zbrojeń na morzu ze Stanami Zjednoczonemi. Poza tem w uzgodnieniu tej sprawy z Ameryką widzą labourzyści warunek pokoju i zabezpieczenia się przynajmniej na pewien czas przed ekspansją amerykańską. Mac Donald pojechał do Waszyngtonu i zawarł kompromis, jeżeli jeszcze nie w szczegółach, to w zasadzie z Hooverem. Ideowem oparciem kompromisu jest współpraca „bratnich' narodów anglo - saskich, które winny panować nad światem.

Porozumienie anglo - amerykańskie i marzenia o hegemonji rasy anglosaskiej są bardzo niebezpieczne dla Francji. Anglja niewątpliwie chciałaby ograniczyć siłę zbrojną Francji do minimum. I dlatego pragnęłaby, aby cała flota francuska wynosiła tylko 35 proc. floty brytyjskiej, czyli trzymała się stosunku, ustalonego na konferencji waszyngtońskiej. Francja na to zgodzić się nie chce. Uważa, że stosunek „waszyngtoński" był przyjęty tylko dla wielkich jednostek ofensywnych, dla mniejszych defensywnych muszą być wzięte inne wymiary. Granice Francji są przeważnie morskie, poza tem posiada ona liczne obszary kolonjalne, które zmuszają ją do utrzymywania poważnej marynarki wojennej, złożonej z jednostek niewielkich, ale za to ruchliwych.

Tymczasem państwa anglosaskie nietylko chcą ograniczyć liczbę krążowników francuskich, ale pod pozorem humanitarnym pragną znieść łodzie podwodne, które dla państw mniejszych i biedniejszych są najdogodniejszą i najtańszą bronią ochronną. Francja na to nigdy się nie zgodzi.

Niestety na konferencji w Londynie Francja będzie mogła liczyć na poparcie tylko Japonji, która również uważa, że stosunek, ustalony w Waszyngtonie, ją krzywdzi, i że należy go podnieść z 60 na 70 proc. marynarki angielskiej, względnie amerykańskiej.

Natomiast liczenie Francji na poparcie Włoch jest całkiem niepewne. Tak, jak Ameryka chce dorównać flocie angielskiej, Włochy chcą dorównać flocie francuskiej. Powołując się na stosunek waszyngtoński, Mussolini ze względów prestiżowych domaga się równości floty francuskiej i włoskiej.

Na to mu odpowiadają w Paryżu, że Francja nie może się na taką propozycję zgodzić, bo wówczas marynarka włoska, skoncentrowana jedynie na morzu Śródziemnem, miałaby tam stałą przewagę nad równą sobie marynarką francuską, która musi być rozrzucona po całym świecie. W razie wojny flota włoska mogłaby natychmiast przeciąć komunikację Francji z Algierem i Marokiem, paraliżując zupełnie mobilizację francuską w Afryce. Rząd francuski zgodziłby się jedynie na to, aby ta część floty francuskiej, która znajduje się na morzu Śródziemnem, nie była większa od włoskiej.

Początkowo zdawało się, że Rzym poprze Paryż w sprawie łodzi podwodnych. Tymczasem w ostatnich tygodniach zaszedł zwrot w poglądach włoskich na tę sprawę. Eksperci włoscy spostrzegli, że im też grożą łodzie podwodne — lecz jugosłowiańskie. Z tego powodu rząd faszystowski przyjął w tej sprawie tezę anglosaską.

Z tego przeglądu widzimy, że Francja znajdzie się w Londynie niemal w odosobnieniu. Bojąc się zupełnego potrzasku, Francja w memorandum do mocarstw stwierdziła, że w Londynie nie może zapaść nic decydującego, bo narady te mają według niej przygotować jedynie materjał na ogólną konferencję rozbrojeniową w Genewie. Widać wyraźnie, że Francja pragnęłaby jak najprędzej przenieść narady pod patronat Ligi Narodów, gdzie już odosobniona nie będzie, mając poparcie licznych małych państw, a zwłaszcza swoich sojuszników, o których z takiem lekceważeniem mówił niedawno z francuskiej trybuny parlamentarnej poseł Paweł Reynaud, dając tem samem dowód braku swego wyrobienia politycznego.

Znaczenie tej konferencji dla nas polega na tem, że ustali ona światowe wpływy naszego sojusznika Francji oraz wyjaśni w tym, lub innym kierunku stosunki francusko - włoskie, od których zależą stosunki francusko - niemieckie, a które znowu oddziałają na stosunki niemiecko - polskie. Wszystko bowiem ma z sobą związek.

Konferencja londyńska wpłynie poza tem decydująco na narady rozbrojeniowe w Genewie i wysunie na plan pierwszy zbrojenia morskie Niemiec, które, wypuszczając na morze bezkonkurencyjne dotychczas w swoim zakresie pancerniki z serji Ersatz - Preussen, stają się znowu potęgą morską, przynajmniej w Europie, gdzie głównym celem zainteresowania floty niemieckiej będzie oczywiście Gdynia i Pomorze

Dlatego musimy śledzić przebieg konferencji londyńskiej, mającej trwać trzy miesiące, choć temat jej wydaje nam się napozór odległym.

Po konferencji haskiej

Umowa polsko - austrjacka — Austrja zadowolona — W Czechosłowacji przeważają nastroje pesymistyczne

Haga, 22. 1. (PAT.) Umowa polsko-austrjacka, dotyczy dwóch kategoryj długów: koronowych rent austrjackich niezabezpieczonych i galicyjskich pożyczek kolejowych.

Co do rent kolejowych umowa przewiduje, że Austrja odstępuje Polsce 67 miljonów koron w powyższych rentach, potrzebnych Polsce na pokrycie udziału w tym długu w myśl traktatu i decyzji komisji odszkodowań.

Co do galicyjskich pożyczek kolejowych Austrja uznała za obowiązujące swoich obywateli polskie ustawodawstwo waloryzacyjne wraz z klauzulą o wzajemności materjalnej, co powoduje, że będące w rękach austrjackich galicyjskie pożyczki kolejowe, około 100 miljonów koron, nie mogą być wyżej zwaloryzowane, niż według stosunku: 1 szyling — 10 koronom.

Austrja zobowiązała się wycofać swe tytuły na swoim terenie i doręczyć je Polsce do końca 1932 r.

Poza tem umowa z Austrją, podpisana w Hadze, obejmuje zobowiązanie rządu austrjackiego w dziedzinie ułatwień wydania akt archiwalnych, dotyczących Polski, nadto Austrja obowiązuje się na przeciąg 3 lat udzielić Polsce gwarancji co do wwozu trzody chlewnej do Wiednia.

Wiedeń, 21. 1. (PAT) Prasa wiedeńska stwierdza, że Austrja odniosła w Hadze zupełny sukces. Kanclerzowi Schoberowi udało się przeprowadzić zniesienie zobowiązań reparacyjnych dawnych Austro-Węgier, prawa zastawu a nadto skreślenie wszystkich wzajemnych pretensyj finansowych, wynikających z traktatu pokojowego zawartego w Saint Germain. Austrja odzyskała przez to suwerenność finansową. Ustanie też kontrola finansowa ze strony komisji reparacyjnej. Jedynie Liga Narodów będzie miała prawo kontrolowania finansów Austrji aż do roku 1942, do chwili spłacenia pożyczki zaciągniętej w r. 1922 pod gwarancje Ligi Narodów.

Co się tyczy zobowiązań Austrji z tytułu kredytów żywnościowych, to nastąpiła nieznaczna podwyżka wpłaconych dotychczas rat rocznych, mianowicie o 500.000 kor. w złocie. Układ londyński ustalił ogólną sumę tych kredytów na 856 miljonów sh austr. Austrja zobowiązała się spłacić tę sumę w ciągu lat 40 w ratach, które będą się stopniowo zwiększały. Nałożono w Hadze na Austrję obowiązek zapłacenia z tego tytułu ponad 33 miljony sh.

Nie załatwiono w Hadze długów przedwojennych. Odnośnie do rent papierowych Węgry są głównym dłużnikiem, ponieważ ich deficyt wynosi 1485,5 miljonów koron, podczas, gdy deficyt Rumunji, Polski i Jugosławji jest znacznie mniejszy. Austrja i Włochy wykazują nadwyżki rent, Austrja — 150,8 milj. k., Włochy — 196,7 milj. k. Czechosłowacja przestała być wierzycielem, odstąpiwszy swe nadwyżki rentowe w sumie 684,4 miljonów k. na rzecz Polski. Sprawa długów przedwojennych ma być załatwiona w ciągu 6-u miesięcy.

Praga, 21. 1. (PAT.) Omawiając wyniki konferencji w Hadze, pisma lewicowe dopatrują się w zmniejszeniu opłat za oswobodzenie i przyznaniu udziału w reparacjach wschodnich sukcesu Czechosłowacji.

Prasa umiarkowana podkreśla, że socjalista Snowden wystąpił w niezwykle ostry sposób przeciwko Czechosłowacji, i stwierdza zmniejszenie prestiżu Czechosłowacji na terenie międzynarodowym. „Narodni Politika" uważa rezultaty haskie za w najwyższym stopniu niepomyślne. Czechosłowacja jest jedynem państwem, które opuściło Hagę z ciężarem hańbiącej opłaty za oswobodzenie. „Poledni Listy" Stribrnego konstatują, że Czechów popierała tylko Francja i że Czechosłowacja straciła w zupełności swe międzynarodowe znaczenie.

Obawy Grecji

Ateny, 22. 1. (AW.) Fakt przepłynięcia 2 okrętów wojennych rosyjskich przez cieśninę Dardanelską wywołał w greckich kołach politycznych i wojskowych wielkie zaniepokojenie. Pisma wzywają Anglję, aby więcej troszczyła się o wypadki i stosunki polityczne na wschodzie. Prasa uważa, że Anglja powinna się zająć rewizją stosunków na Morzu Śródziemnem.

B. wojewoda p. Piotr Dunin-Borkowski do senatora dr. M. Seydy

Jak w swoim czasie donosiliśmy, naczelny redaktor „Kurjera Poznańskiego", senator Marjan Seyda wytoczył był ówczesnemu wojewodzie poznańskiemu, p. Piotrowi Dunin-Borkowskiemu, skargę prywatno-karną z powodu uwag, jakie p. Borkowski wypowiedział był o p. Seydzie, w jego nieobecności, w rozmowie podczas obiadu z okazji zebrania Kółek Rolniczych w Poznaniu, w Palais Royal.

W terminie pierwszym, w marcu roku zeszłego, sędzia zakomunikował, że minister spraw wewnętrznych, generał Składkowski, zgłosił konflikt kompetencyjny, twierdząc, że wojeda p. Borkowski wypowiedział owe uwagi o senatorze Seydzie (w rozmowie podczas obiadu) w charakterze — urzędowym. Wobec tego postępowanie zostało tymczasowo wstrzymane, aż do rozstrzygnięcia przez Najw. Trybunał Administracyjny kwestji, czy konflikt kompetencyjny zachodzi, czy nie.

Nim to jednakowoż nastąpiło, sprawa konfliktu kompetencyjnego upadła z dniem 1 lipca r. z. z powodu zmienionej procedury karnej. Na wniosek strony skarżącej sąd wyznaczył nowy termin na 22 stycznia b. r.

Przed terminem, a mianowicie w dniu 15 stycznia b. wojewoda p. Dunin-Borkowski wysłał do senatora dr. Seydy pismo, w którem

> w związku ze słowami, wypowiedzianemi podczas obiadu z okazji zebrania Kółek Rolniczych w Palais Royal odnośnie do politycznej działalności senatora Seydy w czasie wojny oraz w charakterze ministra spraw zagranicznych, stwierdza, że powołał się wprawdzie na książkę b. posła włoskiego w Warszawie Tammasini'ego i jego przeciwko p. Seydzie skierowane niedomówione zarzuty, że jednakowoż nie miał zamiaru z zarzutami temi utożsamiać własnego poglądu.

Zarazem b. wojewoda p. Borkowski w piśmie do senatora Seydy oświadcza, że,

> jeżeli uwagi jego zostały zrozumiane w innym sensie, i, jeżeli osoby, które je słyszały, odniosły wrażenie, że zamierzał ubliżyć senatorowi Seydzie, to b. wojewoda p. Borkowski przypisać to może tylko ubolewania godnemu nieporozumieniu.

Wobec pisma tego adwokat dr. Witold Celichowski w dzisiejszym terminie sądowym cofnął w imieniu senatora Seydy skargę prywatno-karną z tem, że b. wojewoda p. Dunin-Borkowski ponosi koszta procesu.

Przypominamy, że wspomniane niedomówione zarzuty w książce b. posła włoskiego p. Tommasini'ego były akten zemsty za to, że p. Seyda w roku 1923, będąc ministrem spraw zagranicznych, z poważnych przyczyn poczynił kroki w Rzymie, ażeby p. Tommasini z Warszawy został przez rząd włoski odwołany, co się też stało.

Budżet i konstytucja

Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Warszawa, 21 stycznia

Styczeń już się kończy. Odliczywszy 3-tygodniowy okres przesilenia rządowego, tydzień feryj świątecznych, mamy zaledwie trzy tygodnie przeznaczone na pracę parlamentarną.

Trzy tygodnie istotnie minęły na pracy bardzo wytężonej. Rząd, trzeba przyznać, bardzo wydatnie współpracuje z Sejmem nad budżetem. I mimochodem każdy musi sobie zadać pytanie: po co były wypadki dnia 31 października, skoro w dwa miesiące później współpraca była wzajemna tak intensywna.

Konstytucja przewiduje, że do 15 lutego budżet winien być z Sejmu przesłany do Senatu. Zdaje się wszystko wskazywać na to, że termin ten zostanie dochowany. Stanie się to przedewszystkiem dzięki energji komisji budżetowej, której pracę i wysiłek należy podnieść z najwyższem uznaniem. Pracuje ona codziennie od godz. 10 zrana z dwugodzinną przerwą obiadową do późnej nocy, często poza północ. Nie wiadomo, jakiby tok przybrały jej prace, gdyby nie przystąpienie wszystkich stronnictw, a także opozycyjnych, do obejmowania referatów i ich przygotowania.

Nie zapomnijmy, że np. prof. Rybarski był gotów z swym referatem o tak ważnym budżecie, jak ministerjum skarbu, zaraz na pierwszych posiedzeniach komisji. Poziom referatów i ich dyskusja stoi bezwątpienia wyżej, niż poprzedniego roku. Niezapomniane pozostaną referaty np. pos. Sanojcy o budżecie ministerjum reform rolnych, w którym proponował on zasadę wywłaszczenia bez odszkodowania, lub pos. Stadnickiego o budżecie ministerjum rolnictwa, których to referatów nawet ich klub macierzysty, mianowicie B. B., szczerze się wstydził.

Nie wiadomo, czemu to przypisać: czy niechlujstwu organizacyjnemu, czy chęci zbagatelizowania pracy komisyjnej i sejmowej, czy też wogóle brakowi ludzi, lecz klub B. B. czyni niekiedy pociągnięcia najfatalniejsze, które go kompromitują. Naprzykład do dyskusji nad budżetem ministerjum przemysłu i handlu jako główny mówca B. B. został wydelegowany pos. Sanojca i osiągnął swem wystąpieniem efekt niespodziewany: opuszczenie sali przez większość uczestników komisji, tak, że mówił do przewodniczącego, kilku urzędników ministerjalnych i kilku posłów, którzy po obiedzie wyzyskali ten czas na dyskretną drzemkę. W momencie kryzysu, który nasz przemysł i nasz handel przeżywają, przedstawiciel klubu prorządowego, wygłasza takie kapitalne spostrzeżenia o stanie gospodarczym kraju:

„Pos. Rosmarin mówi o kryzysie młynarstwa. A u nas w Kołomyji akurat zaczęli budować wielki młyn. Co tu gadać o kryzysie?! Skarżą się posłowie, że stan kupiecki jest zachwiany finansowo, a, gdy przechodzę ulicami Warszawy, widzę pełne wystawy i dostrzegam coraz to nowe sklepy. Gdzież tu przesilenie?!"

Że komisja budżetowa tak pracuje energicznie, przypisać to w dużym stopniu należy lojalności jej prezesa pos. Byrki. Ale i nastrój wewnętrzny komisji uległ nieco zmianie. Od trzech lat w obecnej kadencji Klub Narodowy systematycznie zgłasza wnioski oszczędnościowe. W latach poprzednich nie zyskiwały one zwyczajnie uznania większości komisji. Zjawiały się podczas debat wnioski czysto demagogiczne, spowodowane względami oportunistycznemi i klasowemi. Pochodziły one głównie z grup lewicowych. Teraz lewica tej metody zaniechała, a ustosunkowała się także inaczej do wniosków oszczędnościowych Klubu Narodowego, z których większość znalazła aprobatę komisji.

Druga dziedzina prac sejmowych, dziedzina podstawowa: rewizja konstytucji wygląda gorzej. Wprawdzie może wskutek intencyj B. B., który wolałby, żeby Sejm nie pracował nad konstytucją i dawał w ten sposób materjał do ataków przeciw sobie, a rozmaitym „zamachowcom" argument do jej oktrojowania, — może też wskutek intencyj lewicy, która wolałaby utrzymać stan dotychczasowy. Komisja zaczęła dyskusję ogólną, na którą strawiła już trzy posiedzenia. Prace tej komisji idą zbyt wolno, a rozprawy prowadzone są w tempie zbyt powolnem i rozwlekłem. Mówi się dotąd o wszystkiem, wskutek czego dyskusja jest chaotyczna i narazie bezproduktywna. Przemawiało dotąd 7 mówców, a ma przyjść do głosu jeszcze 18. W tem tempie prowadzone obrady wyczerpałyby dyskusję ogólną chyba w momencie, kiedy po uchwaleniu budżetu, rząd pochopnie zamknie sesję.

Moment obecny jest w zasadzie korzystny dla prac nad rewizją konstytucji. Pamiętać należy, że lewica obawia się zamachu stanu. Trzeba to wyzyskać i przystąpić jak najszybciej do pracy konkretnej. Nie ustalono dotąd, jak właściwie należy przedyskutować i załatwić zagadnienia sporne, co trzeba wziąć jako podstawę do szczegółowej dyskusji. Narzuca się tutaj jedynie logiczna konieczność, ażeby za punkt wyjścia wziąć konstytucję marcową i przechodzić zagadnienie po zagadnieniu. Wtedy dopiero przed społeczeństwem staną w całej jaskrawości pewne istotne problemy, które trzeba będzie tak czy inaczej rozstrzygnąć.

Im prędzej to się stanie, tem lepiej będzie dla samej sprawy. H. W.

Różnice w obozie rządowym

Po upływie sześciu tygodni od początku przesilenia rządowego, w którem usunięty został rząd p. Świtalskiego, oraz trzech tygodni istnienia nowego rządu p. Bartla, można już dość dokładnie zauważyć, jak się wobec tych zmian ustawiają różne czynniki obozu rządowego. Oczywiście tylko w zakresie jawnym, stanowisk zaznaczających się nazewnątrz, bądźto narzucająco się, bądźto oględnie. Te objawy zewnętrzne są, rzecz jasna, tylko słabem odbiciem ruchu pojęć i dążeń w bardziej zakrytych pokładach obozu rządowego.

Przedewszystkiem w odłamie konserwatywnym B. B. ujawniły się niezadowolenia ze zmiany i przytyki w stronę p. Bartla, oznaczające, że wolano tam rząd pułkownikowski p. Świtalskiego. Doprowadziło to nawet, po głosach z 11-go b. m., po exposé p. Bartla, p. Piaseckiego posła z B. B. w „Dniu Polskim" oraz p. Mackiewicza, posła z B. B., w „Słowie" i w „Dzienniku Poznańskim" do ostrych wymówek p. Okulicza, pos. z B. B. i zwolennika p. Bartla, w „Kurjerze Wileńskim" z 15-go b. m., poczem p. Piasecki w „Dniu Polskim" z 17-go b. m. starał się wycofywać i łagodzić. Istotnie u tych konserwatystów, którzy są w B. B., a uzyskali mianowanie p. Janty - Połczyńskiego ministrem rolnictwa, przeważy powoli kręcenie się koło rządu w danej chwili mającego władzę, co jest jedyną polityką dotychczas tam sprawdzoną. P. pos. Okulicz nie ukrywał, że niechęci konserwatystów wobec p. Bartla podsycane są przez tę część grupy t. zw. pułkownikowskiej, którą określał jako maruderów, czyli nieco odsadzonych i wskutek tego niezadowolonych w sposób niepowściągliwy.

Na lewem skrzydle B. B. dokonało się po wyborach z r. 1928 połączenie dwu grup, mianowicie Partji Pracy najbliższej p. Bartla, oraz Związku Naprawy Rzplitej, natchnionych ożywionemi zamysłami przewrotowo - ustrojowemi i przez to częściowo zbliżonej do t. zw. pułkowników, które razem utworzyły Zjednoczenie Pracy Miast i Wsi. W połowie grudnia r. ub., w czasie przesilenia, czyli chwiania się między powrotem p. Bartla lub pozostawieniem u steru grupy pułkowników, we władzach Zjednoczenia ujawniło się tarcie, którego wyrazem był wybór na prezesa nie p. Kościałkowskiego, dotychczas zajmującego to stanowisko, a dążącego do powołania rządu p. Bartla, lecz p. Stypińskiego, wysuniętego przez drugą grupę. Tarcie to nie załagodziło się po utworzeniu rządu p. Bartla, lecz poszło dalej, do rozdzielenia się grup połączonych. Znowu osobno jest Partja Pracy, licząca 16 posłów i 6 senatorów, z pp. Kościałkowskim, Krzyżanowskim, Makowskim i in., a osobno Związek Naprawy, liczący 22 posłów i 3 senatorów z pp. Lechnickim, Stypińskim, sen. Romanem i in. Można naogół powiedzieć, że między mającą pewne styczności z lewicą grupą Partji Pracy a pułkownikami jest rozdźwięk, a między grupą Związku Naprawy a pułkownikami są programowo niektóre pola styczne, obok różnic w sposobach i taktyce.

Osią obozu przewrotu i następnie B. B. była grupa pułkowników z bezpośrednimi satelitami, przyczem wpływy jej układały się niezawsze jednakowo i w tej samej postaci. Za czasu, gdy p. Bartel był premjerem lub wicepremjerem, grupa pułkowników dostawiona była do rządów zapomocą t. zw. aniołów - stróżów we wszystkich urzędach i sprawozdaniach władzy. Za czasu p. Świtalskiego powstała wyłączność wpływu grupy pułkowników. Obecnie następuje w obozie rządzącym i w B. B. rozdwojenie osi, bo jest oś polityczna p. Bartla, który tym razem przyjął władzę z pewnem zastrzeżeniem sobie większej swobody i woli, oraz pozostaje oś polityczna grupy pułkowników, która oczywiście wcale nie schodzi ze swych placówek i czeka na swą chwilę.

Ten stan rzeczy ujawnia się także w pismach obozu rządowego.

Zgodnie z bardzo trafnem określeniem p. pos. Okulicza z 15-go b. m., że t. zw. grupa pułkowników jest zbyt karna, aby występowała przeciw p. Bartlowi, powołanemu przez dowództwo główne przewrotu do sprawowania władzy, tem bardziej, że kilku członków tej grupy zasiada w rządzie, zachowuje główne jej pismo „Gazeta Polska" poprawność, tem bardziej zrozumiałą, że jest ono w swem powstaniu i w swem istnieniu wogóle zbudowane na poparciu rządowem.

Natomiast do harców maruderów grupy pułkownikowskiej jak ich nazywa p. pos. Okulicz, którzy jednak są właśnie maruderami nie spoczywającymi ale szczególnie ożywionymi, służy, obok pism zachowawczych itp., które okazywały skłonność do tej lekkiej służby niepancernej, wcale widocznie np. „Kurjer Poranny", pismo pełne zachwytów w okresie rządów p. Świtalskiego, gdzie teraz stale przypina się pomniejsze łatki nowemu rządowi w takim oto rodzaju, co żresztą jest raczej zajmujące niż ważne:

„... Nagłe przeniesienie w stan nieczynny p. wojewody warszawskiego Jaroszewicza... jest jednym z najosobliwszych symptomów nowej ery „systemu styczniowego"... (5 I. 1930)... „Nowy rząd stawił się w (Sejmie) w komplecie o wiele za wcześnie przed rozpoczęciem posiedzenia, wbrew obyczajom pomajowym... premjer prof. Bartel nie zabrał głosu odrazu, jak to mógł uczynić, lecz wyczekiwał,... przyczem manifestował żywo zmianę stosunku rządu do Sejmu, wychodząc z ławy dla bezpośredniego porozumienia się z przewodniczącym Izby, od czego od dużego już czasu byliśmy odzwyczajeni... Trzygodzinny prawie referat prezesa ministrów przyjęty został przez Izbę spokojnie, niemal chłodno, oklasków, nawet na ławach rządowych, było mało..." (11. I. 1930). „... Siódmy gabinet prof. Bartla naprawia sprawiedliwość poprzednich gabinetów p. Bartla... Więc jeżeli ujemnego omawiania tego okresu podejmuje się następca p. Cara, wchodzący w skład gabinetu tegoż prof. Bartla, to dziwne wtedy rodzą się myśli..." (19. I. 1930).

Wszystko to są oczywiście drobne zjawiska zawilej całości, pozwalające postronnym rozeznawać się zgrubsza w przeżywanych czasach i zdarzeniach.

St. St.

„Zachód zagrożony"

Pod powyższym tytułem ukazało się w druku przemówienie prof. Bohdana Winiarskiego, wygłoszone w Warszawie dnia 19 stycznia r. b. na zebraniu poświęconem umowie polsko-niemieckiej z dnia 31 października. Każdy, kto pragnie zapoznać się z treścią tej umowy i wyrobić sobie o niej sąd własny, powinien nabyć tę broszurę.

Antypolski film na zjeździe katolickiej młodzieży niemieckiej

Katolicka Agencja Prasowa donosi:

Według programu, podanego przez dzienniki niemieckie, w Nysie na Śląsku niemieckim odbędzie się w czasie od 2 do 9 lutego rb. kurs dla katolickiej młodzieży niemieckiej, zwłaszcza z Górnego Śląska oraz innych terenów przemysłowych. Organizacją kursu zajął się związek kościelny „Verband der Katholischen Jugend- und Jungmännervereine".

Jednym z punktów programu jest codzienne wyświetlanie filmu „Land unter Kreuz", którego antypolska tendencja ogólnie jest znana.

Organizatorzy kursu pracują więc w duchu działaczy centrowych, którzy w r. 1929 przez trzy imprezy, mianowicie: przez zjazd centrowców we Wrocławiu, przez zjazd stowarzyszenia św. Augusta oraz przez wystąpienie ks. Ulitzki na konferencji francusko - niemieckiej, zamanifestowali swą niechęć do Polski i posunęli się nawet do żądania zwrotu Niemcom zachodnich terenów Polski.

Warto przy tej okazji przypomnieć katolikom niemieckim, że zachodnie ziemie Rzeczypospolitej przez rozdziały Polski bezprawnie dostały się do Prus i że ówczesny zbrodniczy czyn rozbiorców według pojęć moralności katolickiej jest przestępstwem i grzechem. Możemy się tedy słusznie domagać przynajmniej od katolików w Niemczech, aby nie dążyli do powtórzenia grzechu Hohenzollernów, a raczej po katolicku uznali restytucję, która przynajmniej w pewnej części nastąpiła przez traktat wersalski.

Co do młodzieży katolickiej zwracamy uwagę na znamienny fakt, że w diecezji wrocławskiej istnieją tylko związki młodzieży dla katolików niemieckich, podczas gdy młodzież polska pod względem organizacyjnym zupełnie jest opuszczona przez duchowieństwo. Dla porównania chcemy dodać, że n. p. w diecezji katowickiej istnieje wielka liczba katolickich organizacyj dla młodzieży niemieckiej, któremu duchowieństwo polskie, w poczuciu odpowiedzialności katolickiej, żywo się zajmuje.

Żydowski run na bank

Warszawa, 22. 1. (Tel. wł.). W Łodzi jedno z pism rzuciło lekkomyślnie pogłoskę o zachwianiu się jednej z większej firm łódzkich, pozostającej w ścisłym kontakcie z pewnym bankiem depozytowym. Wskutek tej wiadomości wybuchł popłoch wśród drobnego kupiectwa żydowskiego, które rozpoczęło run na bank. Wywołało to takie zamieszanie, że musiała interwenjować policja. Bank uruchomił kasy dodatkowe, ażeby zaspokoić pretensje odbiorców. (w)

Tajny skład broni

Zawiercie, 22. 1. (AW) Na skutek poufnych informacyj iż w Domu Ludowym w Pilicy przechowywana jest broń, policja przeprowadziła rewizję, która dała nadspodziewane wyniki. W skrytce pod podłogą znaleziono wielką ilość karabinów wojskowych nowego systemu i amunicji. Broń należy prawdopodobnie do jakiejś organizacji antypaństwowej.

Demonstracje bezrobotnych

Warszawa, 22. 1 (Tel. wł.). W Sosnowcu wczoraj odbyła się demonstracja bezrobotnych przed magistratem. Tłum usiłował rozbroić policję, która w rezultacie demonstrantów rozpędziła. (w)

Samobójstwo podpułkownika

Łódź, 21. 1. (PAT). Dzisiejszej nocy odebrał sobie życie wystrzałem z rewolweru znany w szerokich kołach łódzkiego społeczeństwa aptekarz podpułkownik Mieczysław Kamienobrodzki. Przyczyną samobójstwa był rozstrój nerwowy.

Obchód 10-lecia w Rawiczu

Miasto Rawicz i powiat obchodziły bardzo uroczyście dziesiątą rocznicę zrzucenia jarzma niewoli. Do uświetnienia obchodu przyczyniło się przybycie dowódcy D. O. K. Poznań, p. gen. Dzierżanowskiego, którego witano owacyjnie. Po mszy polowej na rynku, którą odprawił ks. dziekan Zakrzewski, i kazaniu wygłoszonem przez ks. prob. Kokocińskiego, odbyła się defilada oddziałów wojskowych i organizacyj społecznych. Rada miejska wyznaczyła na ten dzień uroczyste posiedzenie, które zagaił prezes p. Koteckl, protokół zebrania podpisali wszyscy radcy i radni. Wieczorem odbyły się na dwóch salach przedstawienia uroczystościowe, mające ogromne powodzenie.

Niemniej uroczyście obchodzono 10-lecie wyzwolenia w pobliskiem Bojanowie. Na grobach złożonych tamże na wieczny spoczynek powstańców ułożono liczne wieńce ku uczczeniu ich pamięci.

Dziesięciolecie oswobodzenia Kępna

Ku uczczeniu dziesiątej rocznicy wkroczenia wojsk polskich do Kępna i zrzucenia jarzma niewoli pruskiej miasto godnie się przygotowało. Po uroczystem nabożeństwie w kościele parafjalnym, które odprawił ks. prob. Nowacki, wyruszył pochód z władzami na czele. Na rynku wygłosił przemówienie p. aptekarz Karłowski, w którem zobrazował pamiętne przeżycia przed 10 laty. Po odśpiewaniu „Roty" pochód się rozwiązał, a równocześnie na cmentarz udała się delegacja celem złożenia wieńca na grobie powstańców. Wieczorem w sali Hotelu Centralnego odbyła się uroczysta akademja, miasto było rzęsiście iluminowane.

„Walka w Londynie będzie zacięta"

Paryż, 22. 1. (PAT.) Konferencja morska wywołuje w prasie większe zainteresowanie niż konferencja w Hadze. „Petit Bleu" pisze: „Nie chodzi o zmniejszenie sił morskich wszystkich narodów, lecz podzielenie między St. Zjednoczone i Anglję panowania nad morzami i o pozbawienie drugich państw morskich możności bronienia się przeciw hegemonji tych dwu potęg morskich. Należy przygotować się do tego, że walka w Londynie będzie zacięta, a Francja powinna bacznie czuwać, aby móc odeprzec wszystkie ataki przeciw niej skierowane, gdyż cały naród francuski jest zdania, że dość już ustępstw".

O organizację wyższego dowództwa we Francji

Paryż, 22. 1. (PAT.) Z powodu mianowania gen. Weyganda na stanowisko szefa sztabu generalnego, i interpelacji lewicy w tej sprawie, wysunęła się w Izbie deput. sprawa organizacji wyższego dowództwa. Ścierają się dwie teorje: pierwsza głosi, że władza naczelnego wodza i szefa sztabu generalnego ma być w jednem ręku, druga zaleca podział tych funkcyj między dwóch generałów. Były minister wojny Painleve był zwolennikiem drugiego systemu, który faktycznie jest zastosowany obecnie, gdyż marszałek Petaine pozostaje jeszcze przez rok wiceprezesem naczelnej rady wojennej i naczelnym wodzem, kierownictwo zaś sztabu generalnego jest w ręku Weyganda. Zasadniczo nie powzięto ostatecznej decyzji. Prasa nastaje, aby ta sprawa została rozstrzygnięta w drodze ustawodawczej, aby — jak pisze „Figaro" — nie czekano dnia, gdy trzeba będzie przystąpić do odpowiedniej nominacji, która będzie trudna ze względu na wchodzące w grę interesy osobiste.

Sensacyjny proces

Przykre skutki roztargnienia lekarzy przy operacji

Wilno, 21 1. (AW.) Przed kilkunastu miesiącami żona rejenta Czyżewskiego z Wołkowyska zaniemogła. Stan chorej wymagał zabiegu chirurgicznego, zwrócono się zatem do dr Kozubowskiego z Białegostoku i dr. Aronsona z Wołkowyska. Obaj lekarze niezwłocznie przystąp. do operacji, która naogół wypadła pomyślnie. Niestety po tej operacji stan chorej wciąż się pogarszał. W związku z tem przewieziono ją do Wilna i tu w szpitalu Czerwonego Krzyża dokonano nowej operacji, podczas której wykryto, iż w jamie brzusznej Czyżewskiej znajduje się serweta, którą pozostawiono podczas pierwszej operacji.

Sprawa oparła się o sąd okręgowy, który skazał dr. Kozubowskiego na 6 miesięcy więzienia, Aronsona na 3 miesiące. Obaj zasądzeni zwrócili się do Sądu Apelacyjnego, który ogłosił decyzję, uniewinniającą obu lekarzy.

Erhardt znowu na widowni

Berlin, 21. 1. (AW). Toczący się od szeregu tygodni proces fałszerzy czerwońców urozmaicony został rewelacją o udziale w aferze osławionego awanturnika i przywódcy niemieckiej organizacji nacjonalistycznej „Consul", kapitana Erhardta. Oskarżony Gruzin Karumidze nawiązał kontakt z kapitanem Erhardtem i rozwinął przed nim cały plan podminowania sowieckiej waluty. Erhardt na konferencji odbytej w Wiedniu zadeklarował się wyraźnie przeciw Sowietom jako sympatyk ruchu gruzińskiego, przyrzekł swe poparcie, ale z powodu braku środków pieniężnych nie mógł brać udziału w całem finansowaniu fałszerstwa. Karumidze zawarł również z Erhardtem umowę, dotyczącą sojuszu Gruzji z „wyzwolonemi Niemcami".

E. Wallace o „zbrodniarzu düsseldorfskim"

Berlin, 22. 1. (AW.) Znany autor powieści kryminalnej Edgar Wallace, który przyjechał do Niemiec, zainteresowany tajemniczemi morderstwami w Düsseldorfie, w wywiadzie dziennikarskim oświadczył, że po zbadaniu całokształtu materjału, doszedł do przekonania, iż mordercą jest rysownik gazetowy. Nie jest on wcale umysłowo chory, jak ogólnie przypuszczają, lecz jego patologja opiera się na chęci zwrócenia na siebie uwagi, co zdaniem pisarza, skłoni go jeszcze do dalszych morderstw oraz do przysłania informacyj dziennikom, w następstwie czego zostanie ujęty. Wallace określił wiek mordercy na 35 lat. Mieszkać ma on nadal w Düsseldorfie i posiadać własny samochód. Pochodzenie niemieckie jest dla Wallace'a wątpliwe.

Zrozpaczony kamienicznik

Piotrków, 22. 1. (AW) Sąd okręgowy skazał niejakiego Stanisława Szykulskiego z Radomska na jeden rok więzienia. Szykulski, nie mogąc zmusić lokatorów do opróżnienia mieszkań w jego domu, podpalił własną kamienicę.

Tragiczne skutki chciwości

Paryż, 21. 1. (AW). W Bordeaux trzej bracia Bordasowie nabyli dom, który następnie ubezpieczyli. Pragnąc utrzymać wysoką premję ubezpieczeniową, usiłowali wywołać pożar i w tym celu wszystkie ściany wewnętrzne domu oblali benzyną. Kiedy o 2-ej w nocy jeden z braci podpalał dom, wrzucając płonącą zapałkę przez rozbitą szybę do wnętrza, nastąpił wybuch nagromadzonych gazów benzynowych, powodując runięcie domu. Z pod zgliszcz wydobyto zwłoki jednego z braci, dwóch zaś pozostałych aresztowano.

Nowy poseł estoński

Warszawa, 21. 1 (PAT). P. Karol Tofer, poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny Estonji, złożył p. Prezydentowi Rzeczypospolitej swe listy uwierzytelniające na uroczystej audjencji na Zamku.

Podwyżka wynagrodzenia

Katowice, 21. 1. (PAT). Między przedstawicielami związku pracodawców i związku pracowników umysłowych zawarta została umowa, na mocy której pracownicy umysłowi, zatrudnieni w przemyśle metalowym przetwórczym na G. Śląsku, otrzymali 6 proc. podwyżkę z ważnością od 1 stycznia 1930.

Nowa sekta

Słonim, 22. 1. (AW) Na terenie powiatu słonimskiego powstała nowa sekta p. n. „Czciciele Chrystusa". Założycielami sekty są w przeważnej części przybysze z Sowietów. Do sekty należy około 100 osób.

O rozejm celny

Genewa, 22. 1. (PAT.) Sekr. gen. Ligi Narodów rozesłał zaproszenia na konferencję w sprawie t. zw. rozejmu celnego, która zbierze się w Genewie 17 lutego br. celem doprowadzenia do zbiorowej umowy, której zadaniem byłoby ułatwienie stosunków gospodarczych między państwami. Wiele państw będzie reprezentowanych przez ministrów przem. lub handlu. Z Polski zapewniony jest przyjazd min. Kwiatkowskiego.

Nieudała konferencja

Genewa, 22. 1. (AW) Techniczna konferencja krajów produkujących węgiel, zakończyła się bez rezultatów, wśród ogromnego podniecenia uczestników. W najważniejszem zagadnieniu ustalenia pracy w kopalniach pod ziemią, nie doszło do uchwały. Podczas gdy pracobiorcy okazywali gotowość przyjęcia 7¾ godzin, jako podstawę do dyskusji, pracodawcy wszystkich krajów twardo stawali na stanowisku 8-godzinnego dnia, obejmującego wjazd i wyjazd. Wnioski kompromisowe upadły.

Grobowiec Focha

Paryż, 22. 1. (PAT). Rozdano w parlamencie projekt ustawy o kredyt 2 i pół miljona na wystawienie w Gmachu Inwalidów grobowca marsz. Focha.

Głód w Chinach

Londyn, 22. 1. (AW.) Według doniesień z Szanghaju głód prowincji Szan-Si przybiera zastraszające rozmiary. Ludność tej prowincji żywi się liśćmi i korą drzew. W związku z tą straszliwą sytuacją uprawiany jest na wielką skalę handel dziećmi. Sytuację pogarszają jeszcze znacznie mrozy, jakich nie notowano od lat 40.

Z życia Polaków w Niemczech

(Korespondencja własna „Kurjera Pozn.")

Szczecin, w styczniu.

Święta Bożego Narodzenia, podczas których rokrocznie przeżywamy radosne chwile tradycyjnych obyczajów, wnoszących do każdego ogniska rodzinnego beztroski nastrój wesołości, a zarazem nadzieję lepszego jutra, — były w 1929 r dla Polonji m. Szczecina doniosłem wydarzeniem narodowem i społecznem. Podniosły nastrój narodowy i religijny, odzwierciedlający głębokie wierzenia polonji szczecińskiej ujawnił się przedewszystkiem na solennem nabożeństwie polskiem, odprawionem w drugi dzień świąt Bożego Narodzenia przez ks. Brzozę. Poza liczną Polonją znajdował się na wspomnianem nabożeństwie zespół miejscowego konsulatu polskiego z p. konsulem Jerzym Lechowskim na czele, korpus oficerski w efektownych mundurach galowych oraz załoga polskiego statku handlowego „Niemen", przebywającego przejściowo podczas przejazdu w Szczecinie. „Chór im. Chopina w Szczecinie" odśpiewał podczas nabożeństwa trzy kolendy polskie, pozatem pp. Sława Hapanowicz, Paulina i Marja Kańskie wykonały kilka pieśni solowych.

Właściwa uroczystość narodowa odbyła się w dniu 1 stycznia 1930 r. w postaci obchodu gwiazdkowego, urządzonego wspólnie przez „Związek Polaków, oddział w Szczecinie", „Polskie Towarzystwo Katolickie" oraz „Towarzystwo śpiewu im. Chopin. Wśród licznych zgromadzonych gości widzieliśmy konsula Jerzego Lechowskiego wraz z małżonką, oraz cały zespół konsulatu polskiego w Szczecinie.

Otwarcia uroczystości dokonał P. Wilczyński, prezes Związku Polaków w Szczecinie, witając w serdecznych słowach wszystkich zebranych. W dalszym ciągu przemawiali prezesi poszczególnych towarzystw polskich, nawołując w swych przemówieniach do jedności i zwartości narodowej, a w szczególności do pracy nad urobieniem ducha narodowego wśród młodego pokolenia. Po przemówieniu konsula J. Lechowskiego, który podziękowawszy komit. za zaproszenie, nawoływał do wytężonej i zgodnej pracy społecznej, wystąpił doskonale skompletowany chór dziecięcy, który przy akompanjamencie skrzypiec 8 letniego Leona Chmary odśpiewał kilka okolicznościowych piosnek i kolęd polskich. Pierwszy występ chóru dziecięcego jest znamiennym i dodatnim objawem wśród młodej generacji, która coraz liczniej garnie się do polskich towarzystw i uczy się chętnie języka polskiego. Charakterystyczny ten objaw można było też zaobserwować podczas deklamacyj zebranych dzieci polskich. Ogółem deklamowało 36 dzieci, przyczem należy zaznaczyć, że ilość dzieci, władających poprawnie językiem polskim w porównaniu z 1928 rokiem zwiększyła się kilkakrotnie. Również 6-letni synek p. konsula, Januszek Lechowski wygłosił kilka wierszyków. Wszystkie dzieci zostały obdarzone hojnie przez siwobrodego „gwiazdora" podarunkami, poczem wszyscy obecni odśpiewali gremjalnie kilka kolend polskich. Nastąpiło tradycyjne łamanie się opłatkiem oraz staropolskie składanie życzeń noworocznych, a na zakończenie części oficjalnej „Towarzystwo śpiewu im Chopina w Szczecinie" wykonało pod batutą dzielnego dyrygenta p. Książyka kilka kolend oraz pieśni polskich, propagując w ten sposób między zebranymi kult śpiewu ojczystego.

K'a-wski.

Zebranie towarzyskie członków Stronnictwa Narodowego

Wczoraj wieczorem w restauracji hotelu „Polonia" odbyło się zebranie towarzyskie członków Stronnictwa Narodowego. Sala przepełniła się działaczami narodowymi i ich rodzinami z wszystkich warstw społeczeństwa miasta naszego.

Gości przyjmowali w imieniu zarządu Stronnictwa na m. Poznań pp. Powidzki i Kawecki. Red. Powidzki przemówił do zebranych w słowach serdecznych. Pięknym śpiewem urozmaiciła wieczór p. redaktorowa Jarochowska.

W nastroju niezwykle miłym i serdecznym zebranie przeciągnęło się do północy. Przez cały czas przygrywała orkiestra bandżystów, zorganizowana przy zakładach Cegielskiego.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,88 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 1/4 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,68 zł, do 212,98 zł, gotówką — 212,28 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,31 zł do 173,38 zł, gotówką — 172,71 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 22 stycznia 1930.

Na dzisiejszej giełdzie zauważono większe uspokojenie przy zmniejszeniu się transakcyj wobec czego doszło do kilku tylko notowań.

Z pap. państw. płacono za 5 proc. poż. konwers. 49,50 proc., zaś z pap. lokacyjnych Pozn Ziem. Kredyt. oddawano 8 proc. listy dolarowe po 93 proc. (przy dew. 8,90). Poza tem zauważono większe zaofiarowanie premj. dolarowych po 74,— i niżej bez odbiorców.

Z akcyj bankowych jedynie popyt na Bank Polski po 183,50, jednakże bez oddawców i bez notowania.

Rynek akcyj przemysłowych wykazał notowanie Herzfelda 46,— i R. Maya 82.— w transakcjach, poza tem poszukiwano bez oddawców Brow. Krotoszyńskie po 30,— i Brow Grodziskie po 62,—. Naogół zauważa się brak materjału w niektórych papierach.

Cedula urzędowa z dnia 22 stycznia 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 49,50% P.
4% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 93% O.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Herzfeld - Viktorius I em. zł. 46,— +
Dr. Roman May I em. zł 82,— +
Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 22 stycznia 1930 r.

Waluty	Gotówka		
Dol. St. Zjedn.	sp. 8.88	sp. 8.90	kup. 8,86

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Holandja	358.43	35 .33	357 53
Londyn	043,38½	043.49	043.28
Nowy Jork	008,89,8	008.91.8	008,87,8
Nowy Jork kabel	008,91,6	008.93.6	008.89,6
Paryż	035.02	035.11	034,93
Praga	026.37½	026.43½	026.31
Szwajcarja	172.30	172.73	171.87
Sztokholm	239.30	239.90	238.70
Wiedeń	125.79	125.70	125.08
Włochy	046.68	046 80	046.56

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poż. inwest. . .	119.50	120 50	119 00
5% poż premj. dol. .	072.00	69 00	070 00
5% poż kol konw	000.00	000.00	044'50
10% poż. kol.	000.00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	184.50—185 50
Bank Zachodni	000,00—080.00
Bank Zw Sp Zarob. . . .	000,00—075 50
W T F Cukru	000,00—026 20
Firley	000.00 034.00
Koleje dojazdowe	000,00—020,00
Lilpop	000.00—027.00
Starachowice	000.00—020 50
Borkowski	000,00—006,25

Tendencja przeważnie mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin dnia 22 stycznia 1930.

Pszenica march od st załad 76-77 kg. przeciet. akości	247.00—250 00
Tendencja mocna.	
Owies march do stacji załad	135.00—144 00
Tendencja mocna.	
Żyto march od stacji załad 72 kg przeciętnej jakości	156 00—158.00
Tendencja bardzo mocna.	
Jęczmień browarny	177,00—190,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	157,00—165,00
Tendencja słabsza.	
Kukurydza loco Berlin bez obrotów.	
Kukurydza loco Hamburg bez obrotów.	
Mąka pszenna . . .	30.00—35.50
Tendencja mocniejsza.	
Mąka żytnia	22.00—25.00
Tendencja mocniejsza.	
Otręby pszenne	10.00—10,50
Tendencja cicha.	
Otręby żytnie	08.50—09 00
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	24 00—32,00
Groch drobny	21.75—24 75
Groch pastewny	20.00—21.00
Peluszka	18.00—20 00
Bób polny	18.00—19, 0
Wyka	21.00—24 00
Łubin niebieski	14.00—15 00
Łubin żółty	17.00—18 00
Seradela nowa	25.00—30.00
Makuch rzepakowy	17.00—17,50
Makuch lniany	22.20—22 60
Wytłoki suszone	07.20—07 40
Śrót Soy	14 8 —14 60
Płatki ziemniaczane . . .	13 60—14,00

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 22 stycznia 1930.

Wypłaty na Warszawę: 46.85—46,05
Noty wielkie: 46,70—47,10

Siła gospodarcza Niemców na Pomorzu

Przewaga niemiecka w dziedzinie spółdzielczości — Nieproporcjonalnie wysoki udział Niemców w koncesjach monopolowych — Kredyty zagraniczne dla Niemców na Pomorzu — Niemcy wykupują ziemię polską

Dane, przytoczone przez nas w artykule, zamieszczonym pod tym samym nagłówkiem we wczorajszem wydaniu wieczornem „Kurjera Poznańskiego" stanowią jaskrawy przyczynek zarówno do układu likwidacyjnego polsko-niemieckiego, jak i do umowy w sprawie osiedlania się Niemców w Polsce, która — jak wiadomo — ma stanowić część traktatu handlowego z Niemcami.

W innych dziedzinach życia gospodarczego na Pomorzu stan rzeczy jest nie lepszy, co jest także wynikiem faktu, że w czasie długotrwałej niewoli żywioł niemiecki, sztucznie tu importowany i hodowany, uzyskał dominujące stanowisko ekonomiczne, spychając ludność polską niemal do roli parjasów.

Fatalna jest sytuacja w dziedzinie spółdzielczości. Spółdzielczość polska może się wprawdzie poszczycić bardzo poważnym dorobkiem oraz stałym rozwojem. Ilość spółdzielni polskich, działających obecnie na Pomorzu, wynosi 102. Są to spółdzielnie kredytowo - oszczędnościowe, rolniczo-handlowe i przemysłowe, które w życiu gospodarczem Pomorza grają b. poważną rolę. Spółdzielnie niemieckie, działające na Pomorzu, grupują się w Związku Spółdzielni Wiejskich Województwa Pomorskiego z siedzibą w Grudziądzu. Związek ten („Verband Ländlicher Genossenschaften der Wojewodschaft Pommerellen"), założony jeszcze w roku 1895, liczył w r. 1927 w charakterze członków 157 spółdzielni, w czem 69 wiejskich spółdzielni kredytowych, 1 spółdzielnię kredytową w formie banku, 81 spółdzielni gospodarczych (w tem 50 mleczarń) itd. Ogólna ilość członków poszczególnych spółdzielni kredytowych wynosiła według statystyki za rok 1927 około 4 600, a suma pożyczek, udzielonych członkom, wynosiła około 3.776.000.

Szczególnie rażąco przedstawiał się w roku 1928 stan w mleczarstwie spółdzielczem. Na ogólną liczbę 80 spółdzielni mleczarskich, tylko 18, a więc 22,5 proc. znajdowało się w rękach polskich całkowicie lub w przewadze, reszta t. j. 77,5 proc. była opanowana przez Niemców, którzy bronią się wszelkiemi środkami przeciwko dopuszczeniu Polaków do swych spółdzielni drogą wypuszczania ich w dzierżawę, ustanawiania wysokich udziałów i wpisowego (do 500 zł) itp. — lub też odmawiają wprost przyjmowania Polaków w charakterze członków".

Dodać wkońcu należy, że nawet w dziedzinie bezpośredniej ingerencji państwa t. j. w dziedzinie koncesyj monopolowych udział Niemców jest niepropocjonalnie wysoki. Z liczby 1940 koncesyj na sprzedaż i wyszynk napojów alkoholowych w posiadaniu Niemców jest około 500 koncesyj, t. j. przeszło 25 procent.

Rozumując słusznie, że silna pozycja gospodarcza jest najlepszą gwarancją skutecznego działania w każdej dziedzinie, Niemcy zagadnieniom gospodarczym stale poświęcają jak największą uwagę i wszelkiemi środkami dążą do tego, aby nietylko utrzymać, ale wzmocnić i możliwie rozszerzyć dotychczasowy swój stan posiadania. Jednym z najważniejszych i najskuteczniejszych środków działania w tym kierunku jest zapoczątkowana w połowie roku 1924 akcja kredytowa dla niemieckiego życia gospodarczego. Bliższe szczegóły o niej podawało już nasze pismo w artykule p. t. „Niemieckie złoto na polskiem Pomorzu", zamieszczonym w nr. 28 „Kurjera Poznańskiego" z r. b. Jako kredytodawca występuje tu obok niemieckich instytucyj kredytowych w kraju oraz kilku banków gdańskich głównie bank pod nazwą „Hollandsche Buitenlandbank" z siedzibą w Hadze. Stwierdzono, że bank ten jest całkowicie uzależniony od kapitałów niemieckich i działa według dyrektyw niemieckich czynników miarodajnych. Do dnia 1 marca 1929 r. suma obciążeń hipotecznych nieruchomości wiejskich i miejskich na rzecz banków zagranicznych, głównie na rzecz wspomnianego „Buitenlandbanku" wynosiła przeszło 3 miljony złotych, 4 200.000 florenów holenderskich i przeszło 1.700.000 dolarów amerykańskich, co łącznie z kilkoma drobniejszemi pozycjami w innych walutach wynosi około 37.000.000 zł. Łącznie z kredytami, udzielonemi w innych postaciach, dojdziemy do kwoty 50 miljonów zł.

Od końca roku 1925 występuje jako pośrednik przy udzielaniu tych kredytów hipotecznych specjalna organizacja, mianowicie Tow. z o. p. „Revision", którego statutowem zadaniem jest pośredniczenie przy kupnie ziemi i nieruchomości.

Że tendencja wykupu realności z rąk polskich przez Niemców istnieje, dowodzi statystyka z ubiegłych lat. W okresie 4 lat: 1925 do 1928 przeszły z rąk polskich w posiadanie Niemców ogółem 422 objekty, w tem 326 gospodarstw rolnych o łącznym obszarze około 4000 ha. Niewątpliwie udział we wspomnianej akcji banków gdańskich oraz krajowych niemieckich kas spółdzielczych, które, jak widzieliśmy wyżej, są bardzo liczne, jest bardzo poważny i odnośne kredyty przekraczają sumę zadłużenia w bankach zagranicznych.

Jeśli dodamy do tego, że równocześnie Niemcy prowadzą wytężoną akcję na rzecz wzmocnienia żywiołu germańskiego w prowincjach wschodnich Rzeszy („Grenzmark", Prusy Wschodnie, Śląsk Opolski) i na mocy t. zw. „Sofortprogrammów" łożą na te cele setki miljonów marek — otrzymamy obraz celowej i wytężonej działalności, zmierzającej do restytucji przedwojennego stanu posiadania państwa niemieckiego. Odpowiedzią ze strony polskiej może być na to tylko umacnianie gospodarcze i kulturalne żywiołu polskiego w województwach zachodnich, zwłaszcza w najbardziej zagrożonem z nich Pomorzu. Niestety to, co się dzieje obecnie, idzie raczej w przeciwnym kierunku.

Inauguracja nowych rad miejskich i wybór delegatów miast do sejmików

Walne zwycięstwo list narodowych

W uzupełnieniu doniesienia o inauguracyjnem posiedzeniu nowej rady miejskiej w Środzie w dniu 3 bm. stwierdzić należy, że przy wyborach prezydjum rady i członków komisyj pełne zwycięstwo odniósł obóz narodowy, rozporządzający w nowej radzie 15 mandatami wobec 9 mandatów „sanacji" i lewicy. W ten sposób dotychczasowe rządy „sanacyjno"-lewicowe w mieście Środzie należą już do przeszłości.

Przy wyborach do sejmiku powiatowego średzkiego z listy narodowej wybrani zostali 3 członkowie: pp. Jan Polski, mec. dr. Tad. Musiał i obuwnik Michał Nowak, a z listy „sanacyjno"-lewicowej lekarz dr. Sikora i funkcjonarjusz powiatowej kasy chorych p. Grześkowiak. W nowym sejmiku większość mają żywioły prawicowe.

Na posiedzeniu rady miejskiej w Borku w dniu 8 bm. wybrano delegatem miasta do sejmiku powiatowego kozmińskiego p. Antoniego Stańskiego, aptekarza, a jako zastępcę p. Edmunda Sobańskiego, właściciela młyna. Obaj należą do Stronnictwa Narodowego. Wyborów dokonała stara rada miejska, gdyż nowe wybory, dokonane w dniu 6 października zostały — jak wiadomo — unieważnione, a ponowne wybory odbyły się dopiero w dniu 19 stycznia.

Na inauguracyjnem posiedzeniu rady miejskiej w Rogoźnie wybrano przewodniczącym Rady p. dr. Wysockiego z listy obywatelskiej, zastępcą przewodniczącego p. Walentego Krzyżaniaka z listy N. P. R., sekretarzem p. Marcina Skrzypczaka z listy obywatelskiej, zastępcą sekretarza p. Stanisława Michalaka z listy N. P. R. Nowy skład rady przedstawia się następująco: lista obywatelska (narodowa) 5 mandatów, N. P. R. 3, ciszakowcy i „sanacja" 4, Niemcy 2, rolnicy 1 — razem 15 radnych. Radnych wprowadził w urzędowanie burmistrz p. Smukalski. Dokonano też wyboru komisyj miejskich.

O ukonstytuowaniu się rady miejskiej w Bydgoszczy w dniu 14 bm. już donosiliśmy. Dodać należy, że w dniu pierwszego posiedzenia w kościele Klarysek odprawił radny Narodowego Koła Gospodarczego ks. dziekan Jaworski nabożeństwo na intencję zbożnej pracy nowej rady miejskiej. W nabożeństwie tem prócz radnych Nar. Koła Gospodarczego brali również udział przedstawiciele N. P. R. Mimo starań ze strony Nar. Koła Gospodarczego nie doszło do oficjalnego nabożeństwa, w którem wzięłyby udział wszystkie ugrupowania rady miejskiej.

Narodowe Koło Gospodarcze wybrało swe prezydjum w składzie następującym: poseł A. B. Lewandowski — prezes, red. Fiedler — wiceprezes, inż. Mieczkowski — sekretarz.

Na pierwszem posiedzeniu nowej rady miejskiej w Ostrowie burmistrz p. Cegiełka wprowadził radnych w urzędowanie przez podanie im ręki. Przewodniczącym rady miejskiej wybrano jednogłośnie p. Romana Brykczyńskiego z Narodowego Klubu Obywatelskiego, zastępcą przewodniczącego radnego Wawrzyńca Frąszczaka (P. P. S.), sekretarzem radnego Józefa Nowaka (B. B.), zastępcą sekretarza radnego Maksymiljana Myka (Ch. D.)

Przy wyborze komisji regulaminowo-wyborczej ustalono, że komisja składa się z 5 członków i że wchodzą do niej z urzędu każdorazowy przewodniczący i jego zastępca. Z wyboru weszli do komisji radni Stefan Rowiński (Nar. Kl. Obyw.), Ignacy Kasprzak — (N. P. R.) i Jakób Pussak. (B. B.)

Na drugiem z rzędu posiedzeniu nowej rady miejskiej w Ostrowie odbytem pod przewodnictwem p. Romana Brykczyńskiego dokonano wyboru 11 członków sejmiku powiatowego. Z listy Narodowego Bloku Obywatelskiego wybrano 5 członków: pp. Piotra Lasotę, Władysława Rychwalskiego, Stefana Rowińskiego, adw. Stanisława Kubiaka i Stanisława Woschiego. Z listy P. P. S. wybrano 3 kandydatów, z wspólnej listy N. P. R. i Ch. D. — 2, a z listy „sanacyjnej" — 1.

Na posiedzeniu nowej rady miejskiej w Lesznie dokonano wyborów 11 członków sejmiku powiatowego. Blok Stron. Narod., Ch. D. i N. P. R. uzyskał 8 mandatów, „sanacja" 3, Niemcy — 0.

Konstytucyjne zebranie nowej rady miejskiej w Ostrzeszowie odbyło się w dniu 3 bm. Stawili się na nie wszyscy radni z wyjątkiem jednego.

W przemówieniu wstępnem burmistrz miasta p. Paweł Seydak starał się przedstawić zebranym radnym, których większość należy do Narodowego Komitetu Obywatelskiego, silnie podczas wyborów przez burmistrza zwalczanego, jak małe są kompetencje rady miejskiej w porównaniu do praw magistratu i burmistrza. Po przemowie tej, która przeszła bez większego wrażenia, nastąpiło ślubowanie radnych oraz wybór prezydjum. Znaczną większością wybrano przewodniczącym rady miejskiej p. Florjana Kasperskiego, prezesa Narod. Komitetu Obywatelskiego, jego zastępcą p. Józefa Calińskiego prezesa Stowarzyszenia Rzemieślników, sekretarzem p. Romana Mędlewskiego, sekretarza Komitetu Obywatelskiego, jego zastępcą zaś rolnika p. Władysława Kitschkiego.

Nagły wniosek burmistrza, aby rada miejska na tem posiedzeniu wybrała członków Komisji rewizyjno-budżetowej, której spis kandydatów jeden z „sanacyjnych" członków rady miejskiej miał gotowy, odrzucono.

W końcu przewodniczący zwrócił się do burmistrza miasta z krótkiem przemówieniem, w którem prosił go gorąco, aby w interesie miasta i dla dobra obywateli poddał ścisłej analizie swój dotychczasowy stosunek do większości obywatelstwa, które zawsze jest gotowe do zgodnej i ścisłej współpracy z wybranemi przez siebie władzami. Napływ publiczności na pierwszem posiedzeniu rady miejskiej był bardzo duży, co świadczy o tem, że zainteresowanie dla spraw miejskich, okazane przez obywatelstwo przy wyborach, nietylko nie osłabło, lecz znacznie się wzmogło.

Nowe sejmiki i wydziały powiatowe

W dniu 17 bm. odbyło się pierwsze posiedzenie nowego sejmiku powiatowego jarocińskiego. Zebranie zagaił p. starosta Modelski, poczem dokonano wyborów nowego wydziału powiatowego. Wpłynęły 3 listy: nr. 1 „Piasta", nr 2 N. P. R. i nr. 3 Chrześc. Rolników i Stronnictwa Narodowego. Z listy nr. 1 (11 głosów) wybrano pp. Szyszkę i Wojciecha Banaszaka, z listy nr. 2 (15 głosów) pp. Szymańskiego i Andruszkiewicza, z listy nr. 3 (10 głosów) pp. Żychlińskiego i Jackowskiego.

Przedstawiciel N. P. R. p. Szymański zgłosił protest przeciw rozdziałowi mandatów, uważając go za niesprawiedliwy.

W wyborach do różnych komisyj wybrano:

do powiatowej rady szkolnej pp. Czarneckiego, Szymańskiego, Szyszkę, Główkę i Łukaszaka;

do pow. komisji opieki społecznej pp. dyr. Oleksową, Wronę, Sosnę, Kubickiego, Bogajewskiego i Głównego.

Jako kandydatów na wójta w Jarocinie ustalono pp.: Antoniego Banaszaka z Witaszyczek, Jaworskiego, Bogusławia i Pilarczyka z Witaszyczek.

Do komisji rewizyjnej kas powiatowych wybrano pp. Sobeckiego, Pilarczyka i Szyszkę. Nowymi członkami rady pow. kasy komunalnej zostali pp. Główka i Wrona.

W dniu 18. bm. odbyło się pierwsze zebranie sejmiku powiatowego wrzesińskiego pod przewodnictwem nowego starosty p. Chodakowskiego. Przy wyborach nowego wydziału powiatowego złożono 4 listy: nr. 1 N. P. R., nr. 2 „Piasta", nr. 3 ziemiańską i nr. 4 przedstawicieli miast. W posiedzeniu brało udział 29 członków sejmiku.

Lista nr. 1 uzyskała głosów 12 i 2 mandaty (sekrearz Z. Z. P. W. Müller i akwizytor Kaczmarek), lista nr. 2 — 8 głosów i 2 mandaty (gospodarze Tabaka i Matuszewski), lista nr. 3 — 5 głosów i 1 mandat (dzierżawca domeny Zenkteler, lista nr. 4 — 4 głosy i 1 mandat (burmistrz Sołtysiak z Wrześni). P. P. S. ani B. B. nie zgłosiły własnych list. Po raz pierwszy od dłuższego czasu zasiada w wydziale powiatowym przedstawiciel ziemiaństwa.

O powiększenie powiatu czarnkowskiego

Wydział powiatowy powiatu czarnkowskiego wystąpił z obszernym memorjałem do wojewody poznańskiego w sprawie rozszerzenia powiatu czarnkowskiego kosztem powiatów chodzieskiego i obornickiego przez przyłączenie doń kilkunastu gmin i obszarów dworskich tych powiatów. Memorjał motywuje żądanie swoje tem, że gminy te należały już kiedyś do powiatu czarnkowskiego oraz tem, że powiat czarnkowski jest najbiedniejszym powiatem województwa poznańskiego. Tak samo komunikacja wozowa i kolejowa z wymienionych niżej miejscowości jest, jak twierdzi memorjał, dogodniejsza z Czarnkowem, niż z Chodzieżą i Obornikami.

Od powiatu chodzieskiego miałyby być oddzielone gminy i obszary dworskie: Mirosław Stary, Mirosław Nowy, Węglewo, Jabłonowo Nowe i miasto Ujście; od powiatu obornickiego zaś gminy: Jędrzejewo, Komorzewo, Przybychowo, Radoń, Skrzetusz, Skrzetusz kolonja, Zgrzyna, Piotrowo, Sierakówko, Połajewo, Połajewice, Połajewko, Krosin, Krosinek, Boruszyn, Tarnówko, Młynkowo i obszary dworskie Połajewo, Połajewo Nadleśnictwo, Boruszyn, Młynkowo i Krosin.

Oszuści wśród pracowników kolejowych

Warszawa, 22. 1. (Tel. wł.). Na stacji Łódź - Kaliska wskutek oszustwa przyjęto 18 osób na posady maszynistów bez żadnych kwalifikacyj. Wyrobienie posady kosztowało 100 dolarów. Wczoraj przesłuchano 60 osób, które wpłaciły już zadatki i miały otrzymać pracę. Aresztowanych dwóch pracowników wydziału drogowego wydalono z kolei. (w)

Wierny pies

Salzburg, 22. 1. (AW) W Moserboden niejaki T. Köttinger został porwany przez lawinę śnieżną. Towarzyszący mu pies owczarek odszukał swego pana i usiłował go odkopać. Gdy jednak to mu się nie udało, głośnem szczekaniem sprowadził pomoc, która wydobyła z pod śniegu Köttingera.

Eleganckie postacie

ze staremi krzywemi, źle siedzącemi binokiami lub okularami

nie powinno się więcej spotykać!

Najnowsze, dokładnie dostosowane do twarzy, fasony z nowoczesnemi szkłami znajdziesz w specjalnym Zakładzie Optycznym

„BOBE", Al. Marcinkowskiego 7.

Pw 8783 4,49

W piątek, 24 bm., o godz. 8 wieczorem, na sali **Cechu Budowniczych Poznańskich,** przy ul. Sew. Mielżyńskiego 23, odbędzie się

zebranie miesięczne Starego Przemysłu

na którem wygłosi aktualny referat **p. profesor STEFAN ROPP** naczelny dyrektor Międzynar. Wystawy Komunikacji i Turystyki

O zagadnieniu Międzynarodowej Wystawy w Poznaniu w lipcu 1930 r.

zw 21385/6

Członków uprasza się o liczne przybycie. — Goście mile widziani.

Zarząd.

Dokoła zagadnienia mieszkaniowego w Poznaniu

Wobec katastrofalnego braku mieszkań należy kwestję tę uważać za najbardziej palącą

Jednem z najtrudniejszych zagadnień doby powojennej, nawet śmiało rzec można najtrudniejszem ze wszystkich, jest zagadnienie mieszkaniowe. W mniejszym lub większym stopniu zarysowuje się ono we wszystkich krajach, w Polsce zaś staje się kwestją wręcz już palącą.

Jeżeli chodzi o Poznań, to — zważywszy potężny wzrost liczby jego ludności jeszcze przed wojną, któremu wówczas jednak kroku jako tako jeszcze potrafiło dotrzymać budownictwo domów mieszkalnych, oraz szalony przyrost powojennej ludności, któremu budownictwo już nadążyć nie może — zrozumiemy odrazu, jak zagadnienie to tutaj musi być doniosłe i nagłące.

Z roku na rok coraz większe trudności

Stwierdzić trzeba przedewszystkiem, że już w ostatnich latach przed wojną z roku na rok dawały się odczuć w ruchu budowlanym coraz większe trudności. Budować było można tylko, o ile miało się kapitał własny lub zapewniony tani kredyt najwyżej po 3 do 4 proc., a w dodatku kredyt długoterminowy. Jeżeli więc temu przeciwstawimy dzisiejsze stosunki, brak kredytu długoterminowego wogóle i cztero a nawet pięciokrotnie wyższą stopę procentową, a dalej różnego rodzaju ciężkie obciążenia, to nie będziemy się mogli dziwić zastojowi, jaki panuje w budownictwie.

Wskutek niekorzystnych warunków prywatnie bardzo nie wielu dzisiaj buduje. Odstrasza każdego, kto posiada kapitał własny, to że napewnoby go nie oprocentował z dochodów domu, a w dodatku sprawiłby sobie kłopotów co niemiara z niepłacącymi lokatorami, podatkami itd. Lepiej więc, każdy myśli sobie, pieniądze złożyć na wysoki procent i mieszkać w cudzym domu, niż samemu budować. Nie trudno też byłoby policzyć te domy, które w okresie powojennym powstały z inicjatywy prywatnej.

A tymczasem ilość mieszkańców stale się zwiększała, i jeżeli chodzi o Poznań, w coraz bardziej przyspieszonem tempie. Po ścieśnieniu się, ile się dało w domach istniejących, gdy brak pomieszczenia stawał się coraz dokuczliwszy, zrazu jeszcze tworzyły się spółki budowlane, wspomagane kredytem państwowym. Ale i ten kredyt z natury rzeczy musiał być stosunkowo drogi, a wreszcie ustał zupełnie. Równocześnie miasto czuło się zniewolone do wszczęcia budowy domów, żeby zaradzić biedzie mieszkaniowej. Obecnie i ta akcja napotyka szalone trudności i, jeżeli się ją kontynuuje, to tylko dlatego, że coś robić koniecznie trzeba.

Z roku na rok przeto stan rzeczy pogarsza się aż nadto widocznie; roczny przyrost mieszkańców — naturalny i wskutek przypływu z zewnątrz — jest coraz większy, budownictwo prywatne ustało prawie zupełnie, a miasto samo oczywiście nie bardzo może podołać zadaniu.

Nieco o miejskich domach mieszkalnych

W ostatnich sześciu latach pobudowało miasto cały szereg domów w rozmaitych dzielnicach. Licząc się z potrzebami poszczególnych sfer, budowało mniejsze i tańsze mieszkania dla warstw robotniczych i rzemieślniczych oraz większe dla zamożniejszych, którym brak mieszkań obecnie również już daje się we znaki. Ogółem w tych latach pobudowano około 1 200 mieszkań; do tego jeszcze kilkadziesiąt pobudowały we własnym zakresie zakłady miejskie. Liczby te oczywiście żadną miarą nie mogły sprostać zapotrzebowaniu.

Jeżeli jednak chodzi o finansową stronę tego przedsięwzięcia miejskiego, to przedstawia się ono nieświetnie. Do mieszkań dla warstw niezamożnych, które stanowią mniejwięcej cztery piąte wszystkiego, miasto dopłaca około pół miljona złotych rocznie, licząc po 9 proc. na oprocentowanie kapitału i amortyzację. O tyle więc dochód z tych domów jest niższy; a jednak i takie dzierżawy są często jeszcze ponad możność płatniczą lokatorów w tych domach.

Co do domów i mieszkań dla sfer zamożniejszych to komorne w nich jest tak obliczone, żeby pokryło w pełni i jedno 1. drugie, t. j. procent i amortyzację. Wskutek tego jest ono dosyć wysokie i podobno zdarza się już, że ten i ów z lokatorów nie może go uiścić. Słowem, stan rzeczy i tu i tam bardzo niepocieszający.

Poza tem miasto udzielało poparcia rozmaitym spółkom mieszkaniowym przez oddawanie terenów pod budowle na najdogodniejszych warunkach. Gdyby były odpowiednie kredyty na budownictwo wogóle, to ten sposób popierania go ze strony miasta, które posiada aż nadto placów budowlanych, możnaby uważać za najodpowiedniejszy.

U najbiedniejszych z biednych

Aż dotąd jednak była to jeszcze nie najciemniejsza strona zagadnienia mieszkaniowego w Poznaniu. Bardzo źle rzecz przedstawia się dopiero wtedy, gdy przyjrzymy się tej rzeszy rodzin najbiedniejszych, mieszczących się po domach i przytuliskach, które podlegają opiece miejskiej, i niemających nieraz z czego żyć. Są to po części przypadkowo i na czas przejściowy tylko dla nich zdobyte pomieszczenia, które w mig zapełniają się potrzebującymi dachu nad głową, tak, że stale zachodzi potrzeba dalszych pomieszczeń. Tak dalece, że nawet dawniejsze schrony wojskowe tu i owdzie, gdy wojsko odeszło, zostały w momencie szczelnie zapełnione przez bezdomnych. Tak samo stara strzelnica na Miasteczku.

Napływ ludności zzewnątrz mimo to nie ustaje, powodowany przeważnie nadzieją korzystania tutaj z funduszu bezrobocia i zdobycia, zczasem mimo wszystko jakiegoś zarobku. W roku ubiegłym, po Powszechnej Wystawie Krajowej, liczba bezrobotnych szczególnie wydatnie się powiększyła.

Stosunki panujące w tych ośrodkach, są nieraz rozpaczliwe. Opieka miejska dla nich za rok ubiegły w cyfrach budżetowych wyrażała się sumą 2 miljonów i 600 tysięcy złotych, a na ten rok jest przewidziana suma 3 miljonów złotych. Niezależnie od tego jeszcze działają rozmaite instytucje dobroczynne po parafjach, opiekując się biedą miejską. Sumy te, jakkolwiek bardzo poważne, są jednak niestety zgoła niewystarczające wobec wielkiej ilości potrzebujących, która jeszcze stale wzrasta w miarę zwiększania się kryzysu gospodarczego w kraju.

Przejrzawszy tedy statystyki i zaznajomiwszy się z faktycznym stanem rzeczy, stwierdzić musimy, że w poruszonych kwestjach z roku na rok dzieje się niestety coraz gorzej. Strach poprostu pomyśleć, co to będzie, jeżeli stosunki w tem tempie będą się nadal rozwijały. Zarówno kwestji mieszkaniowej więc, jak i zwalczaniu bezrobocia oraz nędzy życiowej trzeba poświęcić jak największą uwagę.

Miasto powinno tutaj czynić co tylko w jego mocy. Ale rzecz jasna, iż są to zagadnienia, których samo w całej pełni nie zdoła rozwiązać. Nie rozwiąże się bowiem kwestji bezrobocia u nas, jeżeli całokształt naszej gospodarki w kraju nie będzie należycie ujęty.

Nie dojdziemy też napewno do pożądanego rozwiązania kwestji mieszkaniowej, jeżeli nie będą przywrócone choć w przybliżeniu odpowiednie warunki dla budownictwa prywatnego, czyli wszystko to, co zapewnia rentowność posiadanego domu.

Dzisiaj, gdy poprostu ręce już zaczynają opadać, i nie wiadomo, jak w przyszłości będzie można zapobiec środkami istniejącemi szerzącej się klęsce, czas największy, poświęcić temu zagadnieniu całą swoją uwagę i inicjatywę. Jest to rzeczą czynników do tego powołanych, tak jak zadaniem prasy jest bicie na alarm. A. K.

Z pobytu dziennikarzy polskich w Gdańsku

Stocznia Gdańska — O porozumienie polsko - gdańskie — Udział Polski w Stoczni Gdańskiej — Co produkuje Stocznia W Klubie Polskim — Powrót do pracy

Zwiedzenie portu gdańskiego, o czem pisałem w poprzednim artykule, zajęło dziennikarzom polskim całe przedpołudnie. Na przystani oczekiwali nas przedstawiciele Stoczni Gdańskiej, którzy nas poprowadzili do budynku zarządu Stoczni, gdzie nas podejmowano śniadaniem. Naczelny dyrektor Stoczni, prof. Noé podkreślił z pochodzenia, czynił honory domu.

Podczas śniadania wygłoszono szereg przemówień. Prof Noé podkreślił potrzebę ścisłego współdziałania między Polską a Gdańskiem i dał wyraz przekonaniu, że porozumienie polsko-gdańskie zacieśniać się będzie z każdym rokiem, ponieważ leży to w obopólnym interesie. Mówca nie podziela obaw żywionych w niektórych kołach gdańskich, jakoby rozwój Gdyni miał być szkodliwy dla interesów W. M. Gdańska. Prof. Noé wspomniał m. i., że Stocznia Gdańska przyczyniła się w dużej mierze do powstania Stoczni Gdyńskiej, w której dokonuje się naprawy statków. Sympatyczne swe przemówienie zakończył apelem do przedstawicieli prasy, by progagowali zbliżenie kulturalne i gospodarcze między Polską a Gdańskiem. W tę samą nutę uderzały dalsze przemówienia pp. radcy Zippera z Rady Portu i dyr. Peszkowskiego z Stoczni Gdańskiej. Imieniem gości dziękował za przyjęcie p. ppułk. Sołtys, dalej przemawiał p. red. Arnold pijąc na pomyślność i rozwój Gdańska jako głównej obok Gdyni bramy wypadowej dla ekspansji gospodarczej Polski — zbliżającej się z każdym rokiem do roli mocarstwowej, wreszcie p. mag. Marski imieniem Instytutu Bałtyckiego i jako kierownik wycieczki.

Po śniadaniu zwiedzaliśmy zakłady Stoczni Gdańskiej, zatrudniającej około 5000 robotników. Za czasów niemieckich stanowiła ona własność państwową i budowała wyłącznie łodzie podwodne. Po wojnie koalicyjna komisja repartycyjna podzieliła w równych częściach majątek Stoczni między Polskę i W. M. Gdańsk, zaś prowadzenie przedsiębiorstwa oddała w rzęce ad hoc stworzonego towarzystwa p. n. Międzynarodowe Tow. Budowy Okrętów i Maszyn (The International Shipbuilding aud Engineering Co) o minimalnym kapitale zakładowym (40.000 f. szterl.), który dzieli się po 30 proc. na Anglję i Francję, a po 20 proc. na Polskę i Gdańsk. Ten podział kapitału stanowi właściwie tylko klucz dla rozdziałów zysków. Oprócz akcyj zwyczajnych wydane zostały jeszcze t. zw. akcje użytkowe, z których całą część, przypadającą na Polskę przejął bezpośrednio rząd polski, a których dywidenda stanowi niejako czynsz dzierżawny za wynajęcie zakładów. Stwierdzić zatem należy, że rząd jest w Stoczni Gdańskiej zainteresowany trzykrotnie, a mianowicie jako współwłaściciel (w połowie) zakładów, jako posiadacz akcyj zwyczajnych i wreszcie jako posiadacz akcyj użytkowych. Z drugiej strony rząd polski zobowiązał się przyjść z pomocą Stoczni przez udzielanie jej szeregu zamówień na budowę i naprawę taboru kolejowego.

Jakkolwiek po wojnie Stocznia musiała przestawić częściowo swoją produkcję na inne działy, to jednak budowa i naprawa statków pozostała głównem jej zadaniem, któremu służą wspaniałe urządzenia techniczne — doki pływające, dźwigi, olbrzymie warsztaty mechaniczne, kotłownie, kuźnie, odlewnie itd. Warsztaty mechaniczne wyposażone są w wszelkiego rodzaju obrabiarki najbardziej nowoczesne, przy pomocy których mogą być budowane maszyny największych rozmiarów. Pomiędzy innemi popularne statki osobowe „Gdańsk" i „Gdynia", należące do P. P. „Żegluga Polska", wybudowane zostały w Stoczni Gdańskiej.

Poza okrętami Stocznia buduje także na wielką skalę silniki ropne Diesla, pompy, urządzenia dla cukrowni i fabryk wyrobów gumowych, dalej kotły parowe systemu Babcock & Wilcox i Stirling, aparaty dla piekarni, fabryk chemicznych itd., wyrabia dzwony, łodzie motorowe i cały szereg maszyn, których nie sposób wszystkich wymienić.

Przedstawiciele Stoczni z prof. Noé na czele oprowadzali nas po olbrzymich halach i terenach zakładowych, udzielając obszernych wyjaśnień.

Łączny obszar wszystkich zakładów Stoczni obejmuje około 150 ha powierzchni, długość nabrzeży portowych wynosi 4 km., a obszar zabudowany 180.000 m. kw. Oczywiście zwiedziliśmy tylko część zakładów mieszczących się w 200 budynkach.

Pożegnawszy się z uprzejmymi gospodarzami, udaliśmy się do Klubu Polskiego przy Neugarten, mieszczącego się naprzeciw Komisarjatu Gen. Rzpltej. Tutaj odbyła się konferencja pod przewodnictwem zastępcy komisarza gen. p. dr. Lalickiego, podczas której członek Rady Portu p. dr. Hilchen zapoznał nas z stanem prawnopolitycznym W. M. Gdańska oraz z różnemi zagadnieniami współżycia politycznego i gospodarczego Polski i wolnego miasta.

Wieczorem byliśmy gośćmi delegacji polskiej przy Radzie Portu. Podejmowano nas kolacją w piwnicy ratuszowej (Ratskeller), urządzonej w stylu staroniemieckim. Na przemówienie radcy dr. Wiczkowskiego odpowiadali pp. Sołtys i red. Arnold, dziękując serdecznie za przyjęcie i obiecując propagować hasła, dla których pracuje nasza delegacja w Radzie Portu.

Żegnani na dworcu przez naszych gospodarzy udaliśmy się w podróż powrotną, by na naszych warsztatach pracy przerabiać bogaty materjał obserwacyj i wiedzy nabytej podczas kursu w Toruniu oraz podczas wycieczki nad Bałtyk polski.

Dr. M. Chełmikowski.

W odpowiedzi

Zarząd Spółdzielni Budowlanej „Dom Własny" (św. Marcin 65) przesyła nam następujący komunikat:

W dniu 18 bm. w Nr. 14 „Gazety Zachodniej" w artykule p. t. „Akcja Spółdzielni Budowlanej „Praca" — przewodniczący zarządu tej Spółdzielni p. W. Sobczak w wywiadzie oświadcza:

„Istnieje w Poznaniu inna Spółdzielnia, która ma podłoże czysto polityczne, a mianowicie „Dom Własny". W tej Spółdzielni Budowlanej udziałowcy dopiero po 25 latach stają się właścicielami domu, a do upływu tego terminu prawnym właścicielem jest Spółdzielnia, która również sama buduje domki i oddaje je gotowe swym członkom. Mojem zdaniem Spółdzielnia tego rodzaju zastępuje tylko Magistrat, czy Zakłady Ubezpieczeń, a ogranicza inicjatywę prywatną nad rozwojem której my usilnie pracujemy".

Jako zaczepieni musimy błędne informacje p. W. Sobczaka sprostować. Już sam tytuł spółdzielni naszej wskazuje, jaki jest jej główny cel. Artykuł 3 Statutu głosi: celem Spółdzielni „Dom Własny" jest budowa dla swych członków na własność osobistą domów mieszkalnych. Przewłaszczenia zaś na domy wybudowane Spółdzielnia dawać będzie po rozliczeniu się członków z organami Spółdzielni, przyczem od wydatków z budową złączonych odliczona będzie pożyczka udzielona przez Komitet Rozbudowy miasta Poznania, ewentualnie pożyczka z innych źródeł. Ponieważ spodziewane pożyczki na budowę mają wynosić 3/4 kosztów samej budowy — Spółdzielnia wymaga wpłaty 1/4 i gdy to będzie dokonane, a budowa zakończona — przewłaszczać będziemy bez żadnych przeszkód. Skąd p. Sobczak wziął 25-letni okres na przewłaszczenie, to już jest jego tajemnicą.

Odnośnie do ustępu, iż „Spółdzielnia Dom Własny ma podłoże ściśle polityczne" — oświadczamy, iż przyjmujemy członków nie pytając się o ich przekonania polityczne.

Odnośnie do uwag, co do systemu pracy w Spółdzielni naszej, to istotnie inne są założenia Spółdzielni Dom Własny, a inne Spółdzielni „Praca". Już z dokonanej budowy przy Szosie Warszawskiej jest widoczne, że Spółdzielnia „Praca" pociąga ludzi z większym kapitałem i buduje duże domy piętrowe, Spółdzielnia zaś „Dom Własny", buduje domki małe, mając na celu pomoc ludziom o małym kapitale do uzyskania własnego dachu nad głową.

Co do kosztów budowy p. W. Sobczak podaje, iż przy możliwie najniższej kalkulacji wynoszą one w Spółdzielni „Praca" 42 zł za metr kubiczny budowy. Kalkulacja Spółdzielni „Dom Własny" w r. 1929 wynosi 34.60 zł za metr kubiczny. Przyszłość pokaże, która z tych dwóch spółdzielni pracuje taniej i która lepiej spełnia zadanie zgodne zresztą z zamierzeniami Państwa, pomożenia ludziom biedniejszym w dojściu do własnego domu.

Syndykat emigracyjny

Warszawa, 21. 1. (AW). Podpisany został akt utworzenia Syndykatu Emigracyjnego. Prezesem syndykatu został dyrektor państwowego urzędu emigracyjnego Nakoniecznikoff. Na prowincji będą otwierane filje Syndykatu, co zpowoduje zlikwidowanie licznych oddziałów linij okrętowych.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Rozruchy bezrobotnych w Grudziądzu

Manifestacja po wiecu, zorganizowana przez wywrotowe elementy — Starcia z policją

Nasz korespondent grudziądzki (x) donosi:

Wśród bezrobotnych w Grudziądzu, których liczba wzrasta z każdym tygodniem — dn. 22 b. m. np. na pięć tygodni zamyka wszystkie swe oddziały (również w Bydgoszczy i Chełmnie) „Unja" fabryka maszyn, przez co traci pracę ponad 900 ludzi — grasowały już od dłuższego czasu elementy wywrotowe, chcąc wywołać zaburzenia.

W poniedziałek odbył się w Bazarze wiec bezrobotnych z udziałem około 700 ludzi, podburzonych przez te ciemne elementy; policja dnia poprzedniego kilku takich złych doradców wylapała i osadziła w areszcie. Po wiecu uczestnicy udali się w pochodzie w kierunku magistratu.

Równocześnie zebrała się na Tarpie druga grupa, która szła ulicą Lipową; w ten sposób chciano rozdwoić i osłabić policję. Na placu 23 Stycznia władze bezpieczeństwa zatrzymały pochód; wtenczas podburzony tłum rzucił się z laskami na policję, zmuszając ją do zrobienia użytku z broni siecznej, przyczem raniony został niejaki Nadarzyński, otrzymując pchnięcie bagnetem Druga grupa manifestantów zdołała wprawdzie przerwać kordon policji, została jednak rozproszona.

Zamiarem manifestujących grup było uwolnienie poprzedniego dnia aresztowanych wichrzycieli. Rozruchy trwały niespełna pół godziny i zostały zlikwidowane dzięki energji policji. Podczas zajść aresztowano 7 osób, w tem jedną kobietę za opór przeciw władzy. Bezrobotni są do tego stopnia podburzani, że na ogłoszenie miejskich prac dorywczych zgłosiło się zaledwie 60 chętnych.

Tajemniczy mord

Znaleziono zwłoki praktykanta leśnego

W pobliżu Krzycka w pow. inowrocławskim znaleziono trupa w lesie, w którym rozpoznano praktykanta z nadleśnictwa w Gniewkowie Aleksandra Łazowskiego. Jak się okazało, Łazowskiego zamordowali jacyś nieznani rabusie.

Przypuszcza się, że Łazowski zastał złodzieja kradnącego drzewo i prowadził go z wozem w kierunku leśnictwa Zajezierze. Na skraju lasu nieznajomy wydarł Łazowskiemu rewolwer i strzelił, raniąc go śmiertelnie. Celem wyświetlenia szczegółów zbrodni prowadzi się energiczne dochodzenia. (k)

KALENDARZYK

Środa, 22 stycznia 1930.

Słońce: wschód 7.49 — zachód 16,18 — długość dnia 8 godzin 21 min.

Księżyc: wschód 1.14 — zachód 0,57 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 1 st. C. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne 762 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 6 st. C., najniższa plus 1 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: wczoraj plus 0,83 m (nie plus 0,85 m); dziś plus 0,82 m.

Kal. rz.-kat.: Wincenty i Anastazy — jutro Ildefons

Kal. słow.: Witisław — jutro Wrocisław.

Bibljoteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—1 i od 4—7, w soboty od 12—3 Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1,80. Wpis zł 0,50.

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelni dla Kobiet przy ul. Kantaka 8-9, II ptr., otwarta codziennie od godz 11—13 i od 16—19. Opłata miesięczna 2 zł.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 27. — Apteka Zielona, ulica Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Strusia.

Wilda: Apteka „Fortuna", G. Wilda 96

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— * **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał p. Stanisław Roman Wilczek, rodem z Tarnopola.

— * **Odznaczenia.** Złoty Krzyż Zasługi otrzymali pp. inż. Piotr Bomas, radca ministerjalny M. P. i H. w Gdyni; Teodor Filipowicz, kupiec w Poznaniu; Kajetan Ignatowicz, kupiec w Poznaniu; Maksymiljan Jankowski, dyrektor firmy Blumve i Syn w Bydgoszczy; Tomasz Klenczar, st. miernik Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach; Stanisław Kucharski, członek zarządu Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu; Stanisław Maciejewski, kupiec w Poznaniu; Ignacy Niedbał, członek głównego zarządu firmy Centrala Skór S. A. w Poznaniu; inżynier Franciszek Siemiradzki, dyrektor Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bydgoszczy; Józef Staszak, mistrz kołodziejski w Poznaniu; inżynier Henryk Suchowiak, członek zarządu Sp. Akc. H. Cegielski w Poznaniu; Kazimierz Żurawski, radca legalizacyjny Okręgowego Urzędu Miar w Poznaniu. Srebrny Krzyż Zasługi otrzymali pp.: Ignacy Antoniewicz, starszy pilot Urzędu Morskiego w Gdyni; Artur Gustowski, kupiec w Poznaniu; Walenty Kałek, kupiec w Buku; Tadeusz Kokiński, kierownik w wydziale mechanicznym Państwowej Szkoły Morskiej w Tczewie; Antoni Marweg, kupiec w Poznaniu; Antoni Śmielecki, dyrektor Banku Pożyczkowego w Gnieźnie; Ludwik Sosnowski, prezes honorowy Tow. Przemysłowego w Bydgoszczy; po raz drugi srebrny Krzyż Zasługi otrzymał p. Władysław, Zaleski, kapitan portu w Gdyni; Bronzowy Krzyż Zasługi otrzymali pp.: Antoni Chojka i Józef Leszczyński, bocmanowie Urzędu Morskiego w Gdyni.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Z Wielkopolskiego Stow. Myśliwskiego.** Roczne walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 27 bm. o godz. 20 na sali p. Kowalskiego (Piwnica Ratuszowa) Stary Rynek.

WYKŁADY

— * **Tow. Polsko - Francuskie w Poznaniu.** Dnia 23 bm. o godz. 20 odbędzie się odczyt prof. dr. Tadeusza Grabowskiego p. t. „Nouvelle science de la litterature". Prelegent omówi dotychczasową metodę historyczną i wyjaśni drogi, któremi postępuje metoda estetyczna. Szczegółowo zajmie się genezą nowej metody i jej wartości dla badań jednostek twórczych; scharakteryzuje w ogólności dotychczasowe metody badania literatury i podkreśli swoje stanowisko. Odczyt zostanie wygłoszony po francusku.

WYSTAWY

— * **Salon Wlkp. Związku Artystów Plastyków,** (pl. Wolności 14 a). Wystawa kolekcyjna Janiny Gessnerównej z Warszawy oraz W. Ballarina, J. Graczyńskiego, W. Masłowskiego, K. Lisieckiego i W. Podlaszewskiego. Salon otwarty codziennie od godz. 10—16; w niedziele i święta od 11 do 14.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół" XII. Poznań - Śródmieście.** Roczne walne zebranie Gniazda odbędzie się w piątek, dnia 24 bm. o godzinie 19 w salce Szkoły Gospodarczo - Zawodowej przy św. Marcinie 69. Wszystkie druhny, również te, które z naszego Gniazda przeszły do nowoutworzonych gniazd, sympatyków „Soła" oraz gości upraszamy o liczne przybycie.

— * **Drużynie sokolej oraz sympatykom Sokoła** zwraca zarząd Okręgu Poznańskiego niniejszem uwagę na odczyt radjowy z „Historji Sokolstwa Polskiego", który wygłosi w niedzielę o godz. 13,10 kierownik propagandy w okręgu poznańskim drh. Kazimierz Gaszak.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Bal rosyjski** odbędzie się dnia 1 lutego w salach Palais Royal. — Jak zwykle bal zapowiada się okazale. Między innemi atrakcjami wystąpi również chór cygański, składający się z 18 osób Prace w związku z przygotowaniem loterji - tomboli są na ukończeniu. Przygrywać będzie orkiestra 7 d. a. k. oraz nowo zaangażowana orkiestra Palais Royal.

— * **Koło Medyków Stud. U. P.** urządza dnia 23 bm. o godzinie 21 w sali Domu Rzemieślniczego przy ul. Fr. Ratajczaka wieczorek towarzyski. O liczny udział prosi Zarząd. **Zaproszeń nie wysyła się.**

— * **Tow. Powstańców i Wojaków im. gen. J. Hallera - Jeżyce** urządza 2 lutego zabawę karnawałową w sali restauracji „Boulevard" przy pl. Nowomiejskim nr. 5 Początek o godzinie 18 Przygrywać będzie doborowa orkiestra.

— * **Koło Miejscowe Stowarzyszenia Urzędników Skarbowych R. P.** urządza w poniedziałek dnia 3 lutego w salach „Belwederu" przy ul. Marszałka Focha wieczór towarzyski z tańcami. Początek o godzinie 20. Zaproszenia i bilety można otrzymywać w godzinach urzędowych t. j. od 8 do 15 w Sekretarjacie Koła w gmachu Izby Skarbowej, ul. Skarbowa 10, w pokoju informacyjnym.

PODZIĘKOWANIA

— * **Hojne dary na Gwiazdkę dla biednych** Tow. Pań Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo parafji Św Marcina złożyli: Bank Cukrownictwa 300 zł, dyr Ziółkowski 100 zł, p. Begalowa 20 zł. księgarnia i drukarnia Św. Wojciecha — Poza tem złożyli dary w materjałach i odzieży firmy Łuczak, Adamczewski i Szubert, Kaczmarek oraz uczenice szkoły Królowej Jadwigi. Ofiarodawcom składa na tej drodze gorące podziękowanie Zarząd.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Dyrekcja Poczt i Telegrafów** donosi: Z dniem 1 lutego 1930 r. przemienia się agencję pocztowo-telegraficzną Drawski Młyn na urząd pocztowo - telegraficzny V klasy.

— * **Dokształcająca Szkoła Przemysłowa w Poznaniu** przy ul. Kluczborskiej 5 (Wilda) przypomina wszystkim pp pracodawcom, zatrudniającym uczniów elektrotechnicznych, iż nauka dla uczniów zawodu elektrotechnicznego rozpocznie się od lutego 1930 r. Nowo przyjętych uczniów należy zgłosić natychmiast w sekretarjacie szkoły, pokój 6 a, na szkolnym formularzu.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Na intencję weteranów powstania styczniowego** odbyła się o godzinie 9,30 w Złotej Kaplicy Tumskiej msza św., którą odprawił ks. kan. Zborowski. Coraz więcej ubywa weteranów, to też na mszę świętą przybyło zaledwie kilku, reszta już ze względu na zdrowie nie uczestniczyła w uroczystości. Poza tem przybyli przedstawiciele władz i zaproszeni goście. M. i. zauważyliśmy starostę Begalego, prez. S. A. Zakrzewskiego, gen Dzierzanowskiego, prezesa Rucińskiego i t. d. — Po mszy św. szczupłą garstkę weteranów odwieziono do domów. Uroczystość zorganizowana została przez Tow. Pomocy Inwalid. Wojen i Weteranom z r. 1863 na Województwo Poznańskie. (z)

— * **Korporację Przemysłu Elektrotechnicznego** powołano ostatnio do życia W myśl ustawy przemysłowej ma ona dla zawodu elektrotechnicznego spełnić zadanie zjednoczenia, zastępującego dotychczasową działalność izb rzemieślniczych Na odbytem w dniu 13 bm walnem zebraniu wybrano następujący zarząd: starszy inż. Witold Piński, I podstarszy p. Waligórski, II podstarszy p Gust; członkowie pp.: Jakś, M. Jankowski i N. Pachulski; zastępcy pp. Cichy, Czerniak i Englert Do wydziału opieki nad młodzieżą wybrano pp. Wrzesińskiego, L. Jankowskiego i Bryzego. Do wydziału egzaminacyjnego z ramienia pracodawców pp. Gaertiga, Waligórskiego, Buławskiego, Chempińskiego, Idaszaka, Jobczyńskiego i Jagodzińskiego, a z grona elektromonterów p. Tomaszewskiego. Rodzicom zwraca się uwagę na to, że w myśl art. 124 ustawy przemysłowej tylko korporacja może wystawiać świadectwo ukończenia nauki i to tylko dla uczni, uczących się w zakładach zrzeszonych w korporacji. Informacyj udziela bezpłatnie biuro korporacji przy ul. Fr. Ratajczaka (Dom Rzemieślniczy) od 10—13 i 15—18.

— * **Stow. Młodzieży Polskiej, Wilda.** Dnia 12 bm. odbyło się walne zebranie S. M. P. Wilda. W zebraniu poza licznie zgromadzonymi druhami wzięli udział jako delegaci związku p. Bujakiewicz i referent p. M. Bednarkiewicz. Z ramienia okręgu przybyli prezes Pozn Okręgu S. M. P. druh Goćwiński i druh Geisler. Z patronatu uczestniczyło w zebraniu 5 osób z patronem ks. Guzielą. W sprawozdaniach swych przedstawili członkowie zarządu całokształt pracy w roku sprawozdawczym. Stowarzyszenie pomimo dużych trudności rozwija się pomyślnie Zebranie zaszczycił swą obecnością proboszcz ks. Torbus, ofiarując w swem przemówieniu pomoc i współpracę. Po udzieleniu absolutorjum ustępującemu zarządowi przystąpiono do wyboru nowych władz Stowarzyszenia. Prezesem wybrano druha Władysława Grausza.

— * **Z targu.** Dnia 22 b. m. na pl. Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 4,40—4,80 zł; masła mleczarskiego 6,20—6,40 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 2,40—3,00 zł; litr śmietany 2,00—2,40 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,20 do 3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4.00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2.80—3.20 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5.00—6,00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4.00 zł; para gołębi 2.00 do 3,00 zł; para kuropatew 6,00—7,00 zł; indyk 10,00—16,00 zł; królik 3,00—4,00 zł; zając 12.00—13.00 zł; za ryby: 1 kg szczupaka 5,20—5.60 zł; karpia 5,00—5,20 zł; lina 5,00—6,00 zł; karasia 4,40—6,00 zł; leszcza 1,60—2,40 zł; okonia 2,60—3,60 zł; sumа 4,00—5,00 zł; białych ryb 0.80—1,50 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 1.80—2,00 zł; jarmużu 40 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 1,00 zł; 1 kg brukselki 1.40 zł; 1 kg. białej kapusty 50—60 gr; modrej i włoskiej kapusty 60—70 gr; 1 pęczek kalarepy 15 gr; 1 kalafjor 0,50—1,50 zł; 1 kg. melonu 30 gr; 1 kg bobu 1,20 zł: 1 kg żórawin 1,40 za owoce: 1 kg jabłek 0,60—2,00 zł; 1 kg chleba 40 gr; 1 kg śledzi zielonych 1,30—1.40 zł; olej jadalny litr 2.40 zł; makowy 2,80 zł. — Targ dość ożywiony, dowozy średnie, ceny naogół bez zmian. (hu)

Przeciw obstrukcji hemoroidom, zaburzeniom w żołądku i kiszkach, zastoinie w wątrobie i śledzionie, bólom krzyża, zaleca się picie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** kilka razy dziennie. Badania lekarskie chorób podbrzusza stwierdziły, że woda **Franciszka Józefa** działa zawsze pewnie, łagodnie i skutecznie. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 7781

KRONIKA POLICYJNA

— * **Także sąsiedzi.** W barakach za Bramą Warszawską powstała bójka pomiędzy rodzinami Ulatowskich i Marciniaków, przyczem rodzinę Ulatowskich pokaleczono, a jednej osobie wybito ząb. Przywołane pogotowie ratunkowe udzieliło wymienionym pomocy (z)

— * **Grabież.** P Andrzejewska Zofja, ul. Gen. Prądzyńskiego 10, doniosła policji, że dnia 20 bm. o godz. 23 na ul. Topolowej wydarł jej nieznany osobnik z ręki srebrną torebkę, w której znajdowało się 20 zł, poczem zbiegł niepoznany. Wdrożono śledztwo. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** Do mieszkania Duelleka Alfonsa przy ul Gwarnej 11 włamali się złodzieje i skradli garderobę męską wart. 600 zł. — P. Sieradzkiemu Mieczysławowi z Wielenia, w Banku Miasta Poznania skradziono (a może zgubił?) 2000 mk. niem. — P. Słupińskiemu Antoniemu z ul. Zawady 20 skradziono większą ilość kapusty włoskiej i jarzyn. — P. Matelskiemu z ul. Poznańskiej 27 skradziono z warsztatu rzeźnickiego 75 kg. kiełbasy krakowskiej — wędzonej i świeżej. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Groźny pożar** wybuchł w poniedziałek wieczorem w zabudowaniach majętności Ostrowite u p. J. Groblewskiego w pow mogileńskim. Ogień powstał w wielkiej murowanej stodole, wypełnionej po brzegi żytem, jęczmieniem i mieszanką, rozprzestrzeniając się z ogromną szybkością. Zanim udało się podjąć należytą akcję ratunkową, płomienie objęły cały budynek. Wskutek ogromnego żaru nie udało się wyciągnąć z klepiska maszyny parowej oraz innych maszyn rolniczych. Ogromna łuna jak również wezwanie telefoniczne zaalarmowały straż ogniową z Trzemeszna i sąsiednich wsi. Akcja ich ograniczyła się jednak wyłącznie do ochronienia przyległej wozowni oraz chlewów, na które padały snopy iskier. — Ogień udało się po kilkugodzinnym wysiłku zlokalizować. Poszkodowany ocenia straty na około 100 tys. zł. Nie zdołano dotąd ustalić, co było przyczyną pożaru; istnieją jednak poszlaki, że ogień podłożyła zbrodnicza ręka.

— * **Pożar powstał** w majętności Pawłówek własność Ferdynanda Lekowa z Kotowiecka w pow. pleszewskim. Spaliła się stodoła ze zbiorem grochu, młocarnia, motor elektryczny i siewnik do sztucznego nawozu. Straty wynoszą około 160 tys. zł, a spalone objekty ubezpieczone są na 70 tys. zł. Z istniejących poszlak wysnuwa się podejrzenie, że pożar podłożony został zbrodniczą ręką. (k)

— * **Wypadek samochodowy pod Śmiglem.** Rano na szosie prowadzącej z Śmigla do Leszna, na około 5 klm. od Śmigla, samochód firmy „Robur" z Poznania mijał dwu rowerzystów i musiał zjechać na t. zw. przydrożek. Przy mijaniu pękła kierownica, wskutek czego samochód wpadł na drzewo. Szofer uległ poranieniu; lekkie kontuzje odniósł jadący jako pasażer p. Jan Nowicki, a samochód został poważnie uszkodzony (k)

— * **Wyłowiono zwłoki kobiety** w Cotoniu (pow. żniński). Trup jest zniekształcony bez głowy i nóg. Przypuszcza się, że zachodzi tu zbrodnia zabójstwa lub morderstwa. Według nasuwających się poszlak trup nieznanej leżał w wodzie od około 2 tygodni. (k)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Z Stow. Młodzieży Polskiej.) Roczne walne zebranie Stow. M. P. zagaił przy licznym udziale członkow patron ks. Musiał, poczem przewodnictwo objął członek patronatu p. Benenowski. Po załatwieniu wstępnych spraw — sprawozdania z całorocznego okresu zdawał sekretarz p. Góralczyk. Liczba człon-

ków wynosi 124. W okresie sprawozdawczym utworzono dwie nowe sekcje: szachową i ping - pongową. Bibljoteka posiada 210 tomów dzieł treści historycznej i naukowej. Sprawozdania z działu sportowego, kółka szachowego, deklamacyjnego, muzycznego zdawali pp. Plucinski, Hajdrych, Cyprych i Dąbkiewicz Do nowego zarządu wybrano prezesem p. Kropaczewskiego, wiceprezesem Bartkowiaka, sekretarzem Strzeleckiego, zastępcą Kędzierskiego, skarbnikiem Kuczmę, skarbnikiem Kasy Oszczędn. Heidrycha, gospodarzem Kujawę, naczelnikiem sportu Plucińskiego. Do komisji rewizyjnej weszli pp. Dąbkiewicz, Dobrasz i Wendland.

— (Osobiste.) Srebrne gody małżeńskie obchodził p. Wojciech Kuczyński wraz z małżonką swą Urszulą z Robińskich, zamieszkały w Gnieźnie przy ulicy Wodociągowej 3.

— (Egzamin dojrzałości.) Przed komisją egzaminacyjną pod przewodnictwem p. dyr. Birgfellnera, złożyła p. Janina Bożnańska z Gniezna, ulica Czysta 2, egzamin dojrzałości.

— (Cena chleba.) Od dnia 20 bm. aż do nowego zarządzenia cena chleba za 1 kg. wynosi 38 groszy. (br)

— * **Budzyń.** (Kurs oświatowy pozaszkolny.) Przez okres zimowy odbywać się będzie w godzinach wieczornych w Budzyniu w szkole powszechnej kurs oświatowy pozaszkolny. W programie wykłady z języka polskiego, krajoznawstwa, rachunków i historji Polski. Poza tem wykłady dodatkowe o rolnictwie i pszczelnictwie. Kurs oświatowy jest bezpłatny i dostępny dla każdego bez różnicy wieku i stanu. Pierwszy kurs naznaczono na dzień 22 bm. (bk)

— * **Inowrocław.** (Otwarcie Bibljoteki Miejskiej.) Zbożna myśl, rzucona przez Zw. Stowarzyszeń Polskich w Inowrocławiu, została zrealizowana. Bibljoteka Miejska przy ul. Solankowej 23, obejmująca już blizko 2000 tomów, czynna od kilku tygodni, została uroczyście otwarta w dniu 5 bm. Prezydent p. Jankowski w swem przemówieniu podniósł potrzebę utworzenia również muzeum regjonalnego Kujaw, sam zaś przeznaczył na zapoczątkowanie zbiorów akcję Solanek inowrocławskich z r. 1875. Muzeum regjonalne oraz stała wystawa lotnicza i przeciwgazowa mieścić się będą w gmachu Parku Miejskiego, który, jako miejski dom społeczny, będzie posiadał sale do zebrań dla towarzystw kulturalno - oświatowych na terenie naszego miasta.

— (Ukonstytuowanie się nowej Rady miejskiej.) Na wtorkowem zebraniu nowej Rady miejskiej zasiedli do stołu prezydjalnego nowowybrany prezes — adwokat Przybyszewski, zastępca — p. Raflik, sekretarz — p. Dobkiewicz, zastępca sekr. — p. Lisiecki. Do komisji wyborczej weszli pp.: Benedykciński, Tuszyński, Jurkowski, jako zastępcy pp.: Gotowała, Borowicz i Litwicki. Żywą dyskusję wywołała sprawa rezygnacji z urzędu członka Rady miejskiej p. Milcherta, urzędnika kolejowego, który ustąpił ze swego stanowiska na żądanie swej władzy przełożonej.

— (Spółdzielnia mieszkaniowa.) Na zebraniu konstytucyjnem nowej spółdzielni mieszkaniowej, zainicjowanej przez prezesa Zw. Lokatorów, p. Lisieckiego, projektodawca po przedstawieniu statystyk, dotyczących rozbudowy miast w Polsce i innych krajach Europy przedstawił zebranym statut „Inowrocławskiej Spółdzielni Mieszkaniowej Zrzeszeń Lokatorskich". Członkiem spółdzielni może być każdy, kto utrzymuje się z pracy rąk własnych i wniesie udziału w sumie 300 złotych. Udziały można spłacać ratami po 5 złotych miesięcznie. Wpisowe wynosi 10 złotych. Zapisy na członkow przyjmuje do dnia 5 lutego biuro Zw. Lokatorów przy ul. Studziennej 10 między godz. 15 a 19. Jest to od r. 1920 czwarta z rzędu spółdzielnia mieszkaniowa. — Pierwsza, zainicjowana przez śp. ks. Gordona, t. zw. „Spółka osadnicza" nie utrzymała się, natomiast dwie inne: „Spółka budowlana" i „Zagroda" rozwijają się doskonale. (em)

— * **Koronowo.** (Konstytucyjne posiedzenie Rady miejskiej.) Ostatnio odbyło się pierwsze posiedzenie nowej Rady miejskiej, na które stawili się wszyscy członkowie prócz przedstawiciela Niemców. W krótkich i treściwych słowach zagaił posiedzenie p. burmistrz Wodniczak, wzywając radnych do współpracy nad dobrem miasta Następnie oddał p. burmistrz przewodnictwo p. dr. Szewsowi, najstarszemu wiekiem radnemu, który przystąpił do porządku obrad. W tajnem głosowaniu wybrano prezydjum, do którego weszli: pp. E. Baier jako przewodniczący, Ign. Nowak — zastępca przewodniczącego, Ogórkiewicz — sekretarz, K. Nowacki — zastępca sekretarza. P. dr. Szews złożył przewodnictwo w ręce przewodniczącego p. Baiera. W dalszym ciągu przystąpiono do wyboru przedstawicieli do Sejmiku powiatowego, w skład którego weszli pp.: E. Baier, I. Nowak i A. Bierieq. Następnie wybierano poszczególne komisje, które prócz małych zmian pozostały niezmienione.

— (Z konferencji prezesów.) W ubiegłym tygodniu odbyło się posiedzenie konferencji prezesów miejscowych towarzystw w związku z zbliżającą 10 rocznicą wkroczenia wojsk polskich do Koronowa. Po wyczerpującej i zgodnej dyskusji uchwalono program na 26 bm. W przeddzień odbędzie się wieczorem capstrzyk. następnego dnia zaś pochód miejscowych organizacyj, defilada i okolicznościowe przemówienie p. dr. Szukalskiego. Wieczorem odbędzie się akademja. (fj.)

Koźmin

Agencję „Kurjera Poznańskiego" **obejmuje z dniem 1 lutego 1930 r. p.**

Sylwester Ambroszkiewicz

Koźmin (Wlkp.)

ulica Kościuszki 6.

Zamówienia oraz przedpłatę na luty i dalsze miesiące uskuteczniać prosimy **u p Ambroszkiewicza** Powyższa nowa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat. Dostawa gazety odbywa się jeszcze tego samego dnia.

— * **Nowemiasto** n. Wartą. (Z życia Tow. Młodzieży Polskiej.) Stow. Młodzieży Polskiej urządziło dnia 5 bm. w sali p Adolphowej przedstawienie amatorskie. Odegrano dwie komedje. Amatorzy wywiązali się z powierzonych im ról doskonale, o czem świadczyły bardzo liczne oklaski publiczności. W czasie przerw i po przedstawieniu odbył się koncert smyczkowy pp. Jana Olejniczaka, Stefana Bartkowiaka i Stanisława Jankowiaka. Akompanjował organista p. Wacław Wilkosz.

— (Z Tow. Śpiewu „Halka".) Na walnem zebraniu Tow. Śpiewu „Halka", które odbyło się w dniu 12 bm. w lokalu p Koniecznego, wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli pp.: Jan Czarczyński — jako prezes, Ignacy Nawrocki — skarbnik, Franciszek Nowak — sekretarz, i Marja Nawrocka — zast. sekretarza. Dalej wybrano sąd honorowy, komisję zabawową i nowego chorążego. (an.)

— * **Ujście.** (Z Tow. Powstańców i Wojaków.) W lokalu p. Mazurkiewicza odbyło się walne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków Po wygłoszeniu rocznego sprawozdania, przystąpiono do wyboru nowego zarządu. Większością głosów wybrano z małemi wyjątkami cały dotychczasowy zarząd tj. pp. Stefana Sobkowiaka — prezesem, Stefana Rajkowskiego — zast. prezesa, Ignacego Pułtoraka — sekretarzem, Stanisława Maciełka — zast. sekretarza, Antoniego Szymańskiego — komendantem, Skrzypczaka — zast. komendanta, Tadeusza Mazurkiewicza — skarbnikiem i Wacława Tomaszewskiego — chorążym.

— (Z Szkoły Przemysłowo-Dokształcającej.) Tutejsza szkoła przemysłowo-dokształcająca urządziła staraniem kierownika p. Leona Grussa przedstawienie amatorskie i zabawę taneczną Odegrano dwie sztuki teatralne. Nasi terminatorzy wywiązali się z swych ról doskonale. Dochód przeznaczono na potrzeby szkolne.

— (Czas ruchu granicznego.) Dla tutejszego przejścia granicznego ustalono następujące godziny dla komunikacji w małym ruchu granicznym. W dni powszednie: od godz. 6—6.30; od 8—11,30; od 14—17,30; od 18,45—19.15; w niedziele i święta od godz. 8.30—10; od 12—12,15; od 14—15; od 18,45—19,10.

— (Zmiana własności.) Dotychczasową własność dom mieszkalny Pawła Hofferta, zamieszkałego dawniej w Ujściu a od odzyskania Polski w Pile, nabył drogą kupna p. Paweł Derwanz z Winiar, pow. Gniezno za cenę 30 000 zł. Dotychczasowa własność (piekarnia) p. Heleny Kuhs (zamężnej Krüger) nabył drogą kupna mistrz piekarski p. Wacław Patyk.

— (Statystyka za rok 1929.) W ubiegłym roku zawarto 33 ślubów, urodzeń rejestrowano 121, w tem 61 chłopców i 60 dziewcząt; zmarło 69 osób. Tutejszy Urząd Stanu Cywilnego rozciąga się na miasto i obwód wiejski, do którego należą Nowawieś-Ujska, Chrustowo, Węgiewo, Jablonowo, Mirosław, Nowie i Wilanowiec. (um.)

— * **Obrzycko.** (Z Tow. Kobiet Pracujących). Dnia 12 bm. w lokalu p. Józefa Strojnego odbyło się roczne walne zebranie Tow. Kobiet Pracujących. Zebranie zagaiła prezeska p. Czerwinczanka, a sekretarka odczytała protokół. Dotychczasowy zarząd po zdaniu sprawozdania z rocznej działalności ustąpił, a przewodnictwo objął patron ks. prob. Dziubiński. Wybrano dotychczasowy zarząd na rok bieżący z prezeską Czerwinczanką na czele. (os.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Młodych Przemysłowców, wydział metalowy.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 23 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Jarockiego, ulica Masztalarska 8. Dalszy ciąg wykładów o elektrotechnice przez p. Obera.

— **Chór Kościelny pod wezw. św. Cecylji przy kościele Bożego Ciała.** Roczne walne zebranie odbędzie się dnia 24 bm o godz. 19.30 w ognisku parafjalnem (budynek poklasztorny).

— **Polski Zw. Lokatorów w Poznaniu.** Stary Rynek 95-96, telefon 2805, przyjmuje wpisy nowych członków lokatorów i **sublokatorów każdego dnia w godzinach** pomiędzy 9—13 i 15—18 z wyjątkiem niedziel i świąt.

— **Rycerze Białego Orła oddz. II Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 26 bm. o godz. 15 w sali p. Fiedlerowej, Górna Wilda 47.

— **Sodalicja Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich** komunikuje, że miesięczna msza św. odbędzie się w niedzielę 26 bm. o godz. 10 w kaplicy sodalicyjnej przy ulicy Dominikańskiej 8. Udział obowiązkowy, w razie nieprzybycia — uniewinnienie.

SKRZYNKA DO LISTOW

— **P. Henryk Wąsowski.** Kurjer Poznański z datą 11 stycznia br. wyszedł w sobotę, 11 stycznia br., wydanie poranne około godziny 6 rano, wydanie wieczorne około godz. 4 po południu. (K)

— **P. A. Napieralski, Swarzędz.** Około 1650 miljonów. (K)

— **Kwit nr. 4890.** Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K)

— **Nr. kwitu 01874.** Nie mają specjalnego znaczenia, są jedynie szczegółem ornamentu. (K)

— **P. K. Sytek.** Nie znamy nabywców; radzimy zamieścić w naszem piśmie odpowiednie ogłoszenie. (K)

— **P. Ryszard Andrejw.** Podanie, umotywowane podanemi nam okolicznościami, należy wnieść do Powiatowej Komendy Uzupełnień. (K)

— **Rocznik 1903 Jarocin.** Jak wynika z tekstu ustawy, podatek wojskowy nie jest ograniczony żadnym rocznikiem. Obowiązek Pański do płacenia podatku wynika z par. 1 ustęp b lub c ustawy, o ile dobrze rozumiemy Pańskie informacje. — Uprawnienie komisji poborowej wynika posrednio z par. 9 ust. 2 ustawy, bezpośrednio z ustaw o powsz. ob. sł. wojsk. z 1921 i 1928. (adr. K.)

— **K. P. Poznań.** Z ustawy nie wynika, by rozporządzenie wykonawcze miało być przewidziane. Tryb zwolnień reguluje par. 60 ustawy. W. D. K. żadnych dalszych zmian w tym kierunku niema (adr. K.)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Adolf Roeler, rencista, 64 l. Maksymiljan Luks, kolej. pom. zawiadowcy sekcji warsztat., 53 l. Józefa Pilarczykowa z d Woźniakówna, 65 l. Anna Greisertówna, robotnica, 14 l. Aleksandra Napierała 3 i 8 m. 15 d. Cecylja Jankowska z d Pawlakówna, 71 l. Marta Gołaska z d. Rubińska, 24 l. Marjan Burkiciak, uczeń szkolny, 8 l. Marja Maciejewska z d. Goszczyńska, 54 l.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w środę „Krysia Leśniczanka". W czwartek 23 bm. pierwszy gościnny występ Ewy Bandrowskiej w partji tytułowej w operze „Łucja z Lamermooru", partnerami znakomitej artystki będą pp. Drabik, Karpacki i Urbanowicz; kapelmistrz p. Leszczyński.

W piątek „Księżniczka dolarów" z pp Fontanówną, Grabowską, Karską, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt. W sobotę przedostatni gościnny występ Ewy Bandrowskiej w operze „Rigoletto" w partji Gildy; inne śpiewają pp. dr. Roesslerówna, Karpacki, Perkowicz i Zathey, kapelmistrz dyr. Wojciechowski.

W niedzielę, 26 bm. o godz. 15 po cenach zniżonych „Jaś i Małgosia". Wieczorem ostatni gościnny występ Ewy Bandrowskiej w operze „Lakme". Na występy Bandrowskiej bilety rezerwuje się tylko do godz. 12 w przeddzień przedstawienia.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś „Królowa Biarritz". Jutro raz jeszcze nowość scen zagranicznych, nie grana dotąd w Polsce „Komedja o prawdzie" Wiktora Kelemena.

„Kupiec wenecki" Szekspira, przygotowywany już od dłuższego czasu, będzie wystawiony z pietyzmem należnym wielkiemu poecie. Premjera ta budzi zrozumiałe zainteresowanie w szerokich kołach kulturalnego Poznania; będzie ona zdarzeniem dnia Teatru Polskiego. Obsadę stanowią czołowe siły naszego zespołu, a piękną nową wystawę przygotował p. Jarocki. Reżyserja w doświadczonych rękach p. Młodziejowskiej.

— * **Z Teatru Nowego.** „Rywale" — to tytuł najgłośniejszej amerykańskiej sztuki bieżącego sezonu w Poznaniu. Sztuka ta przeszła w triumfalnym pochodzie przez wszystkie sceny świata, budząc wszędzie entuzjazm i zdobywając ogromne powodzenie. Treść sztuki osnuta jest na tle wojny światowej i zawiera dużo momentów prostego żołnierskiego humoru i przekomicznych sytuacyj. W rolach głównych pp. Cieszkowska, Bystrzyński, Chmurkowski, Mazanek, Smoczyński i in

Teatr Wielki

DZIŚ — „Krysia Leśniczanka", operetka J. Jarno
Czwartek. 23. 1. „Łucja z Lamermooru". opera Donizetti'ego. (Gościnny występ Ewy Bandrowskiej).
Piątek. 24. 1. „Księżniczka dolarów". operetka Falla.
Sobota. 25. 1. „Rigoletto", opera Verdi'ego (Gośc występ Ewy Bandrowskiej).
Niedziela. 26 1 o godz. 15 „Jaś i Małgosia". baśń operowa Humperdincka. — (Ceny zniżone).
Niedziela. 26. 1 wiecz. „Lakme", opera Delibesa. (Ostatni gośc. występ Ewy Bandrowskiej).
Poniedziałek. 27 1. „Krysia Leśniczanka" operetka J. Jarno
Wtorek. 28 1. „Hrabina Marica". operetka Kalmana.
Początek o godz 8 wieczorem.
Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie
Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski ul. 27 Grudnia)

Teatr Polski

DZIŚ — „Królowa Biarritz".
Czwartek. 23. 1. „Komedja o prawdzie".
Piątek. 24. 1. „Kupiec wenecki". (Premjera).
Sobota. 25. 1. „Kupiec wenecki".
Niedziela. 26 1 po poł. „Kopciuszek".
Niedziela. 26. 1 wiecz. „Kupiec wenecki".
Poniedziałek 27 1. „Królowa Biarritz".
Początek o godz 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego. ul. 27 Grudnia

Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale".
Czwartek. 22 1. „Rywale".
Piątek. 23 1. „Rywale".
Sobota, 24. 1. „Rywale".
Początek o godz 8 wieczorem
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p Zygarlowskiego. narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Przez szybkę

O zwierzętach słów kilkoro

Onego czasu zagnieździła się w moim kawalerskim pokoju mała myszka. Co skłoniło tę nieszczęśliwą istotę do tak niefortunnego wyboru? Nie mam pojęcia. Chyba zamiłowanie do głębokiej wiedzy i poczucie humoru. Wiodło jej się bowiem nie lepiej, niż przysłowiowej myszy kościelnej. Odżywiała się książkami (na śniadanie — beletrystyka, na obiad — książki naukowe, na kolację — poezje), a na deser gryzła skrypty moich feljetonów (dlatego czasem bywają nadgryzione).

Przez długi czas żyliśmy w zgodzie i harmonji. „I byłaby lat dwieście" ta harmonja trwała, gdyby... (jak zwykle, „cherchez la femme") wtrąciła się w to moja gospodyni. Dowiedziała się niewiasta, że w mieście panuje wścieklizna. Dla swego pieska, przemiłego foksterjerka, Azorka, kupiła smyczę i kaganiec, a dla mojej myszki — pułapkę.

Wyprowadziłem się na trzy dni z domu, by nie widzieć tragicznego końca swej pupilki.

Po powrocie przy drukach powitał mnie Azorek. Z rozpaczą w wesołych zawsze oczach zaprowadził mnie do pokoju i z beznadziejną miną obwąchał biurko, które służyło za mieszkanie zamordowanej.

Od tego czasu upłynęło dużo wody w Warcie.

Całą swą czułość i sympatję przeniosłem na Azorka. Chodziliśmy na dalekie spacery za miasto, a tutaj (niech mnie bierze policja!) zdejmowałem mu kaganiec i spuszczałem ze smyczy, by mógł hasać dowoli.

Takie konspiracyjne postępowanie gnębiło nas jednak i nie dawało pełni zadowolenia.

W tych dniach, czytając gazetę, wykrzyknąłem głośno i radośnie.

„..... znosi się rozporządzenie Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa Publ. z dnia tego i tego, nakazujące psom noszenia kagańców..."

Azorek szczeknął radośnie.

Ale za chwilę twarz mi się wydłużyła. Czytałem dalej: „Utrzymuje się jednak w mocy rozporządzenie Wojewódzkiego Urz. Bezp. Publ., nakazujące to samo..."

Biedne pieski! Co przyjdzie wam ze zniesienia jednego rozporządzenia, kiedy zostały inne. Zniosą Wojewódzkie to znajdzie się znów M. U. B. P.

Nie wiem, czemu przyszła nam z Azorkiem na myśl smutna dola naszej myszki.

„Lepiej jest umrzeć w kwiecie młodości,
I lepiej spocząć w ciemnej mogile,
Niż pozbawionym być wciąż wolności,
Na harcach czasu nie spędzać mile"

— przeczytałem w oczach Azorka i zaraz przypomniał mi się inny piękny wiersz:

Bacz by Twoim było celem
Być i zwierząt przyjacielem.

X. Awery

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

JESZCZE CARYCA I JEJ ROMANS

Wczorajszy artykuł p. St. Wasylewskiego w kwestji mego sprawozdania o „Katarzynie II" p. Waliszewskiego składa się z dwu części: 1) z zarzutów względem dzisiejszej historjografji, 2) z uzasadnienia, że koniecznem było przekładać książkę Waliszewskiego na język polski.

Ad. I. Na później trzeba odłożyć odpowiedź na zarzut, jakoby nasi współcześni historycy lekceważyli poczytność. Jest to sprawa skomplikowana. W każdym razie co do tz. biografij romansowych, to pisanie ich nie wchodzi w zakres pracy historyka jako uczonego; jest to raczej zadanie literata, który zdobyte już przez wiedzę wyniki ubiera w przystępną, popularną formę. Idzie jednak o to, aby nauka przygotowała do tych obróbek rzeczowy gruntowny i pewny materjał. Inaczej, przydarzyć się może, że zaczną powstawać biografje czy monografje literacko piękne, ale bałamutne, rozszerzające między czytelnikami nie prawdę i poglądy właściwe, ale plotki i dowolności. Stwierdzam też mimochodem, że ogół nasz stale był informowany o postępie prac rewindykacyjnych za pomocą szeregu wydawnictw, wystaw i artykułów itp. (Porów. np. „Pamiętnik Warszawski" zesz. 2 i 3).

Ad. II. 1). Nie lekceważę bynajmniej pięknej formy prac historycznych, zwłaszcza przeznaczonych dla szerszych warstw czytelników. Przy ocenie jednak dzieła historycznego jako rezultatu twórczej pracy naukowej, piękny styl jest jednym z walorów książki, ale nie można kategorycznie i wyłącznie na podstawie tego kryterjum sądzić o wartości dzieła, bez uwzględnienia innych czynników.

2) Terminu „le roman des grandes existences" użyłem nie z „awersji" do tych utworów, ale poprostu na oznaczenie rodzaju literackiego. Najlepszym dowodem, że nie mam uprzedzeń do tego gatunku prac, jest niedawna moja recenzja o życiorysie Piotra Wielkiego, („Kurj. Pozn." nr. 502) wydrukowanym właśnie w wydawnictwie „Le roman des grandes existences". Pisząc z uznaniem o tej książce, podniosłem również zalety stylu.

3) Przekładać na język polski należy tylko utwory, stojące na wysokim poziomie zarówno pod względem formy jak i treści.

4) Wśród dzieł historycznych w obcych językach jest bardzo wiele życiorysów „wielkich indywidualności dziejowych", w zupełności zasługujących na przekład.

5) Istotnie nie mamy dotychczas monografji ani Zygmunta Augusta, ani Stefana Batorego, a społeczeństwo nasze pragnie czytać biografje artystyczne naszych królów bohaterów i wogóle potężnych osobistości historycznych. Ale to nie powód, aby rzesze naszych czytelników karmić romansem biograficznym o Katarzynie.

6) Brak dobrej monografji o Katarzynie II nie uzasadnia tłumaczenia dzieła, które poza pięknym stylem nie ma innych zalet. Zagraniczna popularność dzieła i wielka ilość wydań nie jest bynajmniej probierzem rzetelnej wartości książki.

7) Praca p. Waliszewskiego pod względem treści — wbrew intencjom autora — nie stoi na poziomie naukowym. We wstępie zaznaczył on, że nie chce dać fikcji, ale prawdę, w zakończeniu umieścił wykaz źródeł archiwalnych i drukowanych, a więc pragnął, aby dzieło jego stanęło na wyżynie naukowej i tego zadania nie osiągnął.

8) Ocena Katarzyny II przez Waliszewskiego jest błędna 1) formalnie, 2) rzeczowo:

1) Pomimo tendencji apologetycznej autor nie udowodnił wielkości Katarzyny II, 2) Pogląd jego jest sprzeczny z wynikami ostatnich badań. Prof. Dembiński w gruntownych pracach obalił ostatecznie legendę o „genjuszu politycznym" Katarzyny. Zgodnie z jego badaniami należy przyznać rację opinji naocznego świadka czynów carycy, Piattolego: „Historja jedną ręką przekreśli te szumne tytuły, któremi ją obdarzyły podłość, ignorancja lub lękliwy przesąd, a drugą wskaże kraj zrozpaczony, ludy ujarzmione, moralność publiczną zbezczeszczoną i olbrzymie imperjum rosyjskie pogrążone w ciemnościach dawnego barbarzyństwa, państwo bez handlu i bez przemysłu, rozsiane wśród pustyni lub hord koczowniczych, drżących pod berłem despoty, i lud, złożony z pełzających niewolników".

Wśród „wielkich indywidualności dziejowych" dla Katarzyny II niema miejsca.

Ceterum censeo: Nie było koniecznem przekładać na język polski dzieło o carycy.

Dr. Kazimierz Chodynicki.

Poznań.

WIELKOPOLANIE I MAZURY

(Z papierów po gen. Dąbrowskim).

Jak iskra na proch rzucona, podziałały na Wielkopolskę słowa Napoleona wyrzeczone do Dąbrowskiego i Wybickiego o ewentualnej odbudowie Polski. Zerwali się do oręża poznaniacy i kaliszanie. Poznań w triumfie obnosił Dąbrowskiego i Wybickiego, a Kalisz wypędzał Prusaków, gdy ich wojska, ustępując przed orężem francuskim nie opuściły jeszcze zagrabionej ziemi polskiej. Toć te dwa wielkopolskie departamenta dały 2/3 armji Księstwa Warszawskiego, choć departamentów było ogółem sześć. I to należy zaznaczyć, że właśnie te dwie wielkopolskie dywizje, druga i trzecia, walcząc na Pomorzu, zyskały swem poświęceniem choć tę drobną cząstkę tej dzielnicy jaką Księstwu przyznał traktat tylżycki. Gorący był duch w Wielkopolsce i nie dziw: wszak tu jednakie dążenia, bo tu właśnie działał w 1794 r. Dąbrowski; znał on ludność, a ludność znała jego i pamiętała, jak to rozgromił dzikiego Sekulego. Obaj sztandarowi mężowie Napoleona Dąbrowski i Wybicki kochani byli w Wielkopolsce a ludność szła za nimi jak jeden mąż.

Inaczej już było w pruskiej na onczas Warszawie. Inny tam był duch. Toć tam właśnie całkiem inna powstała koncepcja: aby Polskę odbudować, ale z pomocą Rosji a kosztem tych Prus, co zagrabiły Wielkopolskę i Mazowsze — Prus, które były wtedy sprzymierzeńcem Napoleona. Na wodza armji, co powstać miała, upatrzono księcia Józefa. Polityka Prus i lawirowanie sprawiły, że car Aleksander odstąpił od „morderczego planu" i z Prusami połączył się, gdy przeciw Napoleonowi stanęły. Nie można się dziwić tym ludziom, co gotowi byli walczyć z sprzymierzeńcami Francji, że nie entuzjazmowali się i trzymali z pewną rezerwą, czekając cesarskiej deklaracji. Ale nie dziw też, że, gdy się dwaj ludzie z przeciwnych obozów spotkali powstawały pewne komeraże.

I oto widzimy, że kiedy Wybicki, ten gorący apologeta sojuszu z Francją, jest wysłany do Warszawy, aby ją na wzór Poznania i Kalisza zorganizować, a dla „wielkiej Armji" żywność i furaże przygotować, źle się tam czuje.

Do Dąbrowskiego narzeka w liście: „co Mazury, to nie moi poznańscy, ani kochani Kaliszanie"... Najwięcej przecie irytuje go stanowisko ks. Józefa. Toć on przecie jest pierwszym w narodzie, reprezentant krwi królewskiej, wódz wojny 1792 r. w obronie konstytucji 3 maja... Czemuż on nie angażuje się? Wybicki zabiega o niego, ale idzie mu bardzo opornie i tak w dalszym ciągu skarży się do Dąbrowskiego:

Wszystkich tu magnatów poruszyłem, jeden ks. Józef zawsze mi powiada, że się nie ruszy dopókąd Cesarz króla nam nie da — dałem mu tysiące dowodów, że powinien już teraz z całym narodem starać się okazać godnym względów Cesarza etc. Żądam aby wziął mundur lieutnanta polskiego — żeby organizował tu siłę zbrojną. Powiedziałem, że Dąbrowski generał po Wisłę — on za Wisłę etc. Zgoła trzy godziny gadałem, zawsze jeden — niewiem co to za skutek weźmie...

A jednak nie możemy za to winić ks. Józefa; był on z całkiem innego obozu, on nie reprezentował idei legjonów, która teraz triumfy święciła. On musiał przejść Rubikon. Ale, skoro go przeszedł, wiedział, iż bierze odpowiedzialność, że od tej chwili „Bóg mu powierza honor Polaków i jemu tylko może go oddać".

Janusz Staszewski.

Poznań.

Bibljoteka Uniwersytecka w Warszawie — korespondencja gen. Dąbrowskiego — karton X.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Uczony poznański w Warszawie. Profesor U. P. dr. Ludwik Jaxa-Bykowski, wyjechał do Warszawy na cykl odczytów z dziedziny wychowania, zaproszony przez Wyższe Kursa Pracy Społecznej. Prof Bykowski zakreślił sobie program następujący: wiadomości wstępne, istota wychowania, metody w pedagogice, ideały wychowawcze, dziecko jako przedmiot wychowania, środki wychowawcze, hodowla, tresura, ćwiczenia, wprawa, nałóg, rutyna, wyrobienie rozumowe, przykład naśladownictwo, sugestja, zbiorowość współzawodnictwo, współdziałanie, powaga, sankcja, karność, wychowawca. Z treści tej wyczerpana będzie obecnie część. ujęta w sześć wykładów, resztę przedstawi prof. Bykowski w cyklu następnym.

Muzeum Wielkopolskie i młodzież uniwersytecka. Notatkę naszą o wolnym wstępie do Muzeum Wielkopolskiego należy obecnie uzupełnić, gdyż w ostatnich dniach zapadło postanowienie, dzięki któremu mogą korzystać bezpłatnie ze zbiorów muzealnych nietylko słuchacze historji sztuki, ale wszyscy nasi akademicy wogóle. Za staraniem władz uniwersyteckich— jak się dowiadujemy — podjętem na wniosek ks. prof. dr. Dettloffa zezwoliło Starostwo Krajowe młodzieży akademickiej na wolny wstęp zarówno do głównego gmachu Muzeum, jak do oddziału przyrodniczego i prehistorycznego. Aby uzyskać wstęp, wystarczy przedłożyć legitymację akademicką.

Warszawskie Tow. Filologiczne odbyło posiedzenie naukowe z odczytem prof. Pieniążka pt. „Pałac Dioklecjana w Splicie".

LITERATURA

„Lipiec 1914". Ażeby nie było wątpliwości, że nie chodzi o przegląd teatralny z tego czasu, podtytuł dodaje: „Europa we krwi". Autorem któżby inny, jak nie E. Ludwig. Po monografji o początkach chrześcijaństwa i o Napoleonie i w. in. (nieludzko osądzonych przez naukę niemiecką w osobnej publikacji) przystąpił i do wyjaśnienia wypadków z lipca 1914. Cytując w cudzysłowach teksty dokumentów, listów, rozmów itd. podaje je p. Ludwig w sosie beletrystycznym. W przedmowie sądzi o swej książce iż „Międzynarodowo wykazane jest tutaj, jak spokojna, pilna rozumna masa 500-miljonowa podjudzona została przez kilka tuzinów nieudolnych przewódców zapomocą sfałszowanych dokumentów, zapomocą kłamstw, o niebezpieczeństwie i frazesów patrjotycznych do wojny, która nie miała za sobą ani odrobiny konieczności dziejowej". Cytujemy w odpowiedzi słowa napisane pod pewnym adresem, jednak wyjątkowo dobrze mogące znaleźć zastosowanie do Ludwiga „Dokumenty historyczne w jego (pisarza) ręku nie ożywiają się: są jak księga Talmudu w ręku historyka. Nadto patrzy on na politykę, jak na handel. Widzi w niej tylko plany i zamierzenia gabinetów, poszczególnych polityków lub tajnych stowarzyszeń. Toteż historja w jego oczach jest tylko wypadkową zabiegów, układów, fortelów, intryg i spisków. Jakby nie istniało dla niego to, co stanowi główną treść dziejów ludzkości, mianowicie rozwój i zmaganie się wielkich sił psychiki zbiorowej, sił, które wkońcu przechodzą do porządku dziennego nad planami najprzebieglejszych dyplomatów, nad zamierzeniami najpotężniejszych rządów". — Gdy się czyta zalewające obecnie rynek „romanse biograficzne", te „Lipce", „Leniny" i t. d. jedna nasuwa się refleksja znajdująca swój wyraz w lapidarnem słowie niemieckiem: „Schund"! (zw)

TEATR

Ile lat ma Solski? Z Warszawy piszą nam: Temi dniami obchodził Solski urodziny. Jakie? Gdyby chodziło o jubileusz, nie byłoby długich dociekań, skoro się wie, że przed kilku laty święcił półwiecze pracy scenicznej. Ale urodziny? Żartownisie, sądząc po wyglądzie Solskiego, twierdzili, że skończył właśnie lat czterdzieści, inni wotowali za sześdziesięciu. Sam Solski twierdzi podobno, że tegoroczna rocznica jego urodzin była siedemdziesiątą piątą, ale niewiadomo ile jest w tem kokieterji, Solski bowiem, niespożyty, młodzieńczo czynny i zawsze jednakowo wyglądający jak pamięć ludzka sięgnie, może popaść w podejrzenie, że sobie umyślnie dodaje lat, aby jeszcze więcej zadziwiać. Życzeń było mnóstwo ze wszystkich stron Polski, jako że niema miasta, gdzie by znakomity artysta nie był ulubieńcem. A co do jego wieku, to opowiadają sobie, że między depeszami znalazła się i taka: „Kochanemu Ludwiczkowi w dwudziestopięciolecie urodzin, z życzeniami aby się wreszcie ustatkował"... (tw)

Co grają w Wilnie? Piszą nam z Wilna: Teatr na Pohulance wystawił Gozziego „Turandot" w opracowaniu Zegadłowicza, a w inscenizacji p. dr. Nowakowskiego, byłego dyrektora teatru miejskiego w Krakowie, który przybył do Wilna na zaproszenie dyrekcji teatrów aby inscenizację przeprowadzić. P. Nowakowski wystawiał był „Turandot" w Krakowie — u nas przedstawienie również się podobało dla swej barwy i werwy.

MUZYKA

Muzyka poznańska w Warszawie. Na piątkowym koncercie symfonicznym w Filharmonji warszawskiej będzie pod dyrekcją prof. Stanisława Wiechowicza wykonany przez chóry poznańskie i przez orkiestrę Filharmonji cały program, który niedawno spotkał się w Poznaniu z tak gorącem przyjęciem. Chóry wykonają w szczególności Zoltana Kodalyego słynny „Psalmus hungaricus", oraz urywek z oratorjum młodej kompozytorki warszawskiej p. Niekraszowej, uczenicy Szymanowskiego. Wielki sukces poznański tego programu spowodował Filharmonję do zaproszenia śpiewaków naszych oraz prof. Wiechowicza, aby go w Warszawie powtórzyli. Cały koncert będzie transmitowany przez Radjo.

Z Filharmonji Warszawskiej. Donoszą nam z Warszawy: Piątkowym koncertem symfonicznym w Filharmonji dyrygował doskonały kapelmistrz niemiecki Kurt Barth. Solistą był prof. Zbigniew Drzewiecki, który odegrał z orkiestrą pierwszy koncert fortepianowy Des dur Sergjusza Prokofiewa. Manuela de Falli Impresje symfoniczne p. t. „Noce w ogrodach Hiszpanji" (na fortepian i orkiestrę) oraz kilka mniejszych utworów solowych. Resztę wieczoru wypełniła czwarta symfonja E moll J. Brahmsa i Maxa Regera ośm warjacyj i fuga na temat Mozarta (z sonaty fortepianowej A dur). (w. m.)

JAK TO W POLSKICH TATRACH POLOWAŁO SIĘ NA NIEDŹWIEDZIE

Znany myśliwy i miłośnik Podhala p. Stanisław Barabasz (ponadto jeden z pierwszych propagatorów „królewskiego, białego sportu" tj. narciarstwa) ogłaszał w „Łowcu" w latach 1915 i 1916 artykuły o polowaniach na tatrzańskie niedźwiedzie. W roku 1916 ukazały się te notatki we Lwowie pod postacią 47 stronnicowej książeczki pod tyt.: „Niedźwiedź w Tatrach", wydanej nakładem autora a drukowanej w „Polonji" pod zarządem Fr. Skrabskiego. Dzisiaj tak artykuły w „Łowcu", jak i książkowa ich odbitka są wielką rzadkością. Trudno je dostać, a rzeczywiście warte są szerokiego rozprzestrzenienia wśród tych, którzy interesują się romantycznie niedźwiedziami, polowaniem, Tatrami i góralami.

To też doskonale uczyniła redakcja „Wierchów" w osobie czcigodnego prof. dr. Jana Gwalberta Pawlikowskiego, że uprosiła p. St. Barabasza o ponowne opracowanie ciekawych zapisków, o polowaniach na tak grubego i „honornego" zwierza. W ostatnim tomie (siódmym) „Wierchów" znalazł się przerobiony i uzupełniony wspomnieniami z nowych czternastu lat (1915—1929) artykuł p. Barabasza o tatrzańskim niedźwiedziu. Autor podobne wspomnienia, ale o kozicach, drukował już w tych samych „Wierchach" przed siedmiu laty. Bardzo to miła lektura. Można do niej po kilka razy powracać. Zaletą najważniejszą jest bezpośredniość stylu i świetne opowiadanie, pełne humorystycznych i wielce zabawnych momentów.

Niema już dziś zażartych „polowaców" jak Wojtek Bukowski z Pająkówki; dawno on już umarł a córki, które za dawnych lat dźwigały po kawałeczku "zraubszicowanego dzwierza" podrosły i mają synów już nie pierwszej młodości. Minęły te dawne czasy swobody łowieckiej; dziś za kłusownictwo czeka grzywna i kryminał. Niedługo powstanie w Tatrach Park Narodowy i nikt już nie ośmieli się strzelić do niedźwiedzia. Pozostana tylko wspomnienia i każdy, kogo ciekawy ten temat przynęca, sięgnie z przyjemnością do pamiętników Barabasza, które czyta się jednym tchem i z żalem stwierdza koniec. Artykuł ten jest prawdziwą ozdobą „Wierchów"; kto nie słyszał o niedźwiedziach niech się do pięknej książki zabierze. Ujrzy tam nawet dwie fotografje zabitego „Jego", jak z uszanowaniem tytułuje ciemnosmreczyńskiego niedźwiedzia Tetmajer w nieśmiertelnem „Skalnem Podhalu".

(J. Mł.)

Książki nadesłane

Marja Konopnicka: „Pan Balcer w Brazylji". Opr. W. Daszewski. „Bibljoteka Krytyczna". Tarnów 1929. Nakł. Księg. Zygmunta Jelenia.

Marja Buyno-Arctowa: „Wyspa Mędrców". Zeszyty 3—9. Warszawa 1929. Tygodnik Przygód i Powieści.

Międzynarodowa wystawa komunikacji i turystyki w Poznaniu 1930 r.

(Wywiad z dyrektorem wystawy prof. Stefanem Roppem).

Międzynarodowa wystawa komunikacji i turystyki, jako pierwszy w szerszem ujęciu pokaz środków lokomocji i turystyki, wzbudziła w polskiem społeczeństwie zrozumiałe zainteresowanie.

Aby bliżej poinformować czytelników o tej interesującej wystawie (która będzie otwartą w dniu 6 lipca rb.), zamieszczamy poniżej rozmowę, odbytą w tej mierze z naczelnym dyrektorem wystawy:

Jak przedstawia się stan prac nad organizacją wystawy?

— Dziesięć miesięcy, oddzielających chwilę, w której rzucono myśl zorganizowania w Poznaniu z okazji międzynarodowego kongresu Związku Przedsiębiorstw Komunikacyjnych — wystawy komunikacji, od dnia jej otwarcia — odpowiada p. prof. Ropp — zmusiło kierownictwo inicjatorów wystawy do specjalnie szybkiego i wytężonego działania.

Po trzech miesiącach pracy, możemy stwierdzić, że ramy wystawy są zmontowane. Składa się na to: uzyskanie zgody rządu polskiego, objęcie protektoratu przez Prezydenta Rzeczypospolitej, ułożenie dokładnego programu pokazu i sklasyfikowanie eksponatów, powołanie Rady Głównej, składającej się z wielu wybitnych osobistości polskiego i zagranicznego życia gospodarczego, stworzenie dyrekcji i aparatu administracyjnego, nawiązanie kontaktu z zainteresowanemi organizacjami międzynarodowemi i polskiemi placówkami zagranicznemi, zorganizowanie w 22 państwach europejskich i pozaeuropejskich aparatu akwizycyjnego, liczącego przeszło 100 placówek prywatnych, które zajmują się akcją zjednywania wystawców zagranicznych i propagandą, rozesłanie 50 000 druków i około 8 000 indywidualnych listów.

W obecnem stadjum cały nasz wysiłek idzie po linji organizowania właściwej wystawy, a więc przydzielanie wystawcom stoisk, informowanie i ch o rozmiarach pokazu i jego charakterze, klasyfikacja nadesłanych zgłoszeń i t. d.

— Jak przedstawia się sprawa udziału zagranicy w wystawie?

— W obecnej chwili, aczkolwiek posiadamy już wiele poważnych zgłoszeń, dokładne określenie wysokości udziału zagranicy w postaci metrażu jest jeszcze niemożliwe, gdyż każdy dzień przynosi nowe wiadomości o zadeklarowaniu się tych czy innych firm lub związków.

Dziś jednak można już zapewnić, że wystawa będzie imprezą o charakterze międzynarodowym w całem tego słowa znaczeniu. Przypuszczenia nasze co do udziału zagranicy wahają się od 30 do 50 proc. całego metrażu, który według prowizorycznych obliczeń przekroczy cyfrę 65 000 m². Zgłaszają swoje przystąpienie nietylko poszczególne firmy z Anglji, Austrji, Belgji, Czechosłowacji, Chin, Danji, Egiptu, Francji, Grecji, Japonji, Jugosławji, Łotwy, Niemiec, Norwegji, Rosji, Rumunji, Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Szwajcarji, Szwecji, Turcji, Włoch i Węgier, ale także organizacje międzynarodowe jak: Liga Narodów, Międzynarodowy Związek przedsiębiorstw komunikacyjnych, Międzynarodowy Związek poczt i telegrafów oraz cały szereg innych w ogólnej liczbie kilkudziesięciu.

— Czy zapowiadające się tak liczne obesłanie wystawy przez zagranicę nie zaszkodzi interesom przemysłu krajowego?

— Obawy te zupełnie nieuzasadnione. Prowadzimy w Polsce bój o aktywizację bilansu handlowego. Akcja ta wydaje pożądane rezultaty w powolnem tempie m. in. i dlatego, że z jednej strony głęboko zakorzenił się u nas przesąd o wyższości produktów zagranicznych nad polskiemi, a z drugiej, że w dalszym ciągu mimo 11 lat niezależnego bytu państwowego jesteśmy na szerokim świecie „terra incognita". Nie wchodząc w zagadnienie ekonomiczne dotyczące szkód, jakie przesadna ochrona wyrządza produkcji krajowej, twierdzę, że konieczne jest postawienie obok siebie wyrobów konkurujących, by podnieść zdolność konkurencyjną polskiej produkcji. Mam nadzieję, że M. W. K. T. na której, choć tylko z jednej dziedziny, obok wyrobów obcych znajdą się polskie, będzie mogła przekonać upartego zwolennika i konsumenta wyrobów obcych, że przez swoje postępowanie wyrządza krzywdę nietylko produkcji krajowej lecz również i sobie. Znając zagranicę, jestem przekonany, że takie przeciwstawienie i porównanie pod względem konstrukcyjnym i kalkulacyjnym obcego przemysłu z polskim wyjdzie Polsce na korzyść a nie na szkodę, ożywiając zaś wymianę towarów z szeregiem krajów, stanie się odskocznią do wzmożonego eksportu. Ten punkt widzenia podzielają prawie wszystkie poważnie myślące jednostki ze świata gospodarczego w Polsce.

Trzeba jednak dodać, że korzystny wynik osiągnie przemysł polski jedynie wówczas, gdy na wystawie będzie miał taką reprezentację, na jaką zasługuje, ale to już rzecz, która od niego samego zależy.

Nie można także zapominać o tem, że stoimy w przededniu traktatu handlowego z Niemcami, oraz wejścia w życi międzynarodowej konwencji o zniesieniu zakazów i ograniczeń przywozu i wywozu. Rozbudowany przemysł niemiecki, starając się o polskie rynki, prędzej czy później narzuci nam walkę, którą musimy i przyjąć i wygrać, jeśli chcemy zachować naszą niezależność gospodarczą. Odbywająca się w przededniu tej walki Międzynarodowa wystawa komunikacji i turystyki spełni w tym wypadku rolę przygrywki, z której wiele możemy się nauczyć.

— Czy wysokie są koszta udziału w wystawie?

— Międzynarodowa wystawa komunikacji i turystyki nie jest imprezą, obliczoną na zyski. Ceny stoisk są bardzo niskie i tak skalkulowane, by pokryć jedynie koszta organizacji wystawy, a przyjść w ten sposób z pomocą wytwórczości krajowej. Że mogliśmy to uczynić, zawdzięczamy rozbudowie Targów Poznańskich i P. W. K., albowiem dzięki tym dwom instytucjom rozporządzamy przestrzenią przeszło 75 000 m² użytkowej powierzchni. Wystawcy winni też mieć na oku i tę okoliczność, że czas trwania wystawy (od dnia 6 lipca do 10 sierpnia) jest krótkotrwały, a więc i utrzymanie pokazu nie będzie kosztowne. (X)

Ze zjazdu „bezbożników" polskich

Katolicka Agencja Prasowa (KAP) donosi:

W dn. 29 i 30 grudnia r. z. obradował w Warszawie w domu Związku Kolejowców (socjalistyczny) zjazd bezbożników polskich, występujący oficjalnie p. n. „Związku Wolnej Myśli". Właściwie był to zjazd dwóch kół: warszawskiego i łódzkiego, gdyż gdzieindziej Związek żadnych kół nie posiada.

Agencja nasza otrzymała charakterystyczne szczegóły z obrad tego zjazdu. Na zjeździe byli obecni znani zwolennicy komunizmu z J. Hemplem na czele. Jednym z pierwszych punktów obrad była sprawa ścisłej współpracy z masonerją w myśl zleceń brukselskiej międzynarodówki wolnomyślicieli. Z dyskusji okazało się, że członkowie Związku wolnomyślicieli są zarazem członkami lóż masońskich. Prof. Minkiewicz w referacie programowym twierdził, że wolnomyśliciel może należeć do każdej partji, a więc i komunistycznej. Przedstawiciel Łodzi, Hancman, oświadczył, że obecnie do związku należy tylko 70 osób, gdy w r. 1928 liczba ich wynosiła 2.850. Według p. Hancmana, wolnomyślicielstwo należy związać z partją walki społecznej.

Ponieważ Związek wolnomyślicieli naogół liczy b. niewielu członków, pusścił się zatem na proceder handlowy, na kupowanie dusz. Jeżeli nowonarodzone dziecko członka Związku Wolnomyślicieli nie zostaje ochrzcone, Związek obdarowuje takie dziecko książeczką oszczędnościową P. K. O. na sumę zł 100.— Nie wiemy, jakiemi kryterjami handlowemi kierował się Związek, oceniając chrzest na sto złotych. Tego rodzaju proceder dostatecznie charakteryzuje stronę etyczną „wolnomyślicieli".

Na zjeździe zapadła również uchwała, aby zwrócić się do min. spr. wewn. z żądaniem budowy krematorjów, o czem Agencja nasza już podała wiadomość kilka dni temu.

Poza tem na zjeździe bezbożników obradowano nad walką z religją, nad propagowaniem kultu ciała i na t. p. stereotypowe tematy, znane już z wiadomości, podawanych przez prasę ze zjazdu „bezbożników" w Moskwie.

Ostatnio sąd najwyższy zatwierdził wyrok, skazujący znanego propagatora wolnomyślicielskiego, Grodeckiego, na 1 rok więzienia za szerzenie haseł komunistycznych. To nam dostatecznie mówi, gdzie znajduje się źródło akcji bezbożników w Polsce.

Policzki pana ambasadora

Nowomianowany ambasador sowiecki w Londynie, p. Sokolnikow, musi znosić cały szereg afrontów ze strony władz Anglji i członków korpusu dyplomatycznego.

Jak wiadomo, król Jerzy odmówił kategorycznie osobistego przyjęcia czerwonego dyplomaty, motywując to tem iż nie może udzielać audjencji reprezentantowi rządu, który zamordował jego kuzyna, cara Mikołaja II-go.

Nowy, ciężki afront spotkał Sokolnikowa ze strony najstarszego członka korpusu dyplomatycznego w Londynie, ambasadora hiszpańskiego, margrabiego Merry del Val, brata głośnego kardynała.

Według etykiety, każdy nowy członek ciała dyplomatycznego obowiązany jest oddać pierwszą wizytę dziekanowi tego ciała, który przedstawia nowego posła wszystkim innym kolegom.

Zgodnie z tem Sokolnikow złożył wizytę ambasadorowi Merry del Val. Ambasador przyjął go bardzo zimno i oświadczył:

— Poczynię dla pana wszystkie kroki, przyjęte zwyczajem, ale daruje pan — że mu nie podam ręki.

Sokolnikow nie odpowiedział ani słowa, obrócił się i wyszedł. I wydawało by się, że poseł sowiecki z usługi dziekana nie skorzysta. Stało się inaczej. Obawiając się całkowitego odosobnienia Sokolników przełknął obrazę osobistą. Za pośrednictwem markiza del Valla odbyła się bardzo oschła i oficjalna ceremonja przedstawienia posła sowieckiego korpusowi dyplomatycznemu.

Z wyjątkiem przedstawicieli Niemiec, Urugwaju i Sjamu nikt z obecnych Sokolnikowi ręki nie podał.

Pirandello jako podatnik

Luigi Pirandello jest nietylko sławnym dramaturgiem, ale również sławnym w płaceniu podatków. Płaci je bowiem z taką niesłychaną punktualnością i skrupulatnością, na jaką nie zdobywa się napewno żaden dyrektor banku. Jego biografowie, pisząc o nim, podkreślą kiedyś z dumą, że „Pirandello był radością wszystkich urzędników podatkowych".

Pirandello nie narzeka nigdy na wysokość podatków i konieczność ich płacenia. Nie czynił tego wtedy, kiedy był „bez nazwiska" i nie czyni tego teraz, gdy stał się sławnym. Słowem jest, że tak powiem, co się zresztą słyszy wprost nieprawdopodobnie, chętnym podatnikiem, podatnikiem, który płaci podatki niejako z radością.

A jednak zdarzyło się, że i jemu płacenie podatków sprawiło wielki kłopot i wywołało w nim oburzenie. Działo się to mniejwięcej przed 25 laty. Podówczas nieznany jeszcze Pirandello otrzymał w podarku wspaniałego harta. Pirandello polubił psa, poszedł do urzędu podatkowego, oznajmił, że jest szczęśliwym posiadaczem psa i zapłacił psi podatek.

Kilka lat żyli wspólnie szczęśliwie. Pies miewał się doskonale, Pirandello płacił, i wszystko było w porządku. Ale nadszedł dzień, w którym pies zdechł. Pirandello był smutny, pochował go w swym ogrodzie i — przestał płacić podatek. Wyobrażał sobie, że nic więcej uczynić nie należy. Niebawem jednak pouczono go, że myślał fałszywie. Otrzymał nakaz, że musi zapłacić zaległy podatek od psa, w przeciwnym razie...

Pirandello nie wziął sobie nakazu do serca. Płacił w dalszym ciągu wszelkie inne podatki, ale ani przez myśl mu nie przeszło, by żądano od niego podatku za zdechłego psa. I stało się to, co się stać musiało. Zjawił się komornik!

Były właściciel psa oświadczył mu ze łzami w oczach. — Mój pies nieżyje. Mojem zdaniem za psy nieżywe nie płaci się podatku.

— Pański pies zdechł? Zgoda, — odparł komornik. — Ale gdzie jest poświadczenie tego?

Pirandello nie posiadał takiego poświadczenia i komornik zabrał się do fantowania, a Pirandello był zły.

Udał się do sądu. Proces trwał długo, bardzo długo. Pirandello żądał od sędziego poświadczenia, że jego pies nie żyje.

Sąd nie chciał mu wydać takiego skryptu. Pirandello przegrał proces. Tem samem zmuszono go do wierzenia, że jego zdechły pies.... żyje.

Minęły dwa lata. I znowu dwa lata, i jeszcze raz dwa lata. A Pirandello płacił stale podatek psi. Kiedy go ostatnio jeden z przyjaciół spytał, czemu właściwie płaci podatek za niczyjego psa, który chociażby dożył lat w psiem życiu niebywałych, jednakby już dzisiaj żyć nie mógł, odparł poeta.

— Przed 25 laty bardzo lubiłem mego psa, a kiedy go pochowałem, żal mi go było serdecznie. Przez całe 25 lat płacę za niego podatek. Podatek psi, niepokojący mnie co miesiąc, wywołuje złudzenie, że mój hart ciągle jeszcze żyje. Czasami można sobie pozwolić na zbytek i płacić podatek... za złudzenia. (w)

Berło i sztylet

Pewien antykwarz w Paryżu, posiadający od lat berło sułtana tureckiego Abdula Hamida II, zrobił w tych dniach ciekawe odkrycie. Kiedy, manipulując przy owym berle, poruszył jeden z kamieni zdobiący głowę berła, poczuł, że się coś wewnątrz porusza. Przy dokładniejszem badaniu przekonał się, że w środku berła tkwi ostry sztylet. Abdul Hamid był strasznie nieufny i podejrzliwy i stale podszyty strachem, że czyhają na jego życie. Dla bezpieczeństwa wolał się więc uzbroić w ukryty w berle sztylet. (aw)

Przerwana eskapada do Ameryki

Przed tygodniem 3 uczniów gimnazjum państw. w Katowicach w wieku lat od 17 do 19, zabrawszy rodzicom po kilkadziesiąt złotych, zakupili pół kopy bułek i kiełbasy, poczem wyjechali pociągiem w kierunku Gdańska z zamiarem przeszmuglowania się do Ameryki śladami bohaterów włóczęgów Jacka Londona.

Uciekinierzy zatrzymali się po drodze w Poznaniu u brata jednego z nich, gdzie ich wykryła policja poznańska, uwiadomiona o uciekinierach przez policję śląską, do której udali się o pomoc rodzice obiecujących podróżników.

Należy nadmienić, iż trójka owa stale odwiedzała kino, gdzie przeważnie wyświetlano przygody z życia Amerykanów. Jeden z chłopców często opowiadał w domu, iż chętnieby pojechał do Ameryki, gdyby miał okazję. Szczęście iż policja w porę przeszkodziła tej niefortunnej eskapadzie. (O.)

Walne zebranie Tow. Młod. Przemysłowców w Poznaniu

W poniedziałek, 20 bm. odbyło się na wielkiej sali Domu Rzemieślniczego — roczne walne zebranie Tow. Młod. Przem. przy udziale około 400 członków.

Obrady zagaił krótko po godz. 7,30 prezes p. Jan Zabłocki krótkiem przemówieniem, podnosząc znaczenie walnego zebrania, które ma tak ważne zadania, jak uchwalenie budżetu oraz wybór zarządu. W prostych lecz szczerych słowach zwraca się prezes do zebranych z prośbą, by przy wyborze zarządu nie kierowali się sympatjami osobistemi, lecz mając li tylko dobro towarzystwa na oku, wybrali ludzi z charakterem i pełnych zamiłowania do pracy. Towarzystwo, które posiada takie tradycje jak Tow. Młod. Przem. winno jak kiedyś, służyć przykładem dla całej Wielkopolski.

Następnie p. prezes przedkłada zgromadzonym porządek obrad walnego zebrania i prosi o wybór przewodniczącego. Przewodnictwo powierzono p. posłowi L. Miklaszewskiemu, do pióra powołano p. Niewiadę Winc. Po odczytaniu przez sekretarza p. Jasickiego protokółu z ostatniego zebrania, nastąpiły sprawozdania sekretarza, skarbnika, bibljotekarza oraz komisji rewizyjnej.

Przystąpiono do jednego z najważniejszych zadań walnego zebrania, do wyboru nowego zarządu. Na struktatorów wybrano pp. Tyczewskiego, Welzandta, Nowackiego, Zabłockiego Bohdana, Feldta i Piotrowskiego Tad. Wyboru zarządu dokonano w tajnem głosowaniu po dość długiej, chwilami ożywionej dyskusji nad poszczególnemi kandydaturami, w następującym składzie: prezes Jan Zabłocki, zast. prez. Adam Piotrowski, skarbnik Wilak, sekretarz Winc. Niewiada, zast. sekretarza St. Tucholski, bibljotekarz Tom. Woźniczka, I. zast. bibljotekarza Ludwik Miklaszewski. II. zast. bibl. p. Fita. Radni pp. Maliński, Napierała i Eliński.

W czasie liczenia głosów przez struktatorów, odbywał się dalszy ciąg zebrania. Na chorążego wybrano p. Szymkowiaka, na sztabowych pp. Szelągiewicza i Minickiego Ant. W dyskusji nad sprawozdaniami przemawiało cały szereg członków, m. in. pp. Bartkiewicz, Krzyżagórski, Żurawski, którzy przeważnie — wyrażali pełne uznanie za całoroczną, wytężoną pracę ustępującemu zarządowi.

Na wniosek komisji rewizyjnej udzielono ustępującemu zarządowi jednogłośnie absolutorjum.

Budżet na rok 1930 — zamykający się w sumie 15 000 zł przyjęto według propozycji zarządu i zebrania budżetowego. Nie zapomniano w nim o celach społecznych i oświatowych uchwalając jak już tradycyjnie co rok, 1.500 zł na cele naukowe w wydziałach Tow. oraz cały szereg sum na różne inne cele społeczne pomiędzy innemi na Bursę Rzem. im. Staszica.

Przystępując do dalszego punktu porządku obrad, wybrano do komisji rew. pp. Garczyńskiego, Kozaka i Kasztelana do kasy, a do komisji rew. bibljoteki pp. Grześkowiaka, Mokarskiego i Cieszyńskiego. Jako delegatów do Związku wybrano: pp. Żurawskiego, Welzandta, Krzyżagórskiego Fr., Piotrowskiego Edm., Ruczkowskiego, Grześkowiaka, Nowackiego i Kusztelana.

Przy wolnych głosach prezes p. Zabłocki wręcza p. posłowi Miklaszewskiemu dyplom, za przeszło ćwierćwiekową pracę dla rozwoju Towarzystwa. P. poseł Miklaszewski w pełnych wzruszenia słowach podziękował za tę pamiątkę, która dla niego jest cenniejszą od różnych innych darów. Następnie p. Niewiada apeluje do wszystkich członków, by gorliwiej pracowali w wydziałach. P. prezes Zabłocki zawiadamia zebranych o terminie zabawy karnawałowej Tow., która się odbędzie na salach Domu Przem. w dniu 8 lutego br. Zgłoszenia po zaproszenia należy kierować do p. Wilaka, Podgórna 10. Poczem podano do wiadomości wyżej już wymieniony wynik wyborów do zarządu, a po przyjęciu urzędów przez nowowybranych, solwował p. przewodniczący zebranie już długo po północy. Na cześć przewodniczącego wniesiono okrzyk w dowód podziękowania.

Tad.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Groźne objawy w życiu gospodarczem

Złowrogie nastroje — Co mówi statystyka — Przyczyny kryzysu — Następstwa nadprodukcji — Rata, weksel, rachunek otwarty — „Nożyce cen" — Spadek po P. W. K. — Zawodna pomoc zagraniczna — O istotne uzdrowienie

Na podstawie wywiadów, uzyskanych w Zw. Towarzystw Kupieckich w Poznaniu i poznańskiej Izbie przemysłowo - handlowej oraz własnych obserwacyj kreślimy niniejsze uwagi.

Od ust do ust podają sobie ludzie złowieszczym szeptem słowo „kryzys". „Przeżywamy kryzys gospodarczy — oświadcza minister z mównicy. — Biada rolnik, składając wszystkie niepowodzenia na międzynarodowy kryzys nadprodukcji rolnej. Złe to słowo rozrasta się do potwornych rozmiarów i ogromem swego brzemienia zda się rozgniatać rolnictwo, przemysł, handel... Tam gdzie słowo to rozbrzmiewa śladem jego czai się popłoch, zgubna psychoza upadku, potęgująca osłabienie tętna życia gospodarczego.

Lepiej tedy spojrzeć nagiej prawdzie w oczy i przekonać się o rzeczywistości z cyfr statystyk. Wprawdzie brak stałych i dokładnych statystyk utrudnia konkretną cyfrową ocenę sytuacji. Istnieją jednak cyfry — przedewszystkiem szacowania urzędów skarbowych — które można zestawić. Dają one wtedy pewien obraz; a więc: obroty w roku 1929 określa się o 30 procent mniejsze od tych z roku poprzedniego. Wzrost konkursów i nadzorów sądowych (i to nie zawsze odpowiadających jeszcze literze prawa i interesom wierzycieli) wynosi o przeszło 40 proc. w stosunku do poprzedniego roku. Obieg wekslowy rozrósł się niezdrowo o 60 proc., a jednocześnie spotęgowała się wręcz nieprawdopodobnie cyfra protestowanych weksli bo aż o 70 procent. Wymowną ilustracją krytycznego położenia jest liczba upadłości w okręgu poznańskiej Izby przemysłowo - handlowej. Wysnujmy ją z kanwy cyfr: rok 1928 przyniósł w sumie 27 nadzorów sądowych nad poważniejszemi firmami. Upadłości było 22. A teraz rok 1929 (do 25 grudnia 1929); a nadzór sądowy wniesiono w 39 wypadkach, zaś 27 firm ogłosiło upadłość.

Są to symptomaty kryzysu — tylko te najbardziej cisnące się w oczy. Za niemi ukrywa się dopiero zatamowanie całego systemu kredytowego, zachwianej wartości ongiś szanowanej instytucji wekslowej, naruszenie etyki kupieckiej itd. Wszystko to są miazmaty chorobotwórcze, które przetrwanie kryzysu zmusi do zasklepienia się, nie wytępi ich jednak ostatecznie. Stąd obawa, że skutki będą potem przez długie lata rozprzęgały dobre obyczaje życia gospodarczego.

Jakie są jednak przyczyny takiego stanu rzeczy?

Brak kapitału, który przemysł i handel tracił w okresie inflacyjnym, osłabił odporność na najlżejsze nawet wstrząsy gospodarcze. Rok 1927 przyniósł nam dobrą konjunkturę. Ożyła produkcja, która niebawem przerodziła się w nadprodukcję, gdyż nie dotrzymał jej kroku wzrost konsumcji. Tej nadmiernej liczby produktów nie dało się nigdzie uplasować. Więżąc kapitał, nierentujący się, zaczęła nadprodukcja ciążyć na słabym rynku zbytu. — Teraz nastąpiło drugie zło!

Zbyt intensywna podaż, byle tylko wydobyć choć część kapitałów unieruchomionych w towarze, skłoniła kupujących do nieprzestrzegania racjonalnego sposobu kupowania, za pośrednictwem kredytu, ofiarowanego kupującemu. Otwarto kredyt wekslowy, ratalny, nie gardząc rachunkiem otwartym. Konsument kupował, obciążając swój bilans w nieprawdopodobny sposób i to wszystko na konto swoich przyszłych dochodów. Wobec szczupłości tych dochodów i konieczności pokrywania codziennych potrzeb owe zobowiązania płatnicze zeszły na plan dalszy.

Sądownictwo nie znalazło dość mocy w sobie, aby niesumiennych dłużników zmusić do uszanowania zaciągniętych zobowiązań. Z powodu zbyt wolnego trybu wyskarżania klauzuli egzekucyjnej na niesumiennych płatników długów zaczęło się podrywanie podstaw szeregu przedsiębiorstw. Ten zator kredytowy zahamował nurt życia gospodarczego.

Nadomiar złego — **ten lodowy zator zaczął wokół siebie zamrażać** wszelkie życie. Mnożące się bowiem upadłości i nadzory sądowe pociągały za sobą ruinę dalszych firm, zwłaszcza jeśli jakieś przedsiębiorstwo miało większą ilość dłużników wśród ogłaszających upadłość.

Zobrazujmy to np. cyfrowo:

masa konkursowa	100.000 zł
zaległe podatki i świadczenia socjalne	50.000 zł
Koszty postępowania upadłościowego	14.000 zł
pozostaje dla wierzycieli	36.000 zł
gdy wierzytelności wynoszą	300.000 zł.

Oczywista wierzyciele, zaangażowani swojemi pieniędzmi w kilku takich „plajtach" stawali i stają również przed jej bliskiem widmem. Cało bowiem wychodzi przy upadłościach jedynie skarb państwa z tytułu pierwszeństwa wszelkich pretensyj fiskalnych.

Że obecny stan rzeczy przygważdża błędny system podatkowy o charakterze wybitnie eksploatywnym oraz zabójcze co do swych rozmiarów świadczenia socjalne — tego nie potrzeba już wykazywać. Są to prawdy wszystkim znane, jedynie przez koła miarodajne niestety dotąd nie uznawane.

Nie podlega dyskusji, że kryzys rolnictwa jest kamieniem węgielnym całego zastoju gospodarczego. Tam bowiem się zaczęło w roku 1928. Kiedy bowiem ceny ziemiopłodów opadły, produkty przemysłowe wcale nie potaniały. Natomiast wytwory produkcji skartelizowanej nawet poszły w górę. Coraz szerzej odchyliły się ostrza owych słynnych „nożyc cen" — różnicy między produktami rolniczemi i przemysłowemi.

Jeśli teraz chodzi o sam Poznań, handlowy jak i obywatelski, to związał on zbytnio swoje nadzieje z Powszechną Wystawą Krajową. Kupiectwo poczyniło zapasy, bo przecież „goście będą kupowali". Obywatelstwo czyniło inwestycje w domach, przysposabiało w nadziei zysku mieszkania dla osławionych „stu tysięcy Anglików", którzy jednak w rezultacie nie przyjechali. Zawiedzione mieszczaństwo przyciąga obecnie śrubę oszczędnościową, aby „jakoś" wybrnąć z zobowiązań. Nie kupuje tedy, boć to najprostsza forma oszczędności. Ale następstwem tego jest znowu brak gotówki w kasach kupców, których obliga są płatne w styczniu. Nie pozostało to bez skutku, gdyż już pierwsze dni bież. roku przysporzyły nam tuzin nadzorów sądowych. Niepokoi też poważnie wzrost gromadek bezrobotnych, którzy bez celu błąkają się po ulicach. Jest to w wielkiej mierze spadek po P. W. K., kiedy to fala pracowników napłynęła, ale potem nie wróciła do swoich dawnych miejsc.

W dodatku ta zima! Cieszą się z wiosennej aury ludzie pozbawieni zajęć. Wszelako dla handlu konfekcyjnego odpadł z tej przyczyny sezon zimowy. W branżach, handlujących artykułami luksusowo - inwestycyjnemi jak fortepiany, meble, porcelany, złotnicze, przybory elektro - techniczne, radjowe i t. d. rozpanoszył się całkowity zastój. Tempo obrotów w branżach artykułów spożywczych i pierwszej potrzeby jest osłabione. W handlu ziemiopłodami istnieją niezdrowe stosunki. Stosowanie premij eksportowych nie zahamowało postępu procesu obniżania się wartości ziemiopłodów. Doszliśmy też do takiego anormalnego zjawiska, że państwo stosuje politykę dumpingu przemysłowego i rolniczego, co z punktu widzenia praktycznego jest niedorzeczne.

Jakie drogi wiodą do naprawy? Są nieliczne i zamykają się bez reszty w alternatywie: zastosowanie pomocy wewnętrznej lub zewnętrznej.

Z zastosowaniem zagranicznego leku musimy być bardzo ogledni! Należałoby bowiem uzyskać pożyczkę, i to na możliwie przystępnych warunkach, znośnych dla życia gospodarczego. Takiej zaś nie uzyskamy, gdyż zagranica patrzy na nas jak na kolonję, którą można jej kapitałami najintratniej eksploatować. Równie należy się wystrzegać większych kredytów towarowych, gdyż niema prawie widoków na terminowe wywiązanie się z zobowiązań wobec wierzycieli zagranicznych. Niedotrzymanie zaś zobowiązań narażałoby jedynie imię kupiectwa polskiego zagranicą.

Odpada więc wszelaka pomoc zagraniczna. Pozostaje samopomoc i środki wewnętrzne. I tu wyłania się potrzeba procesu kapitalizacji wewnętrznej. Jest ona jedynie wtedy możliwa, jeśli złagodnieje śruba podatkowa i dojdzie do skutku reforma wygórowanych świadczeń socjalnych. Tą drogą umożliwi się proces rekapitalizacji kraju. Koła gospodarcze wypowiedziały się w tej sprawie dostatecznie wyraźnie. Reforma świadczeń socjalnych idzie ponadto po linji interesów ubezpieczonych - pracowników, gdyż przy ulepszeniu systemu świadczeń winny zostać obniżone nadmiernie wysokie składki. Powiększyłoby to płace rzeszy pracujących, rozszerzyło ich zdolność konsumcyjną, a spowodowało zmniejszenie kosztów produkcyjnych i handlowych wszystkich warsztatów pracy. Szybkie zastosowanie lekarstwa nie byłoby ponadto pozbawione pewnych doniosłych walorów psychicznych, gdyż wpłynęłoby na podniesienie wiary w własne siły i nadzieję lepszego jutra.

Dochodzimy do wierzchołka urwistego szczytu górskiego. Mocna ręka umiejętnego kierownika życia gospodarczego może nas sprowadzić na bezpieczną drogę, aczkolwiek i ona jeżyć się będzie ostremi kantami przeciwieństw. W razie niedopatrzenia — fałszywy krok — a rozpocznie się staczanie ku przepaści bez widoków uratowania.

Krótkie informacje gospodarcze

— Ogólno-krajowy Targ Rolniczo-Nasienny, który, podobnie jak w latach poprzednich odbyć się ma staraniem Targów Wschodnich w dn 23, 24 i 25 lutego r. b. we Lwowie, organizuje się tym razem w ramach znacznie rozszerzonych.

— Czechosłowacka produkcja węgla osiągnęła w r. ub. wyniki rekordowe. Produkcja ta przekracza o 10 proc. produkcję z r. 1913. Wydobyto 16.700.000 tonn węgla.

— Wywóz włoski w ciągu r. 1929 osiągnął wartość 14.886.329.901 lirów zaś przywóz 21.325.983.144 liry. Saldo ujemne bilansu handlowego wyniosło 6.439.655.243 lirów wobec 7.289.465.224 lirów w r. 1928

— Znana fabryka samochodów „Fiat" połączyła się z fabryką „Itala", której pracownie i personel techniczny zostaną włączone w kompleks przedsiębiorstwa „Fiat".

— Według danych statystycznych włoska miesięczna produkcja stali w 1929 r. wynosiła 182.900 tonn, podczas, gdy w r. 1928 ta sama przeciętna wynosiła tylko 161.000 t.

— Ludność Stanów Zjedn. A. P. wynosi obecnie przeszło 119 miljonów, z tego 46.580.000 osób zarabia na życie, zaś z pracy tych ostatnich utrzymuje się pozostałe 72.720.000 osób, w tem znaczna ilość dzieci.

— Zakłady Forda mają wydać w ciągu r. b. 20 milj. dol. na budowę nowych budynków, zaś 10 milj. dol. na zakup nowych maszyn. Sumy te obejmują również inwestycje Forda w jego przedsiębiorstwach zagranicznych.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Wycieczka do Francji.** Staraniem Tow. francusko - polskiego dla importu oraz Polskiego komitetu chłodnictwa przy min. przemysłu i handlu organizuje się wycieczkę chłodniczą do Francji na czas około 2 tygodni. Uczestnicy wymienionej wycieczki będą mieli możność zapoznać się pod kierownictwem fachowców chłodniczych z wszelkiemi urządzeniami chłodniczemi we Francji. Ze względu na wielkie znaczenie wycieczki dla eksportu towarów chłodzonych do Francji, Izba przemysłowo-handlowa w Bydgoszczy prosi o bliższe zainteresowanie się wycieczką i o zasięganie specjalnych informacyj w biurze Izby, Bydgoszcz, Nowy Rynek 8.

(k) **Otwarcie wpisów członkowskich Towarzystwa Budowy Dróg i Budowli Wodnych w Polsce.** Wobec wielkiego znaczenia, jakie posiada dla Polski rozbudowa naszej sieci dróg wodnych która dotąd jest wyjątkowo u nas zaniedbana, starania Towarzystwa Propagandy Budowy Dróg i Budowli Wodnych w Polsce oraz ich uprzemysłowienia i wykorzystania — zasługują na gorące poparcie społeczeństwa. Sprawa ta zwłaszcza dla Wielkopolski posiada doniosłe znaczenie wobec projektu budowy kanału Gopło—Warta, który pozwoli na skierowanie transportów tańszą drogą do Gdańska i Gdyni (zamiast do portu niemieckiego w Szczecinie), na połączenie Wielkopolski ze Śląskiem drogą uregulowania Warty, oraz Wielkopolski ze Wschodem przez Wisłę, Bug i Narew. W tym celu niezbędne jest większe zainteresowanie społeczeństwa kwestją dróg wodnych, do czego zmierza wspomniane Towarzystwo. Pragnąc poprzeć jego zamiary, Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu, w porozumieniu się z Tow. Budowy Dróg Wodnych, otwarła wpisy członkowskie do tego Towarzystwa. Według § 10 statutu członkowie wpłacają: a) rzeczywiści 2— zł, b) zwyczajni wpisowe 5.— zł, składkę roczną 10.— zł, c) opiekuni wpisowe 10.— zł, składkę roczną 20.— zł, d) protektorzy wpisowe 20.— zł, składkę roczną 50.— zł Wpisy przyjmuje i informacyj udziela Izba w godzinach urzędowych.

Z ZAGRANICY

(z) **Targi angielskie.** Tegoroczne, szesnaste z rzędu, Targi Angielskie odbędą się między 17-ym a 28 -ym lutego. Wzorem lat dawnych Targi będą się odbywały jednocześnie w Londynie i Birmingham. Wystawa londyńska, poświęcona drobnemu przemysłowi, odbędzie się w tym roku po raz pierwszy na terenie Olympji, który jest pod każdym względem lepiej dostosowany do potrzeb wystaw, aniżeli teren White City, gdzie się dotychczas odbywały Targi. Wystawa w Birmingham, urządzona pod egidą Izby Handlowej w Birmingham, na której wystawiony będzie ciężki przemysł, przeważnie maszynowy, umieszczona będzie na tym samym terenie co w ubiegłych latach — w Castle Bromwich. Cały teren wystawowy w Londynie i Birmingham jest już zajęty, przypuścić przeto należy, że pod względem eksponatów Targi 1930 roku prześcigną nawet zeszłoroczne, które już ustaliły rekord, gdyż liczba firm wystawiających osiągnęła poważną cyfrę 2.438. Zwiedzający Wystawę korzystają z różnych udogodnień, m. in. zwolnieni będą z opłaty za wizę. Bliższych informacyj udziela wydział handlowy ambasady angielskiej w Warszawie, Piękna 6 oraz wicekonsulaty angielskie (m. in. w Poznaniu adres Mr. Massey Chyby p. Sady).

Z WYDAWNICTW

(w) **„Statystyka cen", miesięcznik** nakładem Głównego Urzędu Statystycznego. Wyszedł z druku, nakładem Głównego Urzędu Statystycznego zeszyt za m. październik 1929 r., zawierający szczegółowe tablice cen oraz wskaźników za styczeń — październik 1929 r. Poza tem w tablicach są podane dla porównania dane miesiącami i przeciętne roczne za szereg lat wstecz, co ułatwia wykorzystanie materjału w szerszym zakresie.

Nasiona. Sprawozdanie handlowe z dn. 21 stycznia 1930 roku specjalnego składu nasion Telesfora Otmianowskiego w Poznaniu. Notowania informacyjne w zł. za 100 kg. za jakości przeciętne dominalne, nowego sprzętu, loco stacja załadowania. Koniczyna czerwona 130—150, koniczyna biała 160—220, koniczyna szwedzka 190—210, koniczyna żółta chmielowa odłuszczona 120—140, koniczyna żółta chmielowa w łuskach 60—65, inkarnatka 220—240, przelot pospolity 80—100, rajgras angielski krajowy 90—110, tymoteusz 40—45, seradela 21—25, wyka latowa 31—33, peluszka 28—30, wiczka zimowa 65—75, groch Wiktorja 34—42, groch ziel. Folger 33—38, groch polny mały 30—33, gorczyca 64—68, rzepik latowy 72—80, rzepak zimowy 75—80, tatarka 28—30, konopie 70—80, siemie lniane 78—84, proso 46—54, mak niebieski 110—120, mak biały 120—140, łubin niebieski 20—22, łubin żółty 22—24.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dn. 22. 1 1930.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 t. w h.), b) pszenicy 753 gr (128,0 t. w h.), c) jęczmienia 673 gr 11[illegible] t. w. h.), d) owsa 568 gr. 84,6 w h.).

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	22,00—22,50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	35,50—36,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	22,00—23,50
Jęczmień browarowy	24,50—26,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	16,50—17,50
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work według urzędowo ustalonego typu 70%	35,50
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. worka	55,50—59,50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	14,00—15,00
Otręby pszenne	16,00—17,00
Groch polny	30,00—33,00
Groch Victoria	34,00—42,00
Groch Folgera	30,00—38,00
Łubin niebieski	20,00—22,00
Łubin żółty	23,00—25,00
Seradela	2 ,00—24,00
Słoma luźna	2,75— 3,00
Słoma prasowana	3,90— 4,00
Siano luźne	7,50— 8,50
Siano prasow nadnoteckie	09,00—10,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Na rynku zagranicznym i wewnętrznym sytuacja naogół bez zmiany przy małych obrotach.

RADJO

Programy radjofoniczne

Czwartek, dnia 23 stycznia 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **12.00** sygnał czasu; godz. **12.40** koncert dla młodzieży szkolnej (transmisja z Filharm. Warsz.); godz. **14.00** notowania giełdy pien; godz. **14.15** komunikaty gosp.. roln., PAT. sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **16 55** pogadanka na temat „Korespondencja krótkofalowa" (wygł. kpt. Mickiewicz); godz. **17.10** audycja dla żołnierza; godz. **17.30** kwadrans pogadanki gospodarczej; godz. **17.45** transmisja koncertu z Wilna; godz. **18.45** nadprogram; godz. **19.00** odczyt p. t. „Rośliny czarodziejskie" (wygł. prof. Dobrowolski); godz. **19.20** odczyt rolniczy p. t. „Czynniki wpływające na wydajność mleka" (wygł. doc. dr. Tadeusz Konopiński); godz. **19.40** rolnicza skrzynka radjowa; godzina **20.00** kurs elem. języka francuskiego; godz. **20.20** 10 minut humoru (dowcipy i aforyzmy red. Grudzińskiego); godzina **20.30** wieczór kolend czeskich. Wykonawcy: Emma Matouskova (sopran), prof. Jerzy Soplica (prelekcja i komentarze). Program: 1. Jan Malat: a) Nesem wam nowiny, b) Vanocni pisen. 2. Jaroslav Kricka: Pasli ovce Valasi. 3. Jan Malat: a) Ostedrem dni, b) Poslechnete mne malo, c) Chtic aby spal. 4. Jaroslav Kricka: Pochvalen bud Jezis Kristus. 5. Jan Malat: Pisen vanocni; godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe.

Jeszcze w sprawie radjostacji na cytadeli.

Niejeden z naszych czytelników - radjoabonentów — po przeczytaniu artykułu p. t. „Kocia muzyka" w ostatnim numerze K. P. — pospieszył zbadać, czy opisywany przez nas stan rzeczy zgadza się z rzeczywistością i czy odbiór stacji katowickiej i sąsiednich jest naprawdę niemożliwy. Tymczasem wszystkich spotkał niezwykle miły zawód. Albowiem odbiór wszelkich stacyj w pasie 350—500 metrowym okazał się nadspodziewanie dobry. Ponad innemi zaś górowała piękną modulacją fala stacji katowickiej, tym razem wprost wspaniale słyszalna.

To też większość naszych szan. czytelników poczęła nas podejrzewać o złośliwe wprowadzenie w błąd i podanie nieścisłych informacyj. Tymczasem rzecz przedstawia się zgoła inaczej. Sobotni artykuł ukazał się z opóźnieniem, tak, iż nie zdążyliśmy podać do wiadomości, iż telegraficzna stacja na cytadeli od ub. czwartku jest nieczynna. Dlaczego? — Wytłumaczymy w kilku słowach.

Antena stacji telegraficznej rozpięta była na trzech masztach konstrukcji drzewnej z żelaznemi spojeniami. Maszty te pamiętające jeszcze czasy wojenne, uległy niszczącemu działaniu czasu i należało je koniecznie zastąpić nowemi. Zburzono więc naprzód jeden z masztów, antenę zaś rozpięto prowizorycznie w kształcie litery T na dwóch pozostałych masztach. Kierunek anteny wypadł wtedy figlarnie... na samo centrum Poznania. Wtedy rozpoczęto montaż nowego masztu o pięknej żelaznej konstrukcji na miejscu zburzonego drewniaka. Maszt ten wykończono w sobotę. Tymczasem zdjęto antenę (w czwartek), by ją powtórnie rozpiąć na nowym już maszcie, co nastąpi prawdopodobnie w poniedziałek. W tym to okresie „smok z cytadeli" był nieczynny ku uciesze naszych radjotów. Krótka to jednak radość, bo z chwilą ukazania się niniejszego artykułu stacja na cytadeli napewne da o sobie znak życia swem tak znanem i — przemiłem syczeniem. I znów będzie bigos w eterze, dopóki nie runą pozostałe dwa maszty drewniane zastąpione nowemi — a antenę trzeba będzie znów po dwakroć zdejmować i zawieszać. Czekają nas zatem jeszcze dwie „cisze radjowe", do czasu, kiedy stacja z cytadeli wyposażona będzie w piękne, żelazne maszty. Radujmy się! Może po nowych masztach przyjdzie kolej na „remont" aparatury nadawczej! Mimowoli nasuwa nam się powiastka o piekarzu, co to kazał ślicznie otynkować piekarnię... nazewnątrz — a klientom sprzedawał bułki z karaluchem w środku. Ha! Trudno! Jak płakać — to już lepiej na wesoło. Radjowym naszym czytelnikom przyrzekamy, że sprawą tą będziemy się nadal interesować, nie przestając bronić poznańskiego amatora i informując ogół w miarę otrzymywania nowego materjału.

5.000.000 odbiorników w ciągu roku.

Amerykańska statystyka za r. 1929 wykazuje, że St. Zjednoczone zakupiły w ciągu tegoż roku 4 do 5 miljonów radjoodbiorników za sumę 650.000,000 dolarów. W ciągu 1928 roku zakupiono tylko 2,5 miljona odbiorników za sumę 306.000.000 dolarów Cyfrą tą nie są bynajmniej objęte części do aparatów: sprzęty dodatkowe, jak baterje, głośniki, etc. lecz tylko gotowe aparaty odbiorcze Pomimo to rynek amerykański wcale jeszcze nie jest przesycony radjem i 80 proc. bieżących zapotrzebowań idzie na zastąpienie przestarzałych i bezużytecznych aparatów nowemi Poza tem jest jeszcze w Stanach Zjednoczonych około 10.000.000 mieszkań, mających wprawdzie światło elektryczne ale nie mających jeszcze radja, oraz około 10.000.000 mieszkań pozbawionych zupełnie kontaktu z prądem elektrycznym, w których aparaty radjowe z bateriami długo jeszcze będą znajdowały odbiorców Istnieją więc jeszcze w Stanach Zjednoczonych duże możliwości i dla dalszego rozwoju przemysłu radjowego.

A u nas. — U nas są jeszcze duże możliwości rozwoju radja i prawdopodobnie ilość abonentów radjowych znacznie wzrośnie, z chwilą uruchomienia wielkiej centrali w stolicy, która obejmie zasięgiem detektorowym prawie cały kraj.

Przestrzegamy

wszystkich naszych interesentów przed wysyłaniem pieniędzy dla nas w listach, gdyż — jak z otrzymywanych reklamacyj wynika — listy takie wcale nas nie dochodzą lub też odbieramy je bez gotówki. Poczta nie odpowiada za pieniądze, wysyłane w listach, a nawet zabrania takiego sposobu przesyłania gotówki.

Wszelką należność dla nas należy przekazywać tylko na konto nasze w Pocztowej Kasie Oszczędności (P.K.O.) w Poznaniu nr. 200 149 lub przekazem pocztowym.

Administracja.

SPORT

Hokej na lodzie

„AZS" — „Lechja" 2:0 (1:0, 0:0, 1:0). Zawody towarzyskie wspomnianych drużyn odbyły się wczoraj na ślizgawce „AZS" i przyniosły zasłużone zwycięstwo akademikom, którzy górowali nad rywalami w każdej fazie. Gra sama stała na niskim poziomie z powodu bardzo marnego lodu. Bramki uzyskali Ludwiczak i Warmiński. Sędziował p. Karaśkiewicz.

Poznański Okręgowy Związek Hokeja na Lodzie komunikuje, że zgłoszenia nowych członków przyjmuje oraz wszelkich informacyj udziela sekretarz Br. Marszałek Poznań, Chwaliszewo 17. Przyjmuje się też zgłoszenia na sędziów - kandydatów.

Narciarstwo

Na skoczni Bernina w Pontesina w zawodach eliminacyjnych przed wyjazdem do Oslo, zwyciężył Kaufmann nota 332.9 (skoki 68, 63, 64.5), 2. Trojani 320.7 (58, 62.5, 63), 3. Badrutt 318.5. (Radjo)

Łyżwiarstwo

Ballangrud po ukończeniu akademickich mistrzostw w Davos natychmiast wyjechał do swej ojczyzny, aby zdążyć na mistrzostwa Norwegji które odbyły się w Hamar. Zmęczony długą podróżą zwyciężył tylko w biegu na 1500 mtr., zajmując w biegu na 500 mtr. drugie miejsce z czasem 46.3 sek., na 10.000 mtr. drugie z czasem 18:35.2, oraz na 5000 mtr, trzecie 9:02. 7. W ogólnej klasyfikacji zajął najlepsze miejsca i tem samem zdobył tytuł mistrza Norwegji ponownie. (Radjo)

Pięściarstwo

„HCP" — „Sokół" i „Drużyna Błękitna". Na mecz powyższych klubów, który odbędzie się jak wiadomo w niedzielę o godz. 18 w sali HCP (Górna Wilda 180) ustalono następujące pary które podajemy w kolejności wag, przyczem zawodników „HCP" wymieniamy na pierwszem miejscu: Malinowski — Nowodworski (Sokół), Buszka — Wiza (S), Czerniak — Kulczewski (S), Lipiński — Kuczek (Druż. Bł.), Wojewoda — Nowicki (S), Bernard — Jaśkowiak (S), Szwabka — Waligóra (D. Bł), Fronczak — Tilgner (S).

Piłka nożna

Terminarz rozgrywek ligowych. Na walnem zebraniu ustalono następujący terminarz rozgrywek pierwszego koła: 23. 3. „Warta" — „Ruch"; 30. 3. „Polonia" — „Cracovia"; „Wisła" — „Warszawianka" i „ŁTSG" — „Warta"; 6. 4. „ŁKS" — „ŁTSG", „Cracovia" — „Ruch", „Pogoń" — „Warszawianka" i „Warta" — „Polonia"; 13. 4. „Warszawianka" — „Polonia"; „Ruch" — „Legja", „ŁKS" — „Garbarnia", „Wisła" — „Warta", i „Czarni" — „Cracovia"; 20. 4. „Garbarnia" — „Wisła"; 27. 4. „Polonia" — „Pogoń", „Czarni" — „ŁTSG", „ŁKS" — „Wisła", „Warta" — „Warszawianka", „Cracovia" — „Garbarnia"; 3. 5. „Legja" „Warta", „Pogoń" — „Wisła", i „ŁTSG" — „Czarni"; 4. 5. „Warszawianka" — „Cracovia", „Garbarnia" — „Polonia" i „Ruch" — „ŁTSG"; 18. 5. „Polonia" — „Wisła", „ŁKS" — „Warszawianka", „Pogoń" — „Czarni", „Ruch" — „Garbarnia" i „Cracovia" — „Legja"; 25. 5. „Legja" — „Garbarnia", „ŁKS" — „Warta", „Wisła" — „ŁTSG", „Pogoń" — „Cracovia"; 29 5. „Warszawianka" - „Czarni"; 1. 6. „Polonia" — „ŁKS", „Warta" —„Garbarnia", „Ruch" — „Pogoń", i „Wisła" — „Cracovia"; 8 i 9 6. „Legja" — „Warszawianka" i „Ruch" — „ŁKS"; 19 6. „Legja" — „ŁKS", „Garbarnia" — „Czarni", „ŁTSG" — „Pogoń"; 22. 6. „Warta" — „Cracovia", „Wisła" — „Ruch", „Czarni" — „Polonia", „ŁKS" — „Pogoń" i „Warta" „ŁTSG"; 29. 6. „Warta" — „Czarni", „ŁTSG" — „Garbarnia", „Cracovia" — „ŁKS", „Pogoń" — „Legja"; 6. 7. „Legja" — „Wisła", „Pogoń" — „Warta", „Cracovia" „ŁTSG", „Ruch" — „Cracovia"; 13. 7. „Warszawianka" — „Ruch", „Garbarnia" — „Pogoń", „Czarni" — „Wisła" i „ŁTSG" — „Legja".

Mecze Garbarnia — Warszawianka, Warszawianka — ŁTSG, Polonia — Legja, ŁTSG — Polonia i Polonia Ruch, wobec niemożności dojścia do porozumienia z klubami, zostaną wyznaczone przez wydział gier ligi.

Gospodarze są wymienieni na pierwszem miejscu. (PAT)

Walne zebranie warszawskiego OKS składało się z dwóch części: w pierwszej uchwalono wreszcie nowy regulamin, co już powinno było się odbyć przed rokiem; w drugiej toczyły się właściwe obrady, którym przewodniczył prezes PKS, p. Mallow, po zagajeniu przez ustępującego prezesa, p. mjr. Dudryka. Zebranie zapowiadało się dość burzliwie ze względu na liczne grzechy ustępującego zarządu, który bardzo rzadko urzędował w komplecie z powodu ciągłych wyjazdów prezesa i choroby wiceprezesa, — jednakowoż przewodniczący zdołał opanować temperamenty. Po odczytaniu sprawozdania zarządu i komisji rewizyjnej, nastąpiła bardzo ożywiona dyskusja, w której krytykowano dość ostro ustępujących. W końcu jednak udzielono zarządowi absolutorjum oraz wyrażono podziękowanie. Wybory dały wynik następujący: prezes p. Krukowski, członkowie pp.: kpt. Szolc, Studentowski, Laskowski, Glinka, Pasieczny i Zawisza, przyczem podział mandatów nastąpi na pierwszem zebraniu zarządu. Na walne zgromadzenie PKS delegowano pp. Krukowskiego, Mula i Laskowskiego. Jako zasadniczą uchwałę należy wymienić, iż walne zebranie sprzeciwia się stanowczo wszelkim zakusom utworzenia odrębnego kol. sędziów ligi.

Ping-Pong

W pierwszym dniu mistrzostw świata rozgrywanych w Berlinie uzyskano następujące wyniki: Niemcy — Walja 5:0, Łotwa — Walja 6:0, Indje — Litwa 6:0, Czechosłowacja — Angla 5:1, Węgry Szwecja 5:0, Łotwa — Indje 5:1, Austrja — Litwa 5:0, Austrja — Niemcy 5:2, Anglja — Litwa 5:2, Węgry — Łotwa 5:0, Austrja — Indje 5:1, Szwecja Niemcy 5:0. (Radjo)

Tennis

Kryty kort AZS. Wzorem lat ubiegłych sekcja tennisowa AZS i w tym r. otworzyła boisko zimowe w Pałacu targowym przy ul. Marsz. Focha, czynne codziennie od godziny 8 do 22, przyczem okres od 8 do 11, 14 do 16 i 20 do 22 zarezerwowano do gry z trenerem. Frekwencja narazie jest dość słaba, chociaż kort jest dostępny nietylko dla członków AZS lecz również dla członków innych klubów i to w dodatku na dogodnych warunkach. Wszyscy tennisiści traktujący ten sport poważniej powinni pilnie korzystać z okazji, gdyż jest to najlepsz trening do występów na korcie otwartym umożliwiający utrzymanie przez zimę ciała w należytej kondycji.

Kort sam, jest według słów trenera p. Witolda Pulsta, jednym z najlepszych w Polsce, przyczem ne specjalne podkreślenie zasługuje wprost idealne oświetlenie. Jak wiadomo jes tam przez dach szklany oświetlenie górne i przez okna boczne. Wieczorem żarzą się silne lampy elektryczne. Boisko ma wymiary przepisowe i podłogę kamienną, co jednakże nie powinno odstraszać, gdyż zagranicą nieomal we wszystkich halach są takie podłogi; n. p. w Niemczech tylko jedna hala, wybudowana w ubiegłym roku w Wiesbadenie ma pokrycie ziemne. P. Pulst trenował w latach ubiegłych w Warszawie, Grudziądzu i w Bydgoszczy.

W końcu lutego lub początkach marca AZS urządza turniej na korcie krytym, przyczem zaznaczyć należy że mistrzostwo w takim turnieniu w latach 1927 i 1928 zdobył p Warmiński. W roku ub. z powodu przygotowań to PWK nie było rozgrywek. Zgłoszenia i informacje o treningach w hali udziela sekretarjat sekcji tennisowej AZS ul. Noskowskiego 4.

Wioślarstwo

Tow. Wiośl. „Polonja" przypomina swym członkom o ćwiczeniach gimnastyki, które odbywają się we wtorki i czwartki od godz 19.30 w sali gimn im. Adama Mickiewicza przy ul. Marszałka Focha (naprzeciw kościoła łazarskiego). Wzywa się członków czynnych do jaknajliczniejszego udziału.

„Klub Wioślarski z r. 1904 zawiadamia wszystkich czynnych wioślarzy, że w poniedziałki, czwartki i soboty przeznaczone są dla ćwiczeń w basenie tylko dla tych którzy dotąd nie przeszli przez ręce trenera Reinhardta i dla nowowstępujących. Środa przeznaczona tylko dla senjorów; wtorki, piątki — dla wioślarzy którzy przechodzili wyszkolenie trenera. W niedzielę do południa o ile nie ma mrozu odbywają się wyjazdy dla wszystkich wioślarzy; w razie mrozu — ćwiczenia lekko-atletyczne.

Wśród zawodowców

Johnny Risko — Bertazzolo, zwyciężył w 10 starciach wysoko na pkt. pierwszy. (Radjo)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: W dziesiątą rocznicę śmierci ś. p. Feliksa Koszutskiego ofiaruje najbliższa rodzina ku uczczeniu jego pamięci 20 zł; — Władysława Matysiakówna 5 zł; — M M. z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo 3 zł; Helena Śpiewakowa 20 zł; — Zofja Malińska 5 zł; — I. G z prośbą o zdrowie 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 1 644.79 zł.

Na chleb św. Antoniego: M. W. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 183,40 zł.

Borykając się z trudnościami codziennego życia i narzekając na biedę zapominamy, że często winę tego smutnego stanu ponosimy sami Mianowicie lgnąc jak mucha do lepu do towarów zagranicznych, a zwłaszcza specyfików leczniczych wysyłamy miljony złotych z Polski podczas gdy nabycie ich nie zawsze jest konieczne gdyż można je z łatwością zastąpić wyrobami krajowemi Pw 7453 47.50

TABLETKI PARAMINT „ERBE" o przyjemnym smaku i zapachu stanowią sympatyczny i **PEWNY ŚRODEK DESINFEKUJĄCY GARDŁO I KRTAŃ,** nietylko dla chorych lecz i zdrowych, przy pielęgnowaniu osób chorych zaraźnie, oraz podczas epidemji tak w domu jak i w szpitalach, szkołach, urzędach, w tramwaju i w kinie. **PARAMINT „ERBE"** zażywaj kilka razy dziennie abyś się nie zaraził **GRYPĄ, ANGINĄ** lub innemi chorobami.

Do nabycia w aptekach i drogerjach.

Dnia 16 b. m., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Stanisław Ignor

opiekun społeczny XXII. Komisji Ubogich.

W Zmarłym straciła komisja nasza sumiennego i gorliwego członka, a zaletami Swemi zjednał sobie wszystkich, którzy Go znali. zw 21 388

Cześć Jego pamięci!

XXII Komisja Ubogich.

Dnia 20 stycznia 1930 r., o godz. 14,15, zasnął w Bogu, ś. p. zw 21 382

Maksymiljan Luks

W Zmarłym straciliśmy troskliwego zięcia, ukochanego, najlepszego szwagierka. Niech Mu ziemia lekką będzie.

Cichowiczowa z córką.

Poznań, w styczniu, Wierzbięcice 30.

W poniedziałek wieczorem, zasnęła spokojnie w Panu, opatrzona św. Sakramentami, ś. p.

Helena z Reicheltów Łukomska

przeżywszy lat 77. Pogrzeb z kostnicy na cmentarzu farnym odbędzie się w czwartek, 23 b. m., o godzinie 3,30 po południu. Nabożeństwo żałobne za ukochaną Zmarłą odbędzie się w kościele ks. ks Salezjanów przy Wronieckiej 9, w piątek, o godzinie 9, na które zaprasza serdecznie

rw 8450 strapiona

siostra.

W poniedziałek, dnia 20 stycznia 1930 r. zasnął w Bogu, po długich, ciężkich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, drogi ojczulek, ś. p.

Maksymiljan Luks

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 23 b. m. o godzinie 15,30 z domu żałoby na cmentarz parafji Bożego Ciała. Msza św. nazajutrz o godz. 8 w kościele O. O. Zmartwychwstańców na Wildzie. W miejsce osobnych uwiadomień donosi

stroskana

żona z synem.

Poznań, Gen. Kosińskiego 9.

zw 21381

Dnia 20 stycznia 1930 r. zasnął w Bogu członek nasz i Kolega, ś. p. zw 21383

Maksymiljan Luks

pom. zawiad. sekcji warszt.

R. I. P.

Pogrzeb odbędzie się dnia 23 b. m., o godzinie 15,15 z domu żałoby przy ul. Kosińskiego 9.

Zrzeszenie Pracowników Adm. Techn. P. K. P.

Wielebnemu Duchowieństwu, Tow. Przemysłowemu „Sobieski", Tow. „Sokół", Katolickiemu Towarzystwu Robotników przy Tumie, Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym za szczere dowody współczucia oraz liczne wieńce i udział w pogrzebie naszej najdroższej matki, teściowej i babci, ś. p.

Marji Borowiczowej

składają najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

zw 21 384 W smutku pogrążeni **Władysławostwo Borowiczowie.**

Podziękowanie.

Wszystkim Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym za oddanie ostatniej przysługi i liczne wieńce oraz dowody szczerego współczucia, z powodu zgonu najukochańszego naszego synka i braciszka, ś. p. zw 21 391

Janeczka

składają najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Zygmuntowie Lewalscy z synkiem Stefankiem.

Gruźlica płuc

jest nieuchronną koroną, nie robiąc różnicy ni płci, wieku i stanu, zabrała miljony ludzi.

Przy zwalczaniu chorób płucnych bronchitu,

uporczywego, męczącego kaszlu i t. p. stosuja pp. Lekarze

BALSAM THIOCOLAN-AGE,

który ułatwiając wydzielanie się niewidzialnych zarodków organizm samopoczucie chorego oraz powiększa wagę ciała. Używa się za poradą lekarza. nw 8122

Sprzedają apteki. **Sprzedają apteki.**

Wielkopolska Hurtownia Szkła Sp. Akc.

Tel. 55-59. Poznań, Półwiejska 9. Tel. 55-59.

Filja Bydgoszcz, ulica Emila Warmińskiego 12.

poleca Pw 8729-3 86

SZKŁO OKIENNE

dachowe, meblowe, ogrodowe, zygzałowe, szyby do okien wystawowych, cegły, dachówki, posadzki szklane, kit szklarski, diamenty, listwy do ram obrazowych, obrazy marki F. F.

Własna fabryka luster i szlifiernia szkła wykonuje i odnawia lustra, dostarcza gotowe oszklenia kramnic, szyby gięte i t. p.

We wtorek, dnia 21 bm., o godz. 7,30, podobało się Panu Bogu powołać do grona Swych aniołków naszą najdroższą i nigdy niezapomnianą coreczkę i siostrzyczkę

Oleńkę

w czwartej wiośnie życia.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 24 bm., o godz. 4 po południu z kostnicy cmentarnej w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni

Sylwestrostwo Nalierałowie z córką.

Poznań, św. Józefa 5.

zw 21+0

Rabka Zdrój

Pierwszorzędny pensjonat „STELLA" Oktawji Piechockiej

otwarty cały rok. Łazienki solankowe w domu. Kuchnia wykwintna, oddzielna dla dzieci i djetetyczna. **Telefon nr. 11.**

Pw 8249-82

To jest

nowe

opakowanie papierowe

zżółtej

musztardy „Palmo"

1/8 kg 0,35, 1/4 kg 0,65 1/2 kg 1,25 zł.

nw 4938

---

3 pokoje

frontowe przy ul. Podgórnej, I piętro na biuro zaraz od gospodarza do **wynajęcia.** Zgłoszenia do Kurjera pod **zw 21363**

M. Mindykowski

Poznań. ul. Żydowska 33.

Kasjerka

z kilkoletnią praktyką poszukuje posady w majątku ziemskim od 1. II lub później. Oferty Kurjer zw 21389

STENOTYPISTKI

biegle stenografującej z znajomością języka niemieckiego **poszukujemy.** Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw i podaniem kierować do

Pomorskiej Spółdzielni Wydawniczej,

TORUŃ, ul. Szeroka 11. zw 21370

Bratnia Pomoc uczniów Szkoły Zdobniczej w Poznaniu

chcąc przyjść z pomocą niezamożnym kolegom i ułatwić im studja przez umożliwienie zarobkowania, przyjmuje zamówienia na wszelkiego rodzaju prace z zakresu sztuki stosowanej jako to: grafiki, malarstwa dekoracyjnego, rzeźby, architektury wnętrz, ceramiki, tekstylu. Zamówienia prosimy kierować do **Bratniej Pomocy Państw. Szk. Szt. Zdobn. i Przem. Art. w Poznaniu,** ul. Jezuicka 5. zw 21 320

„Krynica", renomowany pensjonat

Dra Łazarskiego — Telefon nr. 19

w centrum zdroju przy Alei Lip. Komfortowe pokoje, hall, korytarze ogrzane, kanalizacja, wodociąg i elektryka. Eleganckie salony jadalne, fortepian. Towarzystwo doborowe. Kuchnia wykwintna, zdrowa i obfita. Pokój z pełnem utrzymaniem, opałem i wszelkimi dodatkami łącznie 15 zł dziennie.

Pensjonat otwarty cały rok. nw 7732

Zakład masaży leczniczych i kosmetycznych

Podaję do łaskawej wiadomości, iż z dniem 15 stycznia po gruntownej renowacji i powiększeniu oraz urządzeniu podług najnowszych wymogów techniki otworzyłam ponownie mój zakład. Jako fachowa masażystka z długoletnią praktyką wykonuje masaże całkowite oraz kosmetyczne twarzy i głowy. Usuwanie zmarszczek, wągrów, łupieżu i zapobieganie wypadaniu włosów i bólem głowy. Częściowe i całkowite naświetlania za poradą pp. lekarzy.

Dziękując Szan. mej Klijenteli za dotychczasowe zaufanie proszę o łaskawe dalsze poparcie.

H. Giernatowska

Pw 8733-3,105 **Dyplom. specj. masaży.**

Wrocławska 19, dawn. Rom. Szymańskiego.

TARGI BRYTYJSKIE

w ROZSZERZONYM GMACHU OLYMPJA w LONDYNIE i w CASTLE BROMWICH, w BIRMINGHAM

Choc gmach Olympja jest już najdoskonalszą halą wystawową w Anglji, został on specjalnie rozszerzony, celem zapewnienia wygodnego pomieszczenia dla Kupców, którzy odwiedzą Sekcję Londyńską Targów w roku bieżącym. Czyni się wszystko co tylko można, aby zapewnić jaknajwiększy komfort wystawcom i kupującym.

Na targach obecni będą kupcy z całego świata, aby zakupić towary brytyjskie.

Należy zawczasu poczynić starania, celem odwiedzenia tej wielkiej Wystawy towarów Brytyjskich.

OD 17 DO 28 LUTEGO 1930 R.

BLIŻSZYCH SZCZEGÓŁÓW UDZIELAJĄ NIŻEJ WYMIENIONE URZĘDY, GDZIE RÓWNIEŻ WYDAWANE BĘDĄ KARTY WEJŚCIA:-

a. DEPART HANDLU ZAGRANICZNEGO (Dep. of Overseas Trade) 35, Old Queen Street, London, S.W.1.

b. SEKRETARZ IZBY HANDLOWEJ w Birmingham, The Secretary, Chamber of Commerce Birmingham, Anglja.

c. WYDZIAŁ HANDLOWY AMBASADY ANGIELSKIEJ w WARSZAWIE, ul. Piękna 6.

LUB

d. NAJBLIŻSZY KONSULAT BRYTYJSKI

nw 7734

PARCELE

budowlane, w różnych częściach miasta Poznania, o dobrem położeniu na dogodnych warunkach spłaty poleca

Spółka Osadnicza w Poznaniu, Spółka Akcyjna

Tel. 31-16 ulica Rzeczypospolitej 1. Tel. 31-16.

Instytucja upoważniona przez Ministra Reform Rolnych do przeprowadzania parcelacji majątków ziemskich.

Pw 8769-3,115

OKAZYJNA SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

Dürrkopp 10/30 K. M. Torpedo
Benz 10/30 K. M. Torpedo
Tatra landaulet 2 cyl.
Fiat 501 Pw 8797-4.88

Wszystkie wozy w bardzo dobrym stanie korzystnie do sprzedania

Imperatorauto
ul. Sew. Mielżyńskiego 23. (Hotel Monopol)

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

Zdrowie niemowlęcia,
urodę dziecka
zapewnia

FOSFATYNA FALIÈRA

Znana mączka odżywcza gorąco zalecana w okresie odstawiania dziecka od piersi oraz jego rozwoju.

WSZĘDZIE DO NABYCIA

Tw 919

Skład żelaza

w najlepszym biegu, istniejący od 30 lat, w większem mieście powiatowem (Poznańskie), przy rynku, wielkie ubikacje, z powodu choroby właściciela **zaraz do sprzedania.** Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 390

Z powodu zamążpójścia sprzedam dobrze prosperujący

skład towarów krótkich

przy najruchliwszej ulicy miasta Poznania, tylko za gotówkę. Adres wskaże ekspedycja Kurjera Pozn. pod zw 21 379

Kocioł parowy

Kornwall dwup omienny 96 m², 8 atm., Kornwall dwupłomienny 90 m², 6 atm., maszyna parowa 75 K. M., 20 wind (Lewar) 10, 12, 18 to. tanio do sprzedania Pw 8796-71 88

Inż. Latussek, Katowice, Rynek 6.

Sprzedam dom

oraz dobrze prosperujący **skład rzeźnicki** w centrum miasta Poznania z kompletnem urządzeniem i zapędem elektrycznem tylko mistrzowi. Bliższej wiadomości udzieli

M. Maserak, Stary Rynek 44.
nw 5424

PAWILONY

z drzewa, nadające się do przeniesienia i przebudowy na hale fabryczne, bazary i t. p. — sprzeda bardzo korzystnie

Zarząd Targów, Poznań, ul. Marszałka Focha 18

Informacyj udziela i oferty przyjmuje Urząd Targów do dnia 5 lutego 1930 r. Pw 8787-4,57

Poszukuję zaraz lub później
do magazynu artykułów męskich
zdolnej ekspedjentki
oraz
ucznia - uczenicy

Zgłoszenia piśmienne i osobiste z odpisami świadectw i podaniem referencji przyjmuje Pw 8782-4,46

The Gentleman wł. St. Schaefer
Poznan, 27 Grudnia nr. 4.

Kasyno Obywatelskie

Kiszki z kapustą

(własnego wyrobu) jak i **mięso z kotła**

rano o godz. 10 w czwartek, 23 stycznia r. b.

na które Szan moich gości jak i sympatyków jaknajuprzejmiej zapraszam nw 8437

Zamkowa 3 **Jan Hejnowicz,** gospodarz.

3 plansychtry

4-działowe w komplecie, marki Hipkow (Niemcy) **korzystnie do sprzedania.** Oglądać można takowe do marca r. b. w ruchu. zw 21395

Rawicki Młyn Parowy T. z. o. Rawicz (Wlkp.)

Poważna przyszłość dla zdolnego handlowca.

Poszukuje się na Województwo Poznańskie

specjalnie zdolnego akwizytora

dla najwyższego gatunku amerykańskich traktorów gąsienicowych, sławnej światowej marki

CATERPILLAR

Osoba reflektująca na powyższe stanowisko musi posiadać takie kwalifikacje, by w przyszłości mogła objąć samodzielne kierownictwo Poznańskiego oddziału sprzedaży i obsługi technicznej na

traktory Caterpillar i samochody Packard

Zgłoszenia proszę skierować z zaufaniem pod adresem: **Maurice Pate - American Auto, Warszawa, Boduena 4.** w 7815,8,120

Kasjerka-książkowa

na majątek 2 – 3000 mórg **potrzebna od 1. 2. r. b.**
Piśmienne zgłoszenia zw 21392

„Powiernik", Sew. Mielżyńskiego 1.

800 zł miesięcznie

i więcej zarobią PANIE

lekkiem podróżowaniem. Fachowość niepotrzebna. Warunki: dobra garderoba. Zgłoszenia w czwartek i piątek, od godz. 10—12 przed poł., i od 3—10 po poł., przy **ulicy Romana Szymańskiego nr. 10, I. p. prawo.**

zw 2 380

Handlowiec

(lat 28) z praktyką i rutyną ogólno-handlową, dobrze obeznany z biurowością i korespondencją (władający jęz. pol. i niem.), posiadający także gruntowne wiadomości z zakresu asekuracji oraz znajomość spraw technicznych — na samodzielnej, niewypowiedzianej posadzie, **poszukuje odpowiedniego stanowiska** celem polepszenia sobie warunków. Łask. zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 21 397

Starsza doświadczona gosposia

z długoletnią praktyką, znająca wszelkie prace, wchodzące w zakres gospodarstwa wiejskiego i domowego, **poszukuje posady** na wsi lub w mieście do mniejszego gospodarstwa (1—3 osób). Może przedłożyć pierwszorzędne świadectwa. Wymagania skromne. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn pod zw 21 387

Większe przedsiębiorstwo przemysłowe poszukuje zaraz dla oddziału Tp 957

prawnego asystenta

z gruntowną znajomością języka polskiego i niemieckiego oraz stenografją polska i niemiecka. Petenci, którzy już pracowali w tym charakterze, mają pierwszeństwo. Oferty należy kierować pod szyfrą **„WK. 410"** do Tow. Reklamowej Międzyn. Sp. z o. o. g. r. **Rudolf Mosse, Katowice, Mickiewicza 4.**

24 godz.

odzież balową i wieczorową

czyści chemicznie „BARWA"

wł. S. Kałamajski

Zlecenia przyjmują składy własne:

Poznań: Plac Wolności 6.
ul. Wielka 18, róg W. Garbar.
ul. Marsz. Focha 49.
Wierzbięcice 49.
Rynek Jeżycki 1, róg ul. Kraszewskiego.
Toruń: Szeroka 21.
Ostrów: Rynek 28.
Leszno: Rynek 25.
Pw 8661-8,15

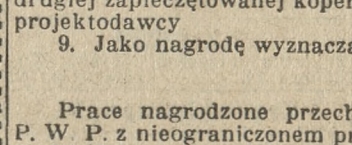

Poszukuję

heblarki i stół

do falcowych, cementowych dachówek za gotówkę Oferty do Kurjera pod **dw 3965**

Brylanty

najkorzystniej w firmie

W. KRUK

jubiler, Poznań, ul. 27 Grudnia 6.
Kw 1519

Mieszkanie

5-pokojowe, komfortowe, centrum, I piętro, **oddam.** Kurjer **zw 21395**

Dobrze zaprowadzona

Fabryka Czekolady

na Górn. Śląsku jest do **sprzedania lub wydzierżawienia,** na korzystnych warunkach. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 21394**

Fabryka

wód mineralnych

z powodu stosunków rodzinnych okazyjnie na **sprzedaż.** Zgłoszenia Kurjer **zw 21396**

Poszukuję

dzierżawy restauracji

w Poznaniu lub w większem powiatowem mieście zaraz lub 1 lutego. Oferty do Kurjera pod **zw 21371**

Państwowa Wytwórnia Prochu i Materjałów Kruszących w Zagożdżonie ogłasza konkurs na:

GODŁO PAŃSTWOWEJ WYTWÓRNI PROCHU I MATERJAŁÓW KRUSZĄCYCH.

1. Do udziału zaprasza się wszystkich artystów polskich.
2. Godło powinno być proste i poważne.
3. Wymiar projektu wykonany na papierze rysunkowym ma wynosić 20 × 20 cm. i w zmniejszeniu 2 × 2 cm.
4. Elementem zasadniczym projektu winno być zobrazowanie wytwórczości P. W. P., t. j. materjałów wybuchowych przemysłowych lub prochów myśliwskich.
5. Dobór barwy pozostawiony jest do uznania projektodawcy z tym, że w rysunku winien być zawartym motyw godła państwowego i brzmienia firmy: „P. W. P."
6. Projekt zasadniczy nie powinien przypominać w niczem jakiekolwiek już istniejącej reklamy z tej dzidziny.
7. Projekty należy nadsyłać pod adresem:
„Państwowa Wytwórnia Prochu i Mat. Kruszących"
w Zagożdżonie (pow. Kozienice).
Dyrektor Handlowy.
8. Projekty należy nadsyłać niepodpisane, z uwidocznionem hasłem, w zapieczętowanych kopertach, z napisem **KONKURS NA GODŁO.** Równocześnie załączyć należy w drugiej zapieczętowanej kopercie nazwisko i dokładny adres projektodawcy dw 3942
9. Jako nagrodę wyznacza się: nagroda I. — zł 600,—
nagroda II. — zł 400,—
nagroda III. — zł 250,—

Prace nagrodzone przechodzą na wyłączną własność P. W. P. z nieograniczonem prawem reprodukcji Poza tem P. W. P. zastrzega sobie prawo zakupienia pewnej ilości prac nienagrodzonych, na ogółem zł 1 000,—.

10. Jury powołuje Dyrekcja P. W. P. Wynik konkursu podany będzie do wiadomości w ciągu dnia 14 po ostatecznym terminie nadsyłania projektów, w dziennikach, w których zamieszczone zostaje niniejsze ogłoszenie.
11. Ostateczny termin nadsyłania projektów do dnia 1 marca 1930 r.
12. Wszelkie informacje, których ewentualnie niniejsze ogłoszenie nie wyczerpuje, udzieli Państwowa Wytwórnia Prochu i Materjałów Kruszących w Zagożdżonie, pow. Kozienice, Biuro Sprzedaży.

UWAGA: Wszelką korespondencję w tej sprawie należy zaopatrywać napisem „KONKURS NA GODŁO".

2 N. 1/30.

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Co do majątku Spółdzielni Roln.-Handl. z odp. ogran. **„Rolnik" w Wieleniu** — wdraża się z dniem dzisiejszym t. j. z dniem 17 stycznia 1930 r., o godz. 10 przed południem postępowanie upadłościowe, ponieważ spółdzielnia popadła w stan niewypłacalności i zaprzestała wypłat.

Zarządcą masy upadłościowej mianuje się Arnolda Sommera, kupca w Wieleniu n/Not. nw 6399

Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 7 marca 1930 r.

Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestji, wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin **na dzień 14 lutego 1930 r., godz. 10 przed poł.,** zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 14 marca 1930 r., o godzinie 10 przed południem.

Wszystkim, którzy posiadają jakiekolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu a nawet poleca się im, aby najpóźniej do dnia 14 lutego 1930 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy.

Wieleń n/Not., dnia 17 stycznia 1930 r.

Sąd Grodzki.

Dobrze zaprowadzona w rejonie nadnoteckim i Pomorza
hurtownia towarów kolonjalnych i palarnia kawy
w Bydgoszczy, z towarem lub bez, korzystnie do nabycia. Poważni reflektanci zechcą się zgłosić do eksp. Kurj. Pozn. pod dw 3890

UCHWAŁA. W sprawie zapobiegawczej nad firmą **M. Neumark i S-ka**, Sp. z o. o. **Poznań**, St. Rynek 96, **umarza się postępowanie zapobiegawcze** z powodu upływu 9-miesięcznego terminu odroczenia wypłat na koszt wnioskującego (art. 27 i 29 rozp. z 6. 3. 1928). Poznań, dnia 15 stycznia 1930. **Sąd Grodzki IIa.** nw 6398

Przetarg publiczny

W sobotę, 25 b. m., o godzinie 10 w **Kotowiecku**, pow. Pleszew, będę sprzedawał na rachunek interesowanego najwięcej dającemu za gotówkę: dw 3961

1539 bali słomy żytniej prasowanej

Garstka, komornik sądowy w Pleszewie.

Przetarg publiczny

w Swarzędzu, wyznaczony na dzień 23 stycznia rb. godzina 11, **nie odbędzie się.**

(—) Gabrysiak
urzędnik egzekucyjny Wydziału powiatowego, pow. pozn.
dw 3963

OGŁOSZENIA DROBNE

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Ogłoszenia wśród drobnych: **1-łamowy milimetr 60 groszy**

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. — 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Futra
po sezonie sprzedaję tak tanio, że nikt nie powinien minąć mego składu. — Dobrowolski, św. Marcina 1. zdw 91 546

Teren
pod budowę willi lub domu w najpiękniejszej dzielnicy Poznania, przed Sołaczem, obszaru ca. 3.200 m² zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 4.78
Pw 8790 4.78

Samochód
limuzyna, 6 osobowy 14/45 gotowy do jazdy do oddania za 3 500 zł. Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 4.80.
Pw 8791 4.80

Radjo
5 lampowe i piec elektryczny — sprzedam, Patrona Jackowskiego 11, IV. ptr., lewo. jw 3273

Piekarnia
egzystująca 40 lat sprzeda „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 92 873

Eleganckie
ubranie smokingowe nowe tanio sprzedam. Balcerzak, Kraszewskiego 30, parter. jw 3275

Okazyjna sprzedaż
nowych i używanych samochodów czterodrzwiowych karetek Forda najnowszego typu miejsce szofera oddzielone oszkloną przegródką. Dogodne warunki „Autoruch", Sp. z ogr. odp. w Poznaniu. Fabryka karoseryj autobusowych, ciężarowych, ambulansowych i t. d. Specjalność warsztatów Naprawa Fordów, ul. Marszałka Focha narożn. ul. Palacza telefon 77-75. Pw 8671-4.74

Dom
ze składem, ogrodem 7 ubikacyj, w handlowem mieście sprzedam, cena 11 000, dzierżawa miesięczna 100 zł Właścicielka Kamieńska, Poznań, Kwiatowa 11.
zdw 91 958

Lustro 2×3 m
nadające się do cukierni, restauracji, kina lub większego magazynu bardzo korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia firma St. Pahl, Poznań, Marsz. Focha 29, magazyn mebli. zdw 91 998

Szafę
ogniotrwałą tanio sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 92 858

Na kolendy
krzyże, lichtarze, kropielniczki poleca Hurtownia Szkła, Michalak i Stypulkowski, Poznań, Jezuicka 10. zdw 92 850

Naprawy
zegarków zwykłych i drogocennych oraz biżuterji wykonuje fachowo i przystępnie Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 92 842

Wyżły
sprzedam dobre pod gwarancją. Maj. Grudzielec, leśnik, p. Bronów, pow. Pleszew. zdw 92 838

Tanio sprzedam
sypialnię, salonik, kuchnię i elektrolux razem lub częściowo. — Adres Kurjer zdw 92 834

Pies
z rodowodem „Doga Niemiecka" ładny okaz, ostry sprzedam. Tel. 5112. zdw 92 836

Skład
kolonjalny z urządzeniem, towarem i mieszkaniem w małem mieście za 1 000 zł sprzedam z powodu objęcia przedsiębiorstwa po rodzicach. Oferty Kurjer zdw 92 833

Skład
kolonjalny i galanteryjny w Poznaniu, obszerne mieszkanie, 24 lata w jednych rękach, na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 92 879

Rzeźnictwo
na przedmieściu Poznania z urządzeniem motorem i dużemi ubikacjami na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 92 703/4

Maszynę
damską i krawiecką sprzedam. Rybaki 9, skład zdw 92 813/4

Pianino
prawie nowe tanio sprzedam. — Lambryczak, ul. Ślusarska 2, w podwórzu, I piętro. zdw 92 908/a

Dom
3 pokoje, skład kolonjalny, 2 morgi ogrodu, cena 6 000, wpłaty 4.000 złotych, sprzeda Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 92 913/14

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pahl ul Marszałka Focha 29, magazyn mebli, tel 64-25. Pw 6 186 41,75

Hotel
„Dom Polski" z kinem z przyległą kamienicą czynszową i z placami budowlanemi w mieście powiatowem, gimn., wojsko, dwa kina, na miejscu dalej „Ogród zamkowy" z restauracją, sceną i dużą salą, krzystnie na sprzedaż, wskutek likwidacji spółdzielni. Oferty składać należy u likwidatora A. Kralewskiego w Świeciu n/Wisłą. zdw 90 012

Frotery
Universum o miłym, żywicznym zapachu, biały i żółty do parkietów, z dodatkiem farby do podłóg malowanych oraz płynny à la zagraniczny są chlubą polskiego przemysłu chemicznego. Drogerja Universum — Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 7179-46.190

Gościniec
w mieście pow., obszerne podwórze, z przyległościami, stajnią i t. d. zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 540

Smoking
i cutaway prawie nowy, elegancki na średnią, smukłą figurę, sprzedam. Matejki 1. II.
zdw 90 031

Kamienica
dochód 6 000 zł rocznie na prowincji do sprzedania cena 55 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 92 664

Zamienię
na dom w mieście, wydzierżawie lub sprzedam dom, w tem restauracja sala do zabaw, skład kolonjalny i rzeźnicki. Masywne zabudowania od tego 32 morgi ziemi w dużej wsi kościelnej, bez konkurencji, wartość 50.000. — „Piast", św. Marcin 47.
zdw 92 647

Gospodarstwo
50 mórg pszenno buraczanej ziemi, budynki dobre, żywy i martwy inwentarz kompletny, sprzedam za 14 000 wpłaty 7 000 zł, reszta podług ugody. Bartmiński, Poznań, Warszawska 3.
zdw 92 348

Paryski model
suknię balową, korzystnie sprzedam. Konopnickiej 7. zdw 92 342

Skrzydło
czarne (Wolf Wiedeń) z powodu braku miejsca sprzedam. Oferty Kurjer zdw 92 338

2 kanarki
z klatką sprzedam Maraz, Kanałowa 14. zdw 92 661/62

Zegarmistrzowski
skład w Poznaniu sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 92 463

Pianino
jak nowe sprzedam za gotówkę. Adres wskaże Kurjer
zdw 92 493

Gospodarstwo
50 mórg, ziemia buraczana, drenowana, zabudowania murowane po ddachówką, dom 4 pokoje, 3 konie, 4 krowy dojne, jałówka, świnie, drób Maszynerja kompletna, wpłaty 14.000, reszta pozostanie na 10 lat, sprzeda Argus, Poznań, Piekary 18.
zdw 92 891/2

Maszynę
damska 100, gramofon 50, rower 80, sprzeda Warsztat Mechaniczny, Kraszewskiego 5.
zdw 92 854/5

Nowa platforma
na sprzedaż. Świetek, Marsz. Focha 25, przy dworcu. zdw 92 683/4

Używane
meble tanio, Kozłowski, Szewska 15 zdw 92 497/8

Platforma
na 30 ctr oraz wózek dwukołowy tanio sprzedam Poznańska 18.
zdw 92 641

Sypialnie
dobrze wykonane, szafy dwumetrowe, rzeźbione sprzedam tanio. Tucholski, ul. Śródka 7.
srw 83

Gospodarstwo
62 morgi w tem 7 mórg lasu, 3 morgi łąki, podkład gliniasty, domy masywne w dobrym stanie z żywym i martwym inwentarzem 7 km od stacji Grodzisk i 6 km od stacji Porażyn na sprzedaż. Gustaw Bläsing Rojewo, poczta Kąkolewo, pow. Nowy Tomyśl.
zdw 92 022

Maszyny młyńskie
najnowszego systemu, niemieckiego wyrobu, 3 lata w użyciu z powodu okoliczności na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 92 400

Segregatory
„Rekord" — poleca Kartonaż, Dąbrowskiego 79, telefon 7468.
zdw 89 792

Skład kolonjalny
bardzo dobrze prosperujący (obrotu rocznie ca. 100 000 zł) przy najruchliwszej ulicy miasta powiatowego na Pomorzu do sprzedania. Cena zł 25 000 wraz z dużym zapasem towarów i przyległem 3 pokojowem mieszkaniem. Gotówki do objęcia potrzeba 15 20 000 zł, reszta wekslami. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 532

Futra
męskie gotowe zł 135.—, jupy kożuchowe 42.—, skórki już od 7.50, blamy 40.— B. Hankiewicz, Wielka 9 wchód Szewska.
Pw 8 640 3.52

Maszyny do szycia
wielki wybór niskie ceny, dogodne warunki spłaty, „Titania". T. z o. p., Poznań ul. Gwarna 15.
Pw 8626 3.35

2 osob. Chevrolet
roedster jak nowy i wszelki komfort tanio na sprzedaż. — „Komna" Sp. z o. p. Automobile, Dąbrowskiego 83-85. Tel. 77-67 i 54-78. nw 7780

Pianino
Wolkenhauer, orzechowe. Cena 2.000. Wskaże Kurjer zdw 92 906

Motor
8 k. m., prąd zmienny, nowy, transmisja kulkowa, oraz wentylator 1/3 k. m. Bilski, Różana 14
zdw 92 920

Ostrego psa
podwórzowego sprzedam. Bilski, Różana 14. zdw 92 910

Na karnawał
maski, czapki, konfetti, serpentyny, parasolki, ordery, girlandy do ubrania sali, bilety wstępu, garderoby poleca najtaniej Antoni Rose, ul. Nowa, telefon 33 81. Osobom pewnym daje w komis.
Pw 8794-4.81

Dom
w Chodzieży w dobrem położeniu z dużym składem o 2 oknach wystawowych, wraz z mieszkaniem komfortowo urządzonem korzystnie do sprzedania lub wydzierżawienia. Zgłoszenia Julius Lieber, Spandau — Berlin, Potsdamerstrasse 47. dw 3922

Płaszczyki
dziecięce, podlotkowe i mundurki tanio Hurtownia Rybaki 10, II.
Pw 8 662-3.33

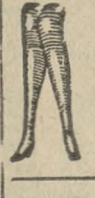

Pończochy
piękne, dobre tanie. — A. Szymański, Poznań św. Marcin 1, specjalny skład pończoch. Kw 1 494-5

Okazja
kompletna sypialnia jasno dębowa mało używana korzystnie na sprzedaż. Cena 700 zł. Magazyn Mebli, Strzelecka 30, przez podwórze. zdw 92 977

Platformę
sprzedam, Sprenger, św. Marcin 74. zdw 92 966

Dom
rodzaj willi z wolnem mieszkaniem na dwie rodziny, ładnym ogrodem owocowym i warzywnym spiesznie sprzedam. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer
zdw 92 959

Mam
tanio do oddania kocioł parowy na 7 atm., 35 pojemności, do tego maszyna ca. 25—30 konna, jeden zbiornik ca. 7—8 cbm., jeden śrutownik Belford do zapędu parowego. Maszyny jak i zbiornik są dobrze utrzymane, jak nowe. Buśkiewicz, Karmelita, p. Kcynia, pow. Szubin. zdw 92 990

Sprzedam
dom jednopiętrowy z piekarnią i sklepem kolonjalnym, dobrze prosperującym, gotówką za 40 tysięcy złotych. Jan Chołkowski, Toruń, Przy Rzeźni 49. zdw 92 987

Młynek
najnowszej konstrukcji do mielenia cukru, farb, korzeni, zboża itp. sprzedam okazyjnie, Bilski, Różana 14. zdw 92 921

Skład
kolonjalno delikatesowy, 3 pokojowe mieszkanie, komfort, centrum. Cena 13 000, prócz towaru. Weychan, plac Sapiežyński 2a, III., front zdw 92 687

Półszorki
wyjazdowe w bardzo dobrym stanie sprzedam tanio. — Bilski, Różana 14. zdw 92 911

Nowe
łóżko sprzedam. — Woźniak, Żydowska 5. zdw 92 923

Willa dochodowa
murowana, 30 pokoi, umeblowane, morgowy ogród, miejscowość kąpielowa, Sezon cały rok, blisko łazienek, do sprzedania. Oferty pod „160.000" do Biura Ogłoszeń Ungra, Warszawa, Senatorska 12
nw 7784

Sprzedam
ziemię pod budowę lub cementownię tanio, 5 minut od autobusu, Puszczykowo, Czeszyńska.
zdw 92 937

Pianino
sprzedam. Prusa 20, IV., prawo.
zdw 92 941

Sprzedam
krawiecką maszynę „Singera". Piekary 24, III., w godz. 2—5.
zdw 92 951

Pomocnik ogrodniczy
potrzebny Kazimierz Baranowski, Poznań-Rataje. zdw 92 949

Szafa oszklona
gablotami, stoły, regał, lampy, biurko dziecięce tanio. Bukowska 9, stolarnia. zdw 92 948

Jadalnię
dębową, solidną, bogato rzeźbioną sprzedam tanio. Bukowska 9, stolarnia. zdw 92 947

Skład
kapeluszy damskich tanio sprzedam, nadaje się na skład bławatów. Oferty Kurjer zdw 92 688

„Fiat 501"
w dobrym stanie po remoncie gotów do jazdy sprzedam korzystnie. Marszałka Focha 35, III., prawo. zdw 92 705

Gospodarstwo
26 mórg, w tem 6 dzierżawy, 3 morgi łąki, zabudowaniem, 3 stacje od Poznania, 3 klm. od dworca, w dobrym położeniu, natychmiast do sprzedania. Cena podług ugody. A. Modrzejewski, Potasze, poczta Owińsk, powiat Poznań. zdw 92 714

Dom tanio
z wolnem mieszkaniem do sprzedania w Żegrzu pod Poznaniem, cena podług ugody. Adres wskaże Kurjer zdw 92 715

Zakład
fryzjerski dobrze prosperujący, do sprzedania. Cena 1 500 zł. Szamotuły, Wroniecka 23, fryzjer. zdw 92 676

Młyn
motorowy z gospodarstwem zamienię na kamienice lub sprzedam. Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 92 675

Motocykl
sztucer, flintę, sprzeda Gwarna 10, II. piętro, prawo. zdw 92 674

Kanapę
tanio sprzedam. Skryta 10, I., lewo. zdw 92 669

Parcelę
na Górczynie 1 000—2 000 mtr. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 739

Skład
z trzema pokojami i obszernemi piwnicami, nadający się na każdą branżę, szczególnie kolonjalkę, blisko Starego Rynku, sprzedam korzystnie. Adres Kurjer
zdw 92 729

Fryzjerskie
urządzenie nowe tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 92 724

Ubranie
sprzeda korzystnie, Wrocławska 9, I., prawo. zdw 92 734

Pianino
dobre sprzedam, Ratajczaka 10, II., lewo w podwórzu.
zdw 92 800

Samochód
4 osobowy, otwarty tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer
zdw 92 799

Doberman
tresowany, ostry na sprzedaż. Milewski, Matejki 57. zdw 92 798

Pianino
piękny ton Irmlera sprzedam — Matejki 7, I piętro, prawo.
zdw 92 828

Skład
pierwszorzędny z towarem przy ulicy 27 Grudnia zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 4.77.
Pw 8788-4.77

Parcelę
w Górczynie sprzedam korzystnie Zgłoszenia Kurjer zdw 92 825

5 KUPNA

Willę
5—6 pokojową kupię w Poznaniu lub Sołaczu. Oferty z ceną proszę składać Poznań skrzynka pocztowa 218. zdw 92 408

Parcelę
pod budowę willi w Sołaczu lub okolicy radjostacji za gotówkę korzystnie kupię Zgłoszenia Kurjer zdw 92 525

Samochód
limuzyna nowszy typ, w dobrym stanie za gotówkę kupię. Oferty Kurjer zdw 92 588

Ziemię
okolica Poznania kupię. Oferty Kurjer zdw 92 785/6

Autobus
z linją kupię. — Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 92 887/8

Domek
lub willę kupię, Sołacz lub Starołęka. Pośrednicy nie pożądani. Oferty Kurjer zdw 91 882

Parcelę
kupię za gotówkę. Położenie i cenę podać do Kurjera zdw 92 826

Łazarz
skład poszukiwany. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 849

Futro
damskie używane kupię. Ziółkowska, Górna Wilda 71, IV.
zdw 92 976

Skład
kolonjalny mieszkaniem Poznaniu niedrogo kupię zaraz. Oferty Kurjer zdw 92 919

6 KAMIENICE

Kamienicę
z piekarnią, 3 składy sprzedam. Środa, Kilińskiego 6. dw 3919

Kamienicę
kupię wolne mieszkanie, wpłata 150 000. Oferty Kurjer zdw 92 690

Teren
pod willę Kochanowskiego blisko Zwierzyńca sprzedam 30 tys. — Zgłoszenia Kurjer zdw 92 817

Kamienica
w Starym Rynku, dochód roczny 32 000 zł wolne mieszkanie 5 pokojowe zaraz za 300 000 zł na sprzedaż. Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 4.79. Pw 8789 4.79

Kamienicę
centrum Poznania, dochód roczny 5.200, cena 45.000, wpłaty 17 000, sprzeda „Krakus", Pocztowa 30. zdw 92 927

Kamienica
komfortowa, wolne 5 pokoi, dochód 25.000. Cena 260 000, wpłata ugodowa. — Tomczak, Poznań, Wierzbiecice 31. zdw 92 926

7 PIENIĄDZ

12 do 16.000 dol.
pożyczki za hipotecznem zabezpieczeniem, poszukuje. Objekt pierwszorzędny, dobrze się rentujący, wolny od podatku. Oferty Kurjer dw 3 954

Pożyczki
do 10 tys. zł na weksel hipoteczny płatny w wrześniu rb., poszukuje na wzorowe, nowowybudowane gospodarstwo 150 mórg, ale bez pośrednictwa. Oferty do Kurjera pod zdw 92 538

10 — 12
tysięcy wypożycze na I hipotekę kamienicy. Warunek 3—4 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 92 758

12.000 zł
pożyczki tylko na pewną hipotekę udziele. Zgłoszenia „Par", 27-go Grudnia 18, pod 58.33.
Pw 8785 58.33

Pożyczki
1.500—2.000 zł pod zastaw dobrego pianina na 3—4 miesiące lub dłużej poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod
zdw 92 903

Poszukuję
wspólnika dla powiększenia mego przedsiębiorstwa (skład kapeluszy damskich). Panowie inteligentni z szlachetnym charakterem, od lat 30, z gotówką od 5 tys., — wdowcy nie wykluczeni, zechcą oferty możliwie z fotografją nadesłać do Kurjera pod zdw 92 974
Ciel matrymonjalny.

8.000—10.000
poszukuję na I hipotekę. Oferty Kurjer zdw 92 967

5.000 zł
I. hipotekę na gospodarstwie w dolarach 12 proc. do oddania. — Oferty Kurjer zdw 92 956

Pani
inteligentna wstąpi jako wspólniczka cicha lub czynna z 12.000 złotych. Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 92 909

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
4 pokojowe komfortowe, meble pierwszorzędne za 7 000 odstąpię. Oferty Kurjer zdw 92 549

Czteropokojowe
mieszkanie śródmieście „Informator". Ratajczaka 15 (Pasaż).
zdw 92 653

Domek
2 pokojowy ogródkiem przy Poznaniu wydzierżawię lub sprzedam. Weychan, Plac Sapiežyński 2a, III. front. zdw 92 871

Mieszkanie
pokój próżny (Luboń) oddam. — Zgłoszenia Kempiński, Nadbrzeżna 8, (Chwaliszewo). zdw 92 841

Do
wynajęcia zaraz 3 pokoje kuchnia nowy dom od właściciela, Ul. Palacza 36. zdw 92 837

3 pokoje
z kuchnią w Puszczykówku, 5 minut od dworca, wydzierżawię od 1. 4. 30. w nowowybudowanej willi. Warunki według umowy. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 92 885

Mieszkanie
2 pokojowe z kuchnią za dzierżawe 2 lata zgóry oddam. Oferty Kurjer zdw 92 901

Wolne
mieszkania, Małe Garbary 10, I., front. zdw 92 898

Mieszkania
za dzierżawę, składy, pokoje umeblowane, próżne poleca Czarnecki, Ratajczaka 13.
zdw 92 961

Mieszkania
1—4 pokoi wskaże Pijanowski, Strzelecka 8, restauracja.
zdw 92 917

Mieszkania
sześciopokojowe, pięciopokojowe wskaże „Informator" Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 92 922

Mieszkanie
3 pokojowe 3.500, rok dzierżawa, „Krakus" Pocztowa 30.
zdw 92 928

Pokój
z kuchnią do wydzierżawienia. — Maczyński, Mosina, Garbarska 32. nw 3388

Mieszkania
6 pokojowe, komfort, garaż, willi, 6.000, rok dzierżawy, 4 pokojowe, komfort, I. piętro, 7 000, wybór innych. Informacje: Misjonny, św. Marcin 15, I., prawo
zdw 92 933

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
1—2 pokojowego z kuchnią poszukuje młode bezdzietne małżeństwo, wprost od gospodarza. — Czynsz zgóry. Oferty Kurjer
zdw 92 351

Mieszkania
3—4 pokojowego poszukuje ewtl. z meblami kupię od właściciela. Oferty Kurjer zdw 92 551

Mieszkanie
6—7 pokojowe poszukiwane w górnej dzielnicy blisko centrum, najdalej początek Jeżyc, I lub II. piętro. Oferty do Kurjera
zdw 92 685

Poszukuje się
mieszkania 7 pokojowego nie wyżej II. piętra, ul. Aleje Marcinkowskiego plac Wolności, 27 Grudnia, Gwarna, Ratajczaka, św. Marcina Podgórna. Wprost od gospodarza. Oferty Kurjer
zdw 92 668

4 pokoje
łazienka, elektryka, I. piętro, śródmieście, słoneczne, piękne mieszkanie, częściowo z meblami zaraz do oddania. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 751

Solidny
inteligentny pan poszukuje 2 mniej próżnych pokoi, większy i najchętniej (może być poddasze) w okolicy Parku Moniuszki. Łaskawe zgłoszenia Kurjer
zdw 92 797

Mieszkania
2 pokojowego za dzierżawe zgóry poszukuje spokojne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 92 723

Młode
małżeństwo szuka pokoju z kuchnią. dzierżawe zgóry. Oferty Kurjer zdw 92 796

Szukam
mieszkania pokoju z kuchnią, płace zgóry 1—2 lat tylko od p. Gospodarzy. Oferty Kurjer Poznański zdw 92 822

1—2 próżnych
pokoi z używaniem kuchni poszukuje młode małżeństwo, czynsz za rok zgóry Oferty do Kurjera zdw 92 821

1—2 pokoi
z kuchnią poszukuje, płacę czynsz za 2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 92 820

Spółwłaściciel
poważny firmy w Poznaniu poszukuje 2 pokoi z kuchnią (ewentualnie z łazienką) wprost od gospodarza, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 92 865

Mieszkania
3 pokojowego z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza, cena obojetna, płacę 2 lata zgóry. — Oferty Kurjer zdw 92 832

Mieszkania
3—4 pokojowego wprost od gospodarza poszukuje. — zapłacę dzierżawe zgóry 2 lata. Oferty Kurjer filja Stary Rynek rw 8443

1.000 zł
i czynsz da za 2 pokoje z kuchnią wyższy urzędnik. Oferty Kurjer zdw 92 957

Mieszkania
3 pokojowego za dzierżawą zgóry lub odstępnem poszukuję. Oferty Kurjer zdw 92 884

7.000
pożyczki dam gospodarzowi domu za 3—4 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 92 934

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
mieszkanie 3 pokojowe i kuchnię i pokój dla służącej, centrum, dom ogrodowy, na 4 5 pokoi, początek Jeżyc lub Łazarza, za dopłatą. Oferty Kurjer zdw 92 284

Grudziądz — Poznań
trzy pokojowe komfortowe mieszkanie w Grudziądzu zamienie na mieszkanie w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 91 713

Zamienię
3 pokojowe mieszkanie, wszelkie wygody w Poznaniu na takie lub mniejsze w Warszawie. Oferty Kurjer zdw 92 682

2 pokoje
i kuchnię zamienie na sklepowe ewentualnie portjerstwo. Oferty Kurjer rw 8446

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
frontowy 2 panom. Sienna 4, parter, lewo. zd 92 587

Pensja
z utrzymaniem dla panienki ze szkó. średnich na spólny pokój z gimnazjastką, opieka, dozór zapewnione. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 553

Pokój
dla pana do wynajęcia. Jarzemska, Kanałowa 7. zdw 92 681

Pokój
elegancko umeblowany inteligentnej osobie wynajme Słowackiego 35, II., prawo. zdw 92 692

Pięknej
dzielnicy pokój z balkonem 2 osobom, utrzymaniem, wynajmę 1. lutego. Libelta 3, I., lewo. zdw 92 702

Pokój
umeblowany zaraz lub później wynajmę. Śniadeckich 17, III., lewo. zdw 92 667

Pokój
duży frontowy dla panów lub pań z utrzymaniem lub bez do wynajęcia. Chwaliszewo 72, I., prawo. zdw 92 670

Pokój
od 1. II. dla pana wolny. Malkowska, Czesława 17a, parter. zdw 92 735

2 pokoje
umeblowane osobne wejście z klatki schodowej, spokojny czysty dom. Oferty Kurjer zdw 92 732

Pokój
dwuosobowy, jasny ciepły do wynajęcia. Młyńska 3, profesor Krzyżanowski, 3—7. zdw 92 792

2 pokoje
razem lub oddzielnie wydzierżawie od 1. II. Staszica 14, II., prawo. zdw 92 781

Pokój
komfortowy panu wynajmę. Jeżycka 41, I., lewo. zdw 92 778

Pani
na wspólny pokój, Matejki 6, II. dom ogrodowy, prawo, drugie wejście. zdw 92 775

Dwa pokoje
gabinet i sypialnia, elegancko umeblowane, dla pana zaraz do wynajęcia. Przecznica 1, parter, prawo. zdw 92 918

Panienkę
na wspólny pokój zaraz. Górna Wilda 80, II., prawo. zdw 92 807

Pokój
dla dwu pań lub panów od 1 II wolny. Al. Marcinkowskiego 2a, III., lewo. zdw 92 806

Pokój
komfortowy, frontowy, centralne ogrzewanie, telefon, światło elektryczne od 1. II. wynajmę. Św. Marcin 63, III., lewo. zdw 92 802

Pokój
przy dworcu umeblowany Focha 27, front, Adamski. zdw 92 211

Panienka
na wspólny pokój 1 albo zaraz. Marcin 64, 2 podwórze, I., prawo zdw 92 824

Pokój
dla 2 panów od 1. 2. z utrzymaniem lub bez Fr. Ratajczaka 11a 1 wejście, I. ptr., lewo. zdw 92 823

Pokój
elegancki, centralne ogrzewanie, elektryczność ul. Poznańska 58 a, II. lewo, narożnik Mickiewicza. jw 3270

Pokoje umeblowane
poleca „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 92 872

Pokój centrum
wynajmę z utrzymaniem, dwom osobom á 150 zł. trzem á 130 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 91 911

Pokój
przy dworcu umeblowany. Focha 27, front, Adamski. zdw 92 211

Pana
wspólnie. Wierzbięcice 39, IV., lewo. zdw 92 857

Kantaka 6
I. piętro, telefon, wynajmę pokój dwom osobom z utrzymaniem zdw 92 852

Pokój
2 gimnazjastów z utrzymaniem Św. Józefa 6, parter, prawo. zdw 92 843

Pokój
wejście z klatki schodowej lub na biuro wynajmę. Ratajczaka 27, II., front. zdw 92 839

Duży
frontowy pokój dla 2 panów od 1. 2. do wynajęcia. Kilińskiego 12, II., pr. zdw 92 831

Pokój
umeblowany dla inteligentnego pana zaraz. Wybieralski, Niegolewskich 2. zdw 92 880

Mały pokoik
dla pana do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 92 889

Spokojny
dom, inteligentną panienkę na pokój. Szatkowska, Kozia 8, II. podwórze zdw 92 895

Pokój
umeblowany wolny zaraz lub później. Zuske, Ogrodowa 13 zdw 92 905

Elegancki
dwuosobowy pokój z utrzymaniem do wynajęcia Telefon, łazienka. Misiurewicz. Cieszkowskiego 7. zdw 92 902

2 panienki
na pokój albo pana na wspólny Za Bramką 13, I. lewo. rw 8449

Pokój
umeblowany dwom panom bez pościeli. Strzelecka 11, III prawo. zdw 92 979

Pokój
solidnemu panu wydzierżawie. Strzałowa 7, II. piętro, prawo. zdw 92 972

Pokój
ładnie umeblowany, światło elektryczne, łazienka wynajmie od lutego. Łuczyński, Stolarska 1, przy Hotelu „Polonja". zdw 92 962

Panu
1. 2. Jasna 12, I. lewo. zdw 92 958

2 panienki
lepsze przyjmę na pokój z pościelą. Rybaki 31, III prawo. zdw 92 954

Elegancka
sypialnia niekrępująca przyjezdnemu panu lub dwom, ewentl. małżeństwu od 1 lutego (centrum) Adres Kurjer zdw 92 955

Kwiatowa 3
I., lewo, wszelkiemi wygodami (utrzymaniem) telefon. zdw 92 811

Pana
na wspólny pokój przyjmę. Dąbrówki 16, III. pr. (Wilda) zdw 92 940

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
próżnego solidna pani. Zgłoszenia Kurjer zd 92 556

Pokoju
w śródmieściu próżnego poszukuję. Oferty Kurjer zdw 92 950

Pied-à-terre
poszukuje przyjezdny. Oferty Kurjer zdw 92 686

Starsza
osoba poszukuje próżnego pokoju. Oferty Kurjer zdw 92 697

Urzędniczka
państwowa poszukuje pokoju niekrępującego umeblowanego okolica Jeżyc, bez pościeli, od 1. II. Oferty Kurjre zdw 92 707

Małżeństwo
zamiejscowe poszukuje pokoju umeblowanego na czas od piątku do niedzieli bież tygodnia. Kurjer zdw 92 672

Pokoju
czystego śródm eście, pościel własna, z ceną, szuka nauczycielka Oferty Kurjer zdw 92 752

Dużego
eleganckiego pokoju centrum poszukuję, podać cenę Kurjer zdw 92 731

Niekrępującego
pokoju z osobnem wejściem z klatki schodowej w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 92 716

Pokoju
umeblowanego, skromnego poszukuje młody pomocnik handlowy Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 720 1

Skromnego
pokoju poszukuje rzemieślnik samotnej osoby, śródmieście. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 827

2 (ewentl. 3)
pokoi umeblowanych z kuchnią, lub używaniem kuchni, ażeby jeden pokój nadawał się na biuro, w centrum miasta poszukuje małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 92 863

Poszukujemy
pokoi umeblowanych „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 92 874

Poszukuję
zaraz pokoju dwuosobowego w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 90 908

Pokoju
poszukują dwie panie z własną pościelą. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 853

Pokój
bez pościeli od 1. wynajmę. — Wielkie Garbary 5, III., lewo. zdw 92 878

Fryzjer
poszukuje pokoju umeblowanego na Jeżycach w pobliżu ulicy Dąbrowskiego od 1. 2. Oferty Kurjer dw 3964

2 pokoje
umeblowane niekrepujące w tem 1 na biuro zaraz poszukuję. — Oferty Kurjer zdw 92 413

13 LOKALE

Poszukuję lokalu
na cichy przemysł 80—100 mtr. kwadrat., nie wyżej II. piętra. Oferty do Kurjera zdw 92 625

Lokalu
do zebrań towarzyskich i na biuro poszukuje się śródmieście. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 92 328

Poszukuje
się ubikacji do spokojnego przemysłu, może być jasna piwnica, w wielkości 2—3 pokoi, najchetniej w śródmieściu. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 748

Ubikacji
na biuro 1—3 pokoi poszukuję zaraz. Szczegółowe oferty z ceną do Kurjera zdw 92 790

Warsztatu
samochodowego z garażami lub bez poszukuję. Oferty Kurjer jw 3274

Pokój
na biuro odda z telefonem. Adres Kurjer zdw 92 856

14 DZIERŻAWY

Rzeźnictwa
poszukuje celem dzierżawy. Zgłoszenia Kurjer zdp 92 088

Skład
ewtl. mieszkaniem, w dobrem położeniu, nadający się na każdą branżę wydzierżawię natychmiast. Edward Ludkiewicz, Żabikowo, plac Wolności. zdw 92 206

W Szczawnicy
wydzierżawię willę nową, 40 pokoi, sala, ogród, komfort, śliczne położenie. Sezon całoroczny. — Oferty Kurjer dw 3 953

Dla ogrodnika
wydzierżawię ogród wraz z przynależnemi ubikacjami oraz wolnem mieszkaniem we większem mieście powiatowem. Zgłoszenia Leszno, ul. Osadnicza 5. zdw 92 539

Garaże
do samochodów osobowych i ciężarowych przy ul. Dolna Wilda 78 (tuż przy ul. Półwiejskiej) zaraz lub później wydzierżawię — Zgłoszenia tel. 3606 i 1062. dw 3 870

Willę 6 pokojową w Poznaniu wydzierżawię
za trzyletni czynsz zgóry wraz kompl mobiliorem czynsz wedle umowy Oferty Kurjer zdw 92 968

Rzeźnictwa
celem dzierżawy poszukuję. Oferty Kurjer zdw 92 696

Mistrz
obuwniczy poszukuje małego warsztatu z mieszkaniem w mieście lub w dużej wiosce. Oferty Kurjer zdw 92 727

Piekarnia
dobrze prosperująca w Bedlewie pow at Poznań z zabudowaniem 3 pok. i kuchnia, stodoła chlewami i 3 morg roli za czynsz 100 zł mieszkanie natychmiast do objęcia. Stefan Musiałski, Bedlewo zdw 92 749 50

Warsztat krawiecki
z kompletnem urządzeniem do wynajęcia zaraz Wielkie Garbary 3, parter, lewo. zdw 92 733

Dzierżawa
56 mórg ziemi buraczanej, dom 4 pokoje pod dachówką, budynki murowane pod dachówką, 2 konie, 4 byd'a świnie maszynerja kompletna dzierżawa 10 lat 150 funtów z morgi, objęcie 5.000 złotych, wydzierżawi Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 92 866/7

Gościniec
z kolonjalką wezme w dzierżawę. Wyczerpujące oferty Kurjer zdw 92 738

15 UZDROWISKA

Zakopane
Pensjonat „Ziemiański". Bulwar Słowackiego poleca komfortowe pokoje centralne ogrzewanie bieżąca ciepła i zimna woda. Wykwintna domowa kuchnia ceny przystępne. Tel. 15. nw 7 669

Zakopane
„Tarnowianka" Chramcówki, pokoje słoneczne z utrzymaniem 10 zł dziennie, przy ziemiańskiej zdrowej rodzinie. nw 7755

Zakopane
pensjonat „Jasna" Chramcówki nowootwarty dwudziestopokojowy, centrum ceny umiarkowane. dw 3937

Zakopane - „Januszek"
ulica Chałubińskiego pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania Utrzymanie wykwintne Pokoje ładne ciepłe Cena 9 50 do 12 zdw 86 282

Zakopane „Irusia"
komfortowy pensjonat murowany, odskonała kuchnia. 12 14 złotych dziennie. zdw 91 815

Czerwony Dwór
luksusowy pensjonat w Zakopanem ciepłe pokoje wykwintna kuchnia, ma wolne pokoje Zarząd. zdw 92 143

16 OSOBISTE

Weksle
z moim podpisem na 3 000 zł wystawione w roku 1927 bez daty przez p. A. Janka w Poznaniu, unieważniam Marja Grytkowa, Moszczanka, powiat Odolanów. zdw 92 323

Panią
wysoka, jadąca niedzielę wieczorem z Obornik do Poznania w ciemnym przedziale 3 kl uprasza zainteresowany o łaskawe podanie adresu do Kurjera rw 8 429

Weksel
na 152,— zł. płatny 3 lutego 1930 roku z podpisem Marja Roznowska, Krotoszyn Rynkowa 14, wyłudzony drogą oszustwa unieważniam. Marja Roznowska. zdw 92 773

Drzewieckiej Heleny
nie znam, jestem rodziny uczciwych zasłużonych obywateli Stanisława Drzewiecka, Strumykowa 33. zdw 92 830

21 ZGUBY

Zgubione
papiery wojskowe na nazwisko Bolesław Majchrowicz, unieważniam. zdw 92 109

Zgubiono
książeczkę wojskową P. K. U. Szamotuły, którą unieważniam. Stefan Przybylski, Poznań. zdw 92 358

Zgubiono
portfel z pieniędzmi, papierami osobistemi i książeczka wojskową na nazwisko Józef Mielcarek, Poznańska 15, które unieważniam. zdw 92 480

Zaginęła
książeczka wojskowa na nazwisko Stanisław Ossowski, ur. 5. 11. 1898 zdw 92 580

Zabłądził
się pies żółty, średniej wielkości do odebrania Poznań, Smolna 6, Rutkowski. rw 8447

Zagubiono
dok. wojsk. na nazwisko Stanisław Ciesielski, kpt. rez Poznań Maleckiego 31. zdw 92 970

Zegarek
damski znaleziony piętnastego do odebrania Skarbowa 10, pokój 65 zdw 92 161

22 ROZMAITE

Uskuteczniam
wszelkiego rodzaju przeprowadzki samochodem ciężarowym — Zgłoszenia Jeżycka 16 telef. 65-96 zdw 92 433

Maskowe
kostjumy jedwabne oryginalne, nowe wypożyczam Olszańska, św. Marcin 38, dom boczny prawo, III. piętro. zdw 92 559

Rodowita
Francuzka udziela lekcyj. Oferty Kurjer zdw 92 744

Złotnika
z małą gotówką przyjmę jako wspólnika do mej pracowni. — Oferty Kurjer zdw 92 442

Wózki
dziecięce maluje i pociąga cerata Kółka i gumy stale na składzie. Siodlarnia. Razer Szewska 11. zdw 91 238

Na bale
maskowe wypożycza kostjumy. Gwarna 17, I. p. p. zdw 92 570

Pracownia
eleganckiej bielizny damskiej, męskiej, pościelowej Wielkie Garbary 18, wejście Woźna II piętro prawo. zdw 92 061

Obiady
kresowe smaczne, obfite. Kantaka 8 9, III. piętro. zdw 92 761

Koncens wyszynkowy
włoży inwalida wojenny z praca. Oferty wyczerpujące Kurjer zdw 92 736

Maskowe
kostjumy wypożycza „Janina", Górna Wilda 13 zdw 92 722

Paryski krój
specjalista przykrawacz damski tylko 35 złotych. Galdyński, Pocztowa 33. zdw 92 717

Pianista
na zabawy wolny Oferty Kurjer zdw 92 793'4

Maskowe
kostjumy także jedwabne wypożyczam Szymańska Nowa, wchód Murna 2. zdw 92 765

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarkowska plac Wolności 11 (pod filarami). Pw 4941

Najoryginalniejsze kostjumy maskowe
jak z bajki wyśnione wypożycza jedynie „Fémina", Fredry 3. zdw 92 860

Na wychowanie
przyjmę dziecko z dobrej rodziny zapewniam dobra opiekę M Kujawa, Poznań-Staroleka Aleja Forteczna 57. zdw 92 867

Krawcowa
dzielna poza dom, także na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 92 883

St. Jarosz
skład gramofonów, ul. 27 Grudnia 3, w czasie karnawału swoim stałym klijentom bezpłatnie stawia do dyspozycji swą salkę do ćwiczeń tanecznych. zdw 92 935

23 OŻENKI

Żony
panny, w wieku do lat 30 z dobrej zacnej rodziny, inteligentnej muzykalnej, posiadającej własne mieszkanie i cośkolwiek majątku, poszukuje kupiec samodzielny w Poznaniu, przystojny, lat 38, szlachetny o poglądach realnych i dzielny w swym zawodzie Łaskawe zgłoszenia z fotografja, która się zwraca uprasza do Kurjera zdw 92 710

Wdowa
bezdzietna, lat 46, z własnem mieszkaniem, biedna, pragnie wyjść zamąż Oferty Kurjer zdw 92 746

Wdowa
przystojna, lat 32 z własnem mieszkaniem krawczyni i fryzjerka pozna pana cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 92 787

Sympatyczna
blondynka wysoka, prawego charakteru (własne mieszkanie) pragnie poznać inteligentnego, idealnego towarzysza życia Panowie dobrego charakteru i serca, niezależni, w wieku od lat 32 zechcą złożyć oferty swe do Kurjera pod zdw 92 780

Ziemianin
właściciel 400 morgowego majątku poszukuje panny do lat 25 z porządanym majątkiem lub ożeni się z właścicielką większego majątku. Pośrednictwo najbliższych mile widziane. Łaskawe zgłoszenia prosze do Kurjera Poznańskiego pod zdw 92 975

Pan
w średnim wieku pozna pannę młodą ładną celem ożenku Zgłoszenia z fotografją do Kurjera zdw 92 963

Wdowę
z dzieckiem do lat 30, pragnie poznać wysokj brunet lat 40 na wyższem państwowem stanowisku, ze zawodu rolnik akademickie wykształcenie i praktyka Cel matrymonjalny Zgłoszenia tylko poważne i możliwie z fotografja do Kurjera Poznańskiego pod zdw 92 989. Dyskrecja zapewniona

Panią
w towarzystwie prawdopodobnie swej siostry i pewnej pani, która była we wtorek o godzinie 5.40 w składzie delikatesów, ul. Dąbrowskiego 3, prosi pan o szczerych zamiarach jaknajuprzejmiej o łaskawe podanie adresu do Kurjera. Ścisła dyskrecja zapewniona. zdw 92 915

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1, II. piętro. zdw 89 328

Angielskiego
towarzyskie komplety, początki, konwersacja towarzyska, korespondencja, literatura, tea-party, referaty. Nowoczesność metody, szybki postęp. Celem doboru odpowiednich kompletów uprasza się o składanie oferty. zdw 92 483

Szkoła Tańcó f Baletmistrza Szczurka 25/I. wracam z Belgradu (Jugosławja), gdzie byłem angażowany do kompletów
wyuczam bez względu na zdolności z gwarancją cały program nowoczesnych tańców 6 lekcjach. Plac Wolności 14a, III piętro, 4—9. zdw 92 673

Taniec najnowszy Sześć - Ósmych
wyuczenia w jednej lekcji Vala Jennings Ratajczaka 29 III. dw 3 898

Tani kurs tańców
Opaliński, Mielżyńskiego 1, II., 6.30—9. zdw 92 266

Książkowości
i zestawiania bilansu wyucza bilansista w kilku lekcjach. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 372

Pięknie
pisać naucze w kilku lekcjach; poprawiam zaniedbane pismo. H Gniatczyńska, Małe Garbary 3, I. piętro. dw 3 894

Gotowania
wykwintnego pieczenia ciast i tortów, kurs trzymiesięczny 110 zł. rozpocznie się 1 lutego. Zgłoszenia Ipsiana Młyńska 4. zdw 92 356

Motor
benzynowy tanio Fabryka Wyrobów Drzewnych, Poznań Górczyn, ul. Sielska zdw 92 741

Złoty
lekcja zakres trzech klas. Oferty Kurjer zdw 92 770

Francuskiego
udziela młoda osoba, dyplomowana w Paryżu od 2 złotych godzina Oferty Kurjer zdw 92 809

Artystycznych
haftów uczy Promińska Małeckiego 28 zdw 92 804

Francuski
konwersacja, gramatyka, literatura Przygotowanie matury. — (Dyplom Paryski). Plac Nowomiejski 6 a, parter. zdw 92 816

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29 telefon 33 29. Pw 8342 1.13

Szkoła tańców Antoszewskiego
Zielona 3. Pw 8354-2.29

Studentka
udziela pomocy w lekcjach. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 844

Studentka
udziela korepetycyj. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 971

25 MUZYKA

Pianino
do ćwiczeń, lekcje muzyki. — Młyńska 3, III. zd 92 555

Kwartet
lub trio z utrzymaniem bez pokoju, może się zgłosić z podaniem gaży. Winiarnia Strauburzyński, Rawicz Rynek 8. zdw 92 679

Lekcyj
gry fortepianowej, tamże pianino do ćwiczeń. Focha 27 front, Adamska. zdw 92 789

Pianino
krzyżowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 808

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Bufetowa
przystojna, uprzejma, dzielna w swem zawodzie poszukuję posady samodzielnej na prowincji. Oferty Kurjer zdw 92 324

3—4.000 zł
wypożycze za przyjęcie posady w poważnem przedsiębiorstwie jako portjer, woźny lub inkasent Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 111

Były
posterunkowy poszukuje posady inkasenta woźnego lub portjera za złożeniem kaucji. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 112

Sierota
młoda szuka posady do prac domowych zaraz. Oferty Kurjer zdw 92 945

Panna
inteligentna, przystojna, wymowna pragnie objąć jakąkolwiek posadę. Oferty Kurjer zdw 92 944

Starszy
inteligentny, były dyrektor i likwidator Spaar-Dahrlehenskasse poszukuje odpowiedniej posady, możliwie inkasenta — Łaskawe oferty Kurjer zdw 92 946

Piekarz
czeladnik b. urzędnik poszukuje pracy, warunki dogodne. Oferty Kurjer zdw 92 952

Technik
dentystyczny, uczciwy, pracowity poszukuje dla dalszego udoskonalenia się w technice zaraz posady najchetniej Poznań. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 782

Dziewczyna
wiejska, sumienna z porządnego domu, szuka posady do wszystkiego najchętniej do 2 osób od 1. II. 1930. Oferty Kurjer zdw 92 728

Panienka
VII. gimnazjalnej szuka odpowiedniego zajęcia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 725

Maszynowy
robotnik do obróbki drzewa poszukuje pracy. Oferty Kurjer zdw 92 783/4

Poszukuję
przedstawicielstwa poważnej firmy do obsługi miast lub wsi, lub obejmę odpowiedzialne stanowisko kasjera, inkasenta i t. p. Kaucja do 50 000 zł. Wymagania skromne, lecz tylko poważne firmy zechcą się zgłosić do Kurjera zdw 92 788

Dentystka
uprawniona poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 236

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego od 1. II. Oferty Kurjer zdw 92 332

Krawcowa
dzielna poszukuje pracy poza domem. Oferty Kurjer zdw 92 331

Kucharka
która zna skromną a dobrą kuchnię poszukuje od 1 lub 15 posady do samotnego pana, miejscowość obojętna Oferty Kurjer zdw 92 395

Czeladnik młynarski
który może stawić 1 000 zł kaucji szuka samodzielnej posady lub jako kierownik. Oferty Ignacy Dasuj, Krucz. powiat Czarnków. zdw 92 536

Inteligentna
panienka szuka posady jako uczenica. Łaskawe oferty Kurjer zdw 92 779

Biuralistka
z ukończoną szkołą handlową, biegła w języku polskim, niemieckim poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 92 776

Fryzjerka
manikurzystka poszukuje posady chętnie na prowincji. Oferty Kurjer zdw 92 774

Dziewczyna
pragnie przyjąć posadę do wszystkiego bez gotowania. Oferty Kurjer zdw 92 769

Polonistka
dyplomowana z gimnazjalną praktyką pedagogiczną, poszukuje w Poznaniu posady w szkole, bibljotece redakcji, księgarni. Oferty Kurjer zdw 92 382

Dzielna
praczka szuka pracy. Kulińska, Małeckiego 28. zdw 92 805

Osoba
inteligentna pozamiejscowa w średnim wieku, znająca wykwintną kuchnię, wszystkie prace w zakres gospodarstwa domowego wchodzące, szuka posady samodzielnej gospodyni u samotnej osoby w lepszym domu w Poznaniu lub okolicy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 094

Bufetowa
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 92 255

Rektyfikator
z kilkonastoletnią praktyką w kraju i zagranicą, poszukuje posady. Specjalność aparaty systemu „Barbeta". Oferty kierować pod adres: Józef Drozda, Nowy Sącz 2. p. Kaduk, woj. krakowskie. dw 3 952

Młynarz
samotny poszukuje posady od 1. 2. lub później. Może prowadzić motor gazowy Hille. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 92 534

Panienka
lat 17, uczciwa, znajdująca się krytycznem położeniu prosi Sz. Obywatelstwo o jakąkolwiekbądź pracę. Oferty Kurjer zdw 92 589

Gospodyni - kucharka
z długoletniemi i dobremi świadectwami, znająca bardzo dobrą kuchnię, pieczenie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 92 801

Urzędnik
prawnik przyjmie administracje domów lub inne zajęcie. Oferty Kurjer zdw 92 810

Osoba
uczciwa z dobremi poleceniami poszukuje posady z gotowaniem od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 92 815

Sierota
lat 24, była jako niania i do wszystkiego szuka posady, miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 818

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem, z długoletniem świadectwem, najchętniej do bezdzietnych państwa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 92 819

Posługaczka
młoda początkująca szuka posady do dzieci lub lżejszych prac 1. 2. Zgłoszenia Przecznica 2. I., lewo. zdw 92 768

Pokojówka młodsza
poszukuje posady od zaraz Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 451

Maszynistka
znająca prace biurowe, także adwokackie poszukuje posady. Kurjer zdw 92 471

Ślusarz
maszynowy tokarz poszukuje posady zaraz lub później Zgłoszenia Kurjer nw 7773

Osoba
w średnim wieku, przyjmie posadę wyręczycielki, pielęgnowanie starszej osoby, zajmie się dziećmi zna szycie. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 583

Szofer - stangret
dzielny w swoim zawodzie poszukuje zaraz posady miejscowość obojętna. Zgłoszenia Jan Koperski, Poznań, Górna Wilda 189, u p. Mularczyk zd 91 791

Panienka
lat 15 szuka posady jako uczenica fryzjerska. Oferty Kurjer zdw 92 665

Poszukuję
miejsca za stróża dziennego lub nocnego. Świadectwa dobre. Ratajczak, u p. Nowak, św. Wojciech 22/24 zdw 92 964/5

Posługaczka
młoda poszukuje posługi bez prania od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 92 859

Dziewczyna
dobrze wychowana, pilna, wzorowa, czysta, uczciwa poszukuje posady do prac domowych z dobrem gotowaniem w lepszym domu lub u lekarza, polecenia b. dobre. Oferty Kurjer zdw 92 861

Książkowy
zwolniony z wojska szuka jakiejkolwiek posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer K 1 501/502

Biegła stenotypistka biuralistka
z praktyką biurową i adwokacką poszukuje posady Łaskawe oferty Kurjer Kw 1 499/500

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem szuka posady od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 92 845

Poszukuję
posady do wszystkiego w lepszym domu jako druga ze szyciem. — Oferty Kurjer Jeżyce jw 3 264

Asystentka
farm. z dłuższą praktyką siła pierwszorzędna, biegła także w języku niemieckim szuka posady w większem mieście od 1. 2 — Oferty Kurjer dw 3819

Młoda
energiczna panna poszukuje posady w składzie lub fabryce do ekspedycji ewentualnie do dzieci w lepszym domu lub do pielęgnowania chorej osoby. Referencje i świadectwa na żądanie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 87 099

Dziewczyna
poszukuje posady jako pokojowa, ewentualnie do wszystkiego z gotowaniem, świadectwa długoletnie. Oferty Kurjer zdwp 92 791

Szukam
posady z kaucją 2 500 zł. procent. Oferty Kurjer zdw 92 691

Szukam
posługi na pół lub cały dzień. Oferty Kurjer zdw 92 698

Praczka - prasowaczka
poszukuje posady w majątku lub w mieście 1. 2. Oferty Kurjer zdw 92 835

Szofer
kawaler, kaucją 500 zł, poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 92 886

Posługaczka
od 10-tej szuka pracy. — Oferty Kurjer zdw 92 890

Bankowiec
młody, z niemieckim, francuskim, angielski, pisaniem na maszynie i stenografją, poszukuje jakiejkolwiek posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 904

Pisanie
na maszynie tanio, szybko wykonam. — Małe Garbary 10, I., front. zdw 92 899

Cukiernik
karmelarz poszukuje posady zaraz w Poznaniu lub na wyjazd. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 8441

Poszukuję
posady za gajowego od 1. II., ewentualnie później, obecnie nie wypowiedzianej posadzie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 92 709

Młodzieniec
z ładnym charakterem pisma, piszący biegle na maszynie, poszukuje zajęcia pobocznego. Pora obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 92 713

Panienka
skromna, kochająca dzieci i mająca zamiłowanie do gospodarstwa poszukuje posady najchętniej na wsi. Oferty Kurjer zdw 92 695

Prośba
Młodzieniec lat 20 najstarszy syn wśród 6 nieletnich, posiadających chorą matkę, wdowę, poszukuje jakiejkolwiek pracy. — Oferty Kurjer zdw 92 694

Biegła
maszynistka zmieni posadę. Oferty zdw 92 706

Pomocnik piekarski
młody, który już przy piecu pracował, szuka posady. Miejscowość obojętna Zgłoszenia Kurjer zdw 92 634

Poszukuję
posady do gotowania bez spania. Oferty Kurjer zdw 92 680

Uczciwa
sumienna bufetowa szuka posady zaraz lub 1. II. Oferty Kurjer zdw 92 678

Sekretarz
adwokacki i notarjalny, biegły w sprawach procesowych, sądowych, skarbowych, podatkowych, administracyjnych szczególnie w handlowych, poszukuje posady w przedsiębiorstwie handlowym jako kierownik działu prasowego, ewentualnie pod dyspozycje. Dobre świadectwa, poważne referencje, długoletnia praktyka, żonaty, wymagania umiarkowane. Oferty Kurjer zdw 92 677

Z angielskiem
przyjmie posadę Poznanianka. Kurjer zdw 92 671

Dziewczyna
z porządnej rodziny poszukuje zaraz posady do prac domowych. Oferty Kurjer zdw 92 762

Ekspedjentka
sumienna szuka posady zaraz do restauracji lub cukierni, kolonjalki. Oferty Kurjer zdw 92 756

Gospodyni
w starszym wieku poszukuje posady u samotnego pana zaraz lub pierwszego. Oferty Kurjer zdw 92 755

Gospodyni
pierwszorzędna na majątek, dobremi świadectwami, poszukuje posady pierwszego Oferty Kurjer zdw 92 754

Poszukuję
posady początkującej stenotypistki. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 92 753

Małopolanki
poszukują posady w lepszym domu, kucharka i pokojowa, lub do dzieci, z długoletniemi świadectwami od 1. 2. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 943

Syn
uczciwych rodziców pragnie wstąpić w naukę cukiernictwa. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera pod dw 3887

Chłopiec
lat 18 z 2 letnią praktyką w hodowli bażantów w Majętności Tarcach, poszukuje posady jako elew leśny od 1 kwietnia lub wcześniej. Edmund Marecki, Kadziak, poczta Żerków, pow. Jarocin. zdw 92 981

Biuralistka
początkująca z znajomością pisania na maszynie poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 92 969

Który
mistrz piekarz-cukiernik przyjmie dwuletniego ucznia, zwolnionego z powodu sprzedaży tymczasowej piekarni na dokończenie nauki? Łaskawe zgłoszenia skierować prosze do R. Wojciechowskiej, Krotoszyn, Piastowska 3. zdw 92 973

Książkowa - kasjerka
z kilkoletnią praktyką, obeznana wszelkiemi pracami biurowemi szuka odpowiedniej posady — Oferty Kurjer zdw 92 960

Kierownik tartaku
przyjmie posadę kierownika brukarza lub organizatora, przeszło 20 lat w ostatniej posadzie. Łaskawe zgłoszenia uprasza Nowak, Iwno (tartak), p. Kostrzyn pow. Środa. zdw 92 953

Polecam
bardzo dobrą, uczciwą i rzetelną dziewczynę od 1. II 1930 Zgłoszenia Kurjer zdw 92 730

Krawcowa
poleca się na garderobę damską, dziecięcą, chłopięcą, przeróbki poza domem. — Sobkowiakówna, Różana 12. III. zdw 92 907

Poszukuję
posługi całodziennej. Oferty Kurjer zdw 92 929

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem, świadectwami, znająca wszelką pracę w ogrodzie szuka posady, chętnie do państwa z dziećmi w Poznaniu lub Puszczykowie od 1. 2. lub 15. 2. Oferty Kurjer zdw 92 939

Panienka
inteligentna poszukuje posady w składzie piekarskim lub kolonjalnym zaraz lub od 1. 2 30., z kaucją. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 92 932

Osoba
inteligentna, z wykształceniem średniem, z bardzo ładnem pismem (bez znajomości pisania na maszynie) przyjmie posadę biurową ewentualnie posadę nauczycielki domowej. Zgłoszenia: Radoniewiczówna, Jasło, Lenartowicza 516 Małopolska. dw 3799 2

Stenotypistka polsko - niemiecka
z dłuższą praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 92 939

28 WOLNE MIEJSCA

Służąca
z gotowaniem od 1. 2. potrzebna. Zgłoszenia Szamarzewskiego 27, I. piętro, lewo. zdw 92 655

Nauczycielka
wychowawczyni z dobremi referencjami potrzebna od 1 lub 15 lutego do 2 chłopców na majątek na Pomorzu. Zgłoszenia osobiste między 2—5 po poł. Rychłowska Poznań, Aleje Marcikowskiego 1. Pw 8777-53.117

Kasjer (ka)
o ile możności obeznany (a) z książkowością W. I R., potrzebny (a) zaraz na majątek 1 300 morgowy. Zgłoszenia z życiorysem, odpisami świadectw i podaniem żądanej pretensji należy przesłać do Kurjera pod zdw 92 537

Kuchmistrzyni wyręczycielka
z pierwszorzędnem gotowaniem, mogąca zastąpić kucharza, potrzebna do Krakowa. Reflektuje się na osobę, która potrafi samodzielnie zająć się domem, gdyż pani często wyjeżdża. Osób trzy wysoka pensja. Świadectwa kilkoletnie konieczne. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 91 616

Poszukuję
pana do prowadzenia książkowości, w pensjonacie i przedsiębiorstwa samochodowego w Zakopanem, przy luksusowem utrzymaniu. Pan na wskroś sumienny i zaufany, z małemi pretensjami gotówk., może się zgłosić z poleceniami Kurjer zdw 92 145

Pensjonat
w Zakopanem poszukuje osoby inteligentnej znającej się na kuchni, prowadzeniu służby, podejmowaniu gości, na wskroś sumiennej zaufanej z dobremi rekomendacjami zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 144 z podaniem pretensji przy wolnem utrzymaniu i życiorys.

Dziewczynkę
po południu do dziecka przyjmę. Romana Szymańskiego 9, Opaska. zdw 92 912

Dzielna
ekspedjentka z branży rzeźnickiej potrzebna od 15. 2. 30 Knopiński, Pocztowa 26. rw 8444

Służąca
pracowita, uczciwa do wszelkich prac domowych i gotowaniem potrzebna zaraz. Półwiejska 4. I. piętro, front. Pw 8793-4.82

Gosposia
samodzielnie gotująca poszukiwana Półwiejska 3 I. ptr., lewo. 2—3 poł. Pw 8795-53.122

Chłopca
uczciwego do nauki w biurze i posyłek przyjmiemy zaraz. Oferty, życiorys Kurjer zdw 92 978

Ślusarz narzędziowy
poszukiwany na stałą pracę do wykonywania przekroi (Schnitte) w fabryce masowych artykułów metalowych w mniejszem mieście Wielkopolski. Zgłoszenia z podaniem życiorysu odpisami świadectw i żądanego wynagrodzenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 92 980

Poszukujemy natychmiast korespondenta
albo korespondentki. Reflektujemy na siłę inteligentną, umiejącą samodzielnie korespondować i pisać szybko na maszynie. — Szczegółowe wnioski z podaniem pensji uprasza „Irena" Fabryka szkła Inowrocław. zdw 92 988

Na wniosek firmy **Parowa Garbarnia, Jarczewski i Wtecki, Poznań**, Tama Berdychowska 6, **o udzielenie odroczenia wypłat**, wyznacza się termin na 11 lutego 1930, godz. 11, pokój 23 tut. Sądu do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 15 stycznia 1930. nw 6397

Sąd Grodzki IIa.

3. N. 4/29.

UCHWAŁA

W sprawie upadłościowej nad majątkiem kupca **Wincentego Jareckiego w Lesznie**, ul. Kościańska 84, 3. N. 4/29, wyznacza się termin celem badania dodatkowo zgłoszonych pretensyj przed podpisanym Sądem, pokój nr. 6, na dzień **11 lutego 1930 r., godzina 10 przed południem.** nw 6401

Leszno, dnia 17 stycznia 1930 r.

Sąd Grodzki.

Poszukiwana
panienka do dzieci z gruntownym niemieckim możliwie z szyciem. Szwajcarska 15, parter. rw 8445

Uczenicę
z prowincji, która ma chęć wyuczyć się fryzjerstwa, wszelkich prac włosowych przyjmę wraz z utrzymaniem. Szambelan, Dąbrowskiego 52. j 3 265

Kucharka
umiejąca dobrze gotować, wypiekać, prasować, potrzebna od 1 II. Zgłoszenia ul. Chełmońskiego 20, II. piętro. zdw 92 693

2 podróżujących
bardzo dzielnych i wymownych na miasto Poznań za pensję i prowizję. Zgłoszenia dokładne Kurjer zdw 92 712

Chłopiec
do posyłek potrzebny Zgłoszenia 7—8 wieczorem Adwokat Z. Gavda, Pocztowa 11. zdw 92 757

Poszukujemy
podróżujących (agentów) na prowizja także z innych branż do sprzedaży u klijenteli wiejskiej na wsiach na terenie całej Polski: maszyn rolniczych do szycia i prania, separatorów (centryfug) masielnic i t. p. Piśmienne zgłoszenia do firmy: Marcin Stanisławski, Poznań ul. Pieklary 20/21 zdw 92 766/7

Potrzebna
dziewczynka przychodnia do dziecka. Oferty Kurjer zdw 92 726

Dzielna
ekspedjentka do składu rzeźnickiego może się zgłosić. A. Wujec Kraszewskiego 7. jw 3271/2

Uczciwy
chłopiec do posyłek może się zgłosić, wykazując się dobremi referencjami Aleksander Raczkowski, Plac Wolności 17. zdw 92 772

Dobra
krawcowa domowa może się zaraz zgłosić, Przecznica 10, parter, prawo zdw 92 771

Panienka
z dobrej rodziny, wysoka miła potrzebna od 15 b. m. do składu rzeźnickiego Oferty Kurjer zdw 92 764

Służąca
do wszystkiego z dobremi świadectwami od 15 b. m. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 763

Osobę
do samodzielnego prowadzenia domu, znającej się na gospodarstwie wiejskiem, poszukuje od 1. lutego majętność pod Poznaniem. Oferty Kurjer zdw 92 812

Dziewczyna
z własną pościelą zaraz do Mosiny potrzebna. Zgłoszenia ulica Młyńska 4. Wiśniewska. zdw 92 803

Akwizytor
na miasto Poznań potrzebny. Pożądana znajomość tekstylna. Oferty Kurjer zdw 92 795

Służąca
uczciwa, czysta z dobrem gotowaniem do 3 osób od 1. 2. potrzebna. Zgłoszenia św. Marcin 4. II., Buchholz. zdw 92 894

Dziewczynka
do dzieci potrzebna. Grobla 19, IV., prawo. zdw 92 760

Ekspedjentki
uczciwej i dzielnej w swoim zawodzie poszukuje od 1. 2. na stałą posadę. Zgłoszenia z fotografją i podaniem pensji przy wolnem mieszkaniu i utrzymaniu. — Skład win i wódek. — Oferty „Par". Aleje Marcinkowskiego 11, pod 53,121. Pw 8792-53,121

Kasjerka
do składu kolonjalnego, która także pisze na maszynie, zaraz potrzebna. Oferty z życiorysem i podaniem pretensji do Kurjera zdw 92 936

Młody
dzielny, sumienny uczciwy dekorator ekspedjent od 1. 2. potrzebny. Skład bławatów konf. dam. galanterji. Adres wskaże Kurjer zdw 92 829

Agentów
do zbierania fotografji angażuje firma Diana, Rynek Łazarski 9. Wypłaca gotówkę zgóry. zdw 90 221

Panienki
do pakowania mydeł mogą się zgłosić. DeHaWe. Sew. Mielżyńskiego 25. 5—7 po południu. zdw 92 851

Przyjmę
na kurs fryzjerstwa damskiego Zakład fryzjerski. Zgłoszenia Kurjer zdw 92 862

Fryzjer
damski zaraz potrzebny. Zjednoczeni Fryzjerzy Fredry 12. zdw 92 866

Poszukuję
dzielnej ekspedjentki z branży rzeźnickiej. Michalski, Wronieckа 3. zdw 92 868

Służąca
do wszystkiego może się zgłosić Tucholska, Poznań, Marsz. Focha 82, wysoki parter, prawo. zdw 92 869

Elewa
przyjmie zaraz poważna firma zbożowa pierwszeństwo mają absolwenci Szkoły Wydziałowej — Zgłoszenia do Kurjera zdw 92 870

Chłopiec
do posyłek lat 14—15 potrzebny. Skład kolonjalny. Półwiejska 15 zdw 92 876

Fryzjerka
dzielna potrzebna zaraz. Marszałka Focha 36. zdw 92 848

Służąca
z gotowaniem, do wszelkich prac domowych potrzebna od 1 lutego. Zgłoszenia: godzina 3—4. Zd. Andersohnowa, ul. Stawna 13. II. piętro zdw 92 893

Chłopiec
do posyłek potrzebny. Adwokat Frąckowiak, Stary Rynek. zdw 92 900

Zastępcy losowi!
Płacimy wam przeszło 3 raty prowizji koszta podróży patent. Ze względu na nowość dotychczas nieznana zapewnione kolosalne zyski! Początkujących popieramy. Oferty składać Lwów Skrytka Pocztowa 165 nw 6069

Humor zagraniczny

— Czy to prawda, że jeżeli się stłucze lustro, to jest nieszczęście?

— Tak mówią, moja Kasiu.

— No to może się pani szykować popaść w biedę, bo ja stłukłam lustro w salonie. (Le Rire — Paryż) S. F.

Przedpłata na luty 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł. 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie strajków i t. p., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr, na stronie czwartej 120 gr, na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami potoczuemi 240 gr od 1 łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dniu przedświąt do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr, każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149